

**Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСТАҒЫ
БАСШЫЛЫҚ ҚҰЖАТТАРЫ**

**Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
РУКОВОДЯЩИЕ ДОКУМЕНТЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ
ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ
МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕР.
Негізгі ережелер**

**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ НОРМАТИВЫ
В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ,
ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА
И СТРОИТЕЛЬСТВА.
Основные положения**

**ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014
РДС РК 1.01-01-2014**

**Ресми басылым
Издание официальное**

**Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің
Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер
ресурстарын басқару комитеті**

**Комитет по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства
и управления земельными ресурсами Министерства национальной
экономики Республики Казахстан**

Астана 2015

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ
- 2 ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 БЕКІТІЛІП, ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА»
- 2 ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан от «29» декабря 2014 года № 156-НҚ с 1 июля 2015 года

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатысыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	V
1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	2
4 СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ ТЕХНИКАЛЫҚ РЕТТЕУДІҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЖҮЙЕСІ.....	7
4.1 Жалпы ережелер.....	7
4.2 Нормалаудың негізгі мақсаттары, қағидаттары, әдістері.....	8
4.3 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтердің мемлекеттік жүйесінің құрылымы.....	11
5 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ҚАБЫЛДАУ	14
5.1 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеуді ұйымдастыру	14
5.2 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеу, қарастыру, сараптама жүргізу және бекіту (құптау) тәртібі	16
5.3 Баламалық нормативтік құжаттарды әзірлеу және қабылдау тәртібі	18
6 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ МАЗМҰНДАУҒА, ҚҰРУҒА, БАЯНДАУҒА ЖӘНЕ РӘСІМДЕУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	19
6.1 Мазмұндауға, құруға және баяндауға қойылатын талаптар	20
6.2 Нормативтік құжаттарды құрастыру мен рәсімдеудің жалпы тәртібі	23
7 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ТІРКЕУ ТӘРТІБІ.....	33
7.1 Мемлекеттік нормативтерді тіркеу және есепке алуға қатысты жұмыстарды ұйымдастыру.	33
7.2 Мемлекеттік нормативтерді нормативтік құқықтық құжат ретінде мемлекеттік тіркеуге қатысты жұмыстарды ұйымдастыру	34
7.3 Басқа мемлекеттік органдар бекітетін мемлекеттік нормативтерді қарастыру	36
8 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ЖАРИЯЛАУ, ТАРАТУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУ	36
8.1 Мемлекеттік нормативтерді жариялау мен таратуға қатысты жұмыстарды ұйымдастыру	36
8.2 Мемлекеттік нормативтерді қолдану	37
8.3 Баламалық нормативтерді қолдану	39
8.4 Қолданыстағы мемлекеттік нормативтерге өзгертулер мен толықтырулар енгізу, қолдану және нормативтердің талаптарынан ауытқуға рұқсат алу сұрақтарына қатысты түсінік беру тәртібі.....	40
9 СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС КАТАЛОГТАРЫ ЖӘНЕ ТІЗБЕЛЕРІ.....	40
9.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтары	40
9.2 Нормативтік құқықтық актілердің және мемлекеттік нормативтік және нормативтік-техникалық құжаттардың тізбелері.....	42
10 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІҢ ТҮПНҰСҚАЛАРЫН, ОЛАРҒА ЕНГІЗІЛГЕН ӨЗГЕРТУЛЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАРДЫ САҚТАУ	43
A ҚОСЫМШАСЫ (<i>міндетті</i>) Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің құрылымы.....	44

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

Б ҚОСЫМШАСЫ (<i>міндетті</i>) Тақырыптық жоспар	47
В ҚОСЫМШАСЫ (<i>міндетті</i>) Күнтізбелік жоспардың кезеңдері	50
Г ҚОСЫМШАСЫ (<i>ақпараттық</i>) Мемлекеттік нормативтердің мұқабасының формасы.....	51
Д ҚОСЫМШАСЫ (<i>ақпараттық</i>) Алғысөздің формасы	52
Е ҚОСЫМШАСЫ (<i>ақпараттық</i>) Шмуцтитулдардың формалары.....	53
Ж ҚОСЫМШАСЫ (<i>ақпараттық</i>) Мемлекеттік нормативті тіркеуге арналған анықтама.....	57
И ҚОСЫМШАСЫ (<i>ақпараттық</i>) Мемлекеттік норматив ісіне кіретін құжаттардың тізбесі.....	58

КІРІСПЕ

Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтері Еуропаның және жақын шет елдердің алдыңғы қатарлы елдерінің халықаралық және ұлттық нормативтік құжаттарының озық шешімдерінің есебімен жетілдірілген және үйлестірілген болуы керек.

Осы құрылыстағы басшылық құжаты мемлекеттік нормативтердің құрылымын, мақсаттарын, тапсырмаларын, қағидаттарын, ұйымдастырушылық құрылымын, Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы нормативтік базаны құру және функционерлеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыруға қатысты талаптар мен ережелерді белгілейтін нормативтік құжат ретінде Қазақстан Республикасы аумағында қолданысқа енгізіледі.

Осы құрылыстағы басшылық құжаты мемлекеттік нормативтердің нормалаудың мемлекеттік жүйесі үшін айтарлықтай мәні бар өзгертулер мен толықтырулар енгізу есебімен ҚР ҚБҚ 1.01-01-2011 «Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құжаттар. Негізгі ережелер», ҚР ҚБҚ 1.01-01-2011 «Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құжаттардың жобаларын әзірлеуге қатысты жұмыстарды жүргізу тәртібі» және ҚР ҚБҚ 1.01-02-2001 «Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құжаттарды тіркеу, жариялау және тарату тәртібі» негізінде әзірленді.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСТАҒЫ
БАСШЫЛЫҚ ҚҰЖАТТАРЫ
РУКОВОДЯЩИЕ ДОКУМЕНТЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ
МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕР.
Негізгі ережелер**

**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ НОРМАТИВЫ В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ,
ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА.
Основные положения**

Енгізілген күні 2015-07-01

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

Осы құрылыстағы басшылық құжаты нормативтердің мемлекеттік жүйелерін кешенді басқару, қалыптастыру үшін қолданылады және Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы мемлекеттік нормативтерді әзірлеуге, мазмұндауға, құруға, баяндауға, рәсімдеуге, сараптамадан өткізуге, тіркеу мен сақтауға, ұсыну мен таратуға қойылатын талаптарды қоса, қағидаттарды, талаптар мен ережелерді белгілейді.

Осы нормативтің қағидалары сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтік құжаттарды әзірлеу мен қолдануды жүзеге асыратын сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің барлық субъектілері үшін Қазақстан Республикасы аумағында қолдануға тиесілі.

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы мемлекеттік нормативті қолдану үшін келесі сілтемелік нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік-техникалық құжаттар керек:

Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16-шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» № 242-ІІ заңы.

Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 09-қарашадағы «Техникалық реттеу туралы» № 603-ІІ заңы.

Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 24-наурыздағы «Нормативтік құқықтық актілер туралы» № 213-І заңы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 17.11.2010 жылғы № 1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

ҚР ЕЖ 1.02-107-2013 Типтік жобалық құжаттаманың ережелері.

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

ҚР СТ 1.1-2013 Қазақстан Республикасының техникалық реттеу мемлекеттік жүйесі. Терминдер мен анықтамалар.

ҚР СТ 1.2-2013 Қазақстан Республикасының техникалық реттеу мемлекеттік жүйесі. Мемлекеттік стандарттар мен ұйымдардың стандарттарын әзірлеудің тәртібі.

ҚР СТ 1.5-2013 Қазақстан Республикасының техникалық реттеу мемлекеттік жүйесі. Стандарттарды құрастыруға, баяндауға, рәсімдеуге және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар.

ҚР СТ 1.9-2007 Қазақстан Республикасының техникалық реттеу мемлекеттік жүйесі. Қазақстан Республикасында шетелдік мемлекеттердің халықаралық, өңірлік және ұлттық стандарттарын, стандарттау жөніндегі басқа нормативтік құжаттарын қолданудың тәртібі.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдалану кезінде сілтемелік құжаттардың әрекетін ағынды жыл жағдайы бойынша жасалатын және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналға сай келетін ақпараттық «Қазақстан Республикасы аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттарының көрсеткіші», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі мемлекетаралық нормативтік құжаттарының көрсеткіші» каталогтары бойынша тексеру мақсатқа сай келеді. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативтерді пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай алынып тасталған болса, онда оған сілтеме жасалған ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлікте қолданылады.

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Осы басшылық құжатта ҚР СТ 1.1 және басқа ұлттық, халықаралық және мемлекетаралық нормативтік құжаттарда берілген тиісті анықтамалары бар терминдер, сонымен қатар келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

3.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогы (СҚҚК): өндірістік қызметте пайдалану мақсатында сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің қатысушы-субъектілерін қолданыстағы нормативтік және типтік жобалау құжаттамасы, Қазақстанның құрылыс кешені үшін шығарылған өнеркәсіптік және басқа өнім туралы мәліметтермен және ақпараттармен ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.

3.2 Өнімдер мен процестердің қауіпсіздігі (ары қарай – қауіпсіздік): адамның өмірі мен денсаулығына, қоршаған ортаға, оның ішінде өсімдік және жануарлар әлеміне, зиян тигізуге қатысты, қауіпті факторды және оның салдарының ауыртпалық дәрежесін іске асу ықтималдығының үйлесімінің есебі бар жол берілмейтін қауіптің жоқ болуы;

3.3 Үйлестірілген стандарттар (эквиваленттік стандарттар) (Harmonized standards): стандарттаумен айналысатын әртүрлі органдар қабылдаған стандарттар, стандарттаудың бір ғана объектісіне таралады және өнімдердің, процестердің немесе қызметтердің өзара алмасуын және/немесе сынақ нәтижелерінің өзара түсінігін қамтамасыз етеді, сонымен қатар Қазақстан Республикасының техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілермен белгіленген талаптардың орындалуын қамтамасыз ететін стандарттар.

3.4 Мемлекеттік нормативтер: адамның мекендеуі мен тіршілік етуіне қолайлы, қауіпсіз және басқа да қажетті жағдайларды қамтамасыз ететін, мемлекеттік уәкілетті

органдардың құзіретіне сәйкес әзірленген және қолданысқа енгізілген нормативтік құқықтық актілердің, мемлекеттік нормативтік құжаттардың, нормативтік-техникалық құжаттардың, өзге де міндетті талаптардың, шарттар мен шектеулердің жүйесі.

3.5 Мемлекеттік нормативтік құжаттар: сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің барлық субъектілері қолдану және орындауға арналған міндетті талаптар мен қағидаларды (тәртіпті) белгілейтін, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі мемлекеттік уәкілетті орган әзірлеген және қолданысқа енгізген нормативтік құжаттар.

3.6 Техникалық реттеудің мемлекеттік жүйесі: өз құзіреті шегінде техникалық реттеу саласындағы жұмыстарды жүзеге асырушы мемлекеттік органдардың, жеке және заңды тұлғалардың, сонымен қатар нормативтік құқықтық актілердің, мемлекеттік нормативтердің, мемлекеттік стандарттардың жиынтығы.

3.7 Сәйкестілік туралы декларация: дайындаушы (орындаушы) айналымға шығаратын өнімдердің, қызметтердің белгіленген талаптарға сәйкестілігін қанағаттандыратын құжат.

3.8 Ғимарат: адамдар тұру, болу және (немесе) қызметін жүзеге асыруға, өндірістерді орналастыруға, өнімдерді сақтау мен жануарлар ұстауға арналған үй-жайлары бар жерүстілік және қажет болғанда жерастылық бөлімдерден тұратын құрылыстық имарат.

3.9 Сәйкестендірілген стандарттар (мемлекеттік нормативтер): ұсынылған мазмұн мен форма бойынша сәйкестендірілген үйлестірмелік стандарттар.

3.10 Нұсқаулық: орындалуы керек әрекетті сипаттайтын қағида.

3.11 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекетаралық нормативтер (мемлекетаралық нормативтік құжаттар): нормативтік-техникалық құжаттардың, ережелердің және мемлекетаралық қала құрылыстық техникалық регламенттерді, мемлекетаралық құрылыс нормаларды, мемлекетаралық ережелер жинақтарын, халықаралық шарттарға сәйкес әзірленген және қолданысқа енгізілген құрылыстағы мемлекетаралық стандарттарды қамтитын басқа да міндетті талаптардың, жағдайлар мен шектеулердің жүйесі.

3.12 Мемлекетаралық құрылыс нормалары: ТМД елдерінің құрылыс саласындағы серіктестік жөніндегі үкіметаралық кеңес қабылдаған, ғимараттар мен имараттардың, құрылыс материалдары мен инженерлік инфрақұрылымдардың қауіпсіздігінің техникалық регламенттерінің міндетті талаптарынан тұратын құрылыс саласындағы мемлекетаралық нормативтік құжат.

3.13 Мемлекетаралық ережелер жинағы (жобалау және құрылыс салу жөніндегі): құрылысқа, жобалауға, құрылыс-монтаж жұмыстарына инженерлік іздеу, құрылыс бұйымдарын дайындау, сонымен қатар құрылыс өнімдерін пайдалануға беру үшін кепілдеме беретін және оның құрылыс нормаларының, ережелері мен стандарттарының міндетті талаптарына сәйкестілігіне қол жеткізу жолдарын анықтайтын құрылыс саласындағы мемлекетаралық нормативтік құжат.

3.14 Мемлекетаралық стандарт: ТМД елдерінің құрылыс саласындағы серіктестік жөніндегі үкіметаралық кеңес қабылдаған және тұтынушылардың (пайдаланушылардың) және өзге мүдделі тұлғалардың кең тобына қолжетімді стандарт.

3.15 Халықаралық стандарт: стандарттау жөніндегі халықаралық ұйым қабылдаған және тұтынушылардың (пайдаланушылардың) және өзге мүдделі тұлғалардың кең тобына қолжетімді стандарт.

3.16 Баламалық шешімдердің әдісі: қолайлы шешімдердің аясында қолданылатын мақұлданған нормативтік құжаттарда баяндалған көрсеткіштерден төмен емес нормалау объектісінің қауіпсіздік, функционалдылық және басқа да сапалар деңгейін қамтамасыз ететін қолайлы шешімдердің (баламалық техникалық шешімдердің) аясына кірмейтін инновациялық шешімдерді пайдалануды көздейтін параметрлік нормаларды сақтау құралы.

3.17 Қолайлы шешімдердің әдісі: әдетте, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган мақұлдаған қолданыстағы міндетті нормативтік талаптарды қолдануды көздейтін параметрлік нормаларды сақтауды қамтамасыз ететін құрал.

3.18 Сәйкестілікке қол жеткізуге бағытталған әдістемелік қағида: нормативтік құжаттың талабына сәйкестілікке қол жеткізудің бір немесе бірнеше амалдарын көрсететін қағида.

3.19 Ұлттық стандарт: техникалық реттеу жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган қабылдаған және тұтынушылардың (пайдаланушылардың) және өзге мүдделі тұлғалардың кең тобына қолжетімді стандарт.

3.20 Норма: қанағаттандырылуы керек сандық немесе сапалық өлшемдерді белгілейтін қағида.

3.21 Нормативтік құжат (Normative document): қызметтің әртүрлі түрлеріне немесе олардың нәтижелеріне қатысты ережелерді, жалпы қағидаттарды немесе сипаттамаларды белгілейтін құжат.

3.22 Нормативтік-техникалық құжат: техникалық және технологиялық нормалардан тұратын нормативтік құжат.

3.23 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің объектілері: облыстардың, аудандардың, елді мекендердің және олардың бөліктерінің аумағы, функционалдық аймақтар, имараттардың барлық түрлері мен оларға қарайтын технологиялық және инженерлік жабдықтарды, мәртебесі ҚР заңнамасымен белгіленген арнайы экономикалық аймақтарды, тарих пен мәдениеттің жылжымайтын ескерткіштерін, табиғат және қалалық ландшафты қоса, жылжымайтын объектілер.

3.24 Міндетті қағида (талап): міндетті орындалуға тиесілі қағида (норма немесе ереже);

3.25 Сипаттамалық қағида: өнімнің, үдерістің немесе қызметтің сипаттамасына қатысты мақсатқа сәйкестілігі туралы қағида.

3.26 Құрылыстық нормалаудың параметрлік әдісі: берілген нормативтік талап қол жеткізуі керек нәтижеге (мақсатқа) назар аударатын және оған қол жеткізудің көптеген баламалық жолдарына рұқсат беретін әдіс.

Ескертпе - Параметрлік әдіс төмендегідей үш өзара байланысқан тұжырымдамалық деңгейдің талап кешенінен тұратын иерархиялық құрылымды қарастырады:

1-деңгей – нормалау мақсаттары – әрбір жеке алынған нормативтік қағида үшін айқын және бір мәнді қалыптастырылған әлеуметтік маңызды мақсаттар;

2-деңгей – функционалдық талаптар – нормалау объектісін сапалы сипаттау;

3-деңгей – жұмыс сипаттамаларына қойылатын талаптар – функционалдық деңгейде белгіленген нормаланатын объектінің техникалық сипаттарын бағалау үшін пайдаланылатын көрсеткіштер орнатылатын өлшемдік деңгей.

Параметрлік әдісті жүзеге асырудың механизмдері:

- қолайлы шешімдердің әдісі (объектілердің жобалық және құрылыстық параметрлері);

- баламалық шешімдердің әдісі (инновациялық жаңа шешімдер).

3.27 Сәйкестілікті растау: нәтижесі объектінің техникалық регламенттермен, нормативтік құжаттармен, стандарттармен белгіленген талаптарға немесе келісімдердің шарттарына сәйкестілігін құжат түрінде (сәйкестілік туралы декларация немесе сәйкестілік сертификаты, сынақтардың нәтижелері, есептер, нормативтік растау ж.б. түрінде) куәландыру болып табылатын шара.

3.28 Қағида (мемлекеттік нормативтің қағидасы): талап, ереже, кепілдеме немесе комментарий формасындағы нормативтік құжат мазмұнының логикалық бірлігі.

3.29 Үй-жай: нақты функционалдық мақсаты бар және құрылыстық конструкциялармен шектелген ғимарат ішіндегі тұйық кеңістік.

3.30 Құрылыстық нормалаудың ұйғарымдық әдісі: нақты көлемдік-жоспарлық, конструктивтік және басқа шешімдерді, материалдарды, бұйымдарды, жабдықты, жұмыс сипаттамаларын, дайындау және монтаждау әдістерін, пайдалануға беру шарттарын, қабылдау тәртібін және мақсатқа қол жеткізудің басқа да құралдарын сипаттайтын құрылыс объектілеріне элементтік сипат беруді қарастыратын әдіс.

3.31 Сәйкестілік презумпциясы: дәлелдеу базасын ұсынуды талап ететін, өнімнің, қызметтердің белгіленген нормативтік талаптарға сәйкестілігі жөніндегі болжам.

3.32 Презумпция: осы болжамның жалғандығы даусыз дәлелденбейінше ақиқатты болып саналатын болжам.

3.33 Құрылыс өнімі немесе объектісі: құрылыс қызметінің соңғы нәтижесі болып табылатын жасанды ортаның жылжымайтын объектісі, оның ішінде ғимарат, басқа құрылыс имараты және оның өзіндік жеке бөлігі немесе имараттар кешені.

3.34 Кепілдемелік қағида: кеңестен немесе нұсқаудан тұратын қағида (норма немесе ереже).

3.35 Ережелер жинағы: жабдықты, конструкцияны немесе бұйымды жобалау, дайындау, монтаждау, техникалық қызмет көрсету немесе пайдалануға беру үшін кепілдеме беретін техникалық ережелер немесе шаралар.

3.36 Хабарлама (анықтамалық қағида): ақпараттан тұратын қағида.

3.37 Имарат: табиғи немесе жасанды кеңістік шекаралары бар және өндірістік процестерді орындауға, материалдық құндылықтарды орналастыруға және сақтауға немесе адамдарды, жүктерді уақытша орналастыруға (орын ауыстыруға), сондай-ақ жабдықтарды немесе коммуникацияларды орналастыруға (төсеуге, жүргізуге) арналған жасанды жасалған ауқымды, тегістікті немесе линиялы (жер үсті, су беті және (немесе) жер асты, су асты) объект. Ғимарат көркемдік-эстетикалық, безендіру-қолданбалы не мемориалдық мақсатта да болуы мүмкін

3.38 Салыстырмалық стандарттар: стандарттау жөніндегі әртүрлі органдармен бекітілген және талаптардағы айырмашылықты біршама салыстыруға мүмкіндік беретін бір әдістерге ғана негізделген стандарттар.

3.39 Стандарт: бірнеше рет және ерікті қолдану мақсатында техникалық реттеу объектілеріне ережелерді, жалпы қағидаттар мен сипаттамаларды белгілейтін құжат, ол техникалық реттеу саласындағы уәкілетті орган қарастырған тәртіпте бекітіледі.

3.40 Құрылыстық конструкция: нақты күш түсетін, қоршау және (немесе) эстетикалық функцияларды орындайтын ғимараттың немесе имараттың бөлігі.

3.41 Құрылыс бұйымы: ғимараттар мен имараттардың және инженерлік қамтамасыз ету жүйелерінің құрылыстық конструкциясының элементі ретінде қолдануға арналған бұйым.

3.42 Құрылыс нормалары: ғимараттар мен имараттардың, құрылыс материалдары мен инженерлік инфрақұрылымның қауіпсіздігі бойынша техникалық регламенттердің міндетті талаптары сақталуын қамтамасыз ететін талаптардан тұратын, пайдаланушылар сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы пайдаланушылардың орындауы үшін міндетті талаптардан тұратын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік норматив.

3.43 Құрылыстық материал: ғимараттар мен имараттардың құрылыстық конструкцияларын құруға, сонымен қатар құрылыстық бұйымдарды дайындауға арналған материал (о.і. данамен де).

3.44 Құрылыс (қызмет саласы ретінде): жанасын салу және (немесе) қолданыстағы объектілерді (ғимараттарды, имараттарды және олардың кешендерін, коммуникацияларды) өзгерту (кеңейту, жаңғырту, техникалық алғашқы жарақтандыру, реконструкциялау, реставрациялау, күрделі жөндеу), оларға қатысты технологиялық және инженерлік жабдықтарды монтаждау (демонтаждау), құрылыс материалдарын, бұйымдары мен конструкцияларын әзірлеу (өндіру), сонымен қатар аяқталмаған объектілердің құрылысын консервациялауға және өз ресурсын бітірген объектілерді негіздеуге қатысты жұмыстарды жүзеге асыру жолы арқылы өндірістік және өндірістік емес мақсаттағы негізгі қорларды құруға қатысты қызмет.

3.45 Техникалық регламент: өнімге және (немесе) оның өмірлік цикл процестеріндегі қауіпсіздікке қойылатын міндетті талаптарды белгілейтін нормативтік құқықтық акт.

3.46 Техникалық реттеу: өнімге, қызметке, процеске, сәйкестілікті растау, аккредитациялау және белгіленген талаптарды сақтауға мемлекеттік бақылау жөніндегі қызметті қоса, санитарлық және фитосанитарлық шаралардан басқа, қойылатын міндетті және ерікті талаптарды анықтауға, белгілеуге, қолдануға және орындауға қатысты қатынастарды құқықтық және нормативтік реттеу.

3.47 Типтік жобалау құжаттамасы: көлемдік-жоспарлық шешімдерді, конструкцияларды, бұйымдар мен тораптарды, сонымен қатар шағын сәулет формалары мен абаттандыру элементтерін, технологиялық немесе инженерлік жабдықтарды, техникалық құралдарды құрылыста бірнеше рет қолдану үшін бірегейлендіру мен типтеудің негізінде ғимараттар мен имараттар үшін әзірленген жобалау құжаттамасының жинақтары.

3.48 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган: сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін мемлекеттік басқару саласында мемлекеттік реттеу мен басшылықты жүзеге асыратын орталық мемлекеттік орган.

3.49 Техникалық реттеу саласындағы уәкілетті орган: техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

3.50 Құрылыстық нормалаудың мақсаттық әдісі: параметрлік және ұйғарымдық амалдарды үйлестіретін параметрлік әдістің түрленуі.

Ескертпе - Ішінде міндетті қолдануға ие норманың барлық үш деңгейі бар классикалық параметрлік барысқа қарағанда, мақсаттық құрылыстық нормада тек екі жоғарғы деңгей – нормалау мақсаттары мен функционалдық талаптар – міндетті болып табылады, ал төменгі деңгей – нормаланатын объектінің жұмыс сипаттарына қойылатын талаптар ерікті болып табылады.

3.51 Пайдалануға беру қағидасы: оларды пайдалану кезінде немесе пайдалануға қатысты өнімнің, процестің немесе қызметтің барысына қатысты мақсатқа сәйкестілігі туралы қағида.

4 СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ ТЕХНИКАЛЫҚ РЕТТЕУДІҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЖҮЙЕСІ

4.1 Жалпы ережелер

4.1.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық реттеудің мемлекеттік жүйесі өз құзіреті шегінде техникалық реттеу саласындағы жұмыстарды жүзеге асырушы мемлекеттік органдардың, жеке және заңды тұлғалардың және нормативтік құқықтық актілердің, мемлекеттік нормативтердің, мемлекеттік стандарттардың, сонымен қатар қолданылуы мемлекеттік органдармен: техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті орган, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган, басқа мемлекеттік органдармен реттелетін, Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің мемлекетаралық және өңірлік нормативтік құжаттарының жүйесінің жиынтығын құрайды.

4.1.2 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық реттеудің мемлекеттік нормативтері тұтынушылардың, қоғам мен мемлекеттің құқықтарын және заңмен қорғалатын мүдделерін қорғау мақсатында құрылыс өнімін құру және пайдалануға берудің барлық кезеңінде қолдану үшін уәкілетті органдармен бекітілетін өзара байланысқан нормативтік құқықтық актілердің, мемлекеттік нормативтік құжаттардың, сонымен қатар нормативтік-техникалық құжаттардың және стандарттардың жүйесінен тұрады.

4.1.3 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеу кезінде халықаралық және өңірлік нормативтік құжаттармен, стандарттармен, сонымен қатар техникалық дамыған елдердің нормативтік құжаттарымен және стандарттарымен қажетті үйлесімділігі мен салыстырмалылығын қамтамасыз ету керек.

4.2 Нормалаудың негізгі мақсаттары, қағидаттары, әдістері

4.2.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық реттеудің негізгі мақсаттарына:

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

– құрылыс өнімдерінің (ғимараттар мен имараттардың, құрылыста қолданылатын құрылыс материалдары мен бұйымдарының), процестердің адам өмірі мен денсаулығына және қоршаған ортаға, оның ішінде өсімдік және жануар әлеміне қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

– ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;

– тұтынушылардың құрылыс өнімінің қауіпсіздігі мен сапасына қатысты жаңылысуына әкелетін әрекеттердің алдын алу;

– саудадағы техникалық кедергілерді жою;

– отандық құрылыс өнімдерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;

– табиғи және энергетикалық ресурстарды үнемдеу жатады.

4.2.2 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормалау (техникалық реттеу) объектілеріне:

– мекендеу жүйелері, елді мекендер мен олардың бөлімдері;

– құрылыс өнімі – меншік нысаны мен ведомстволық бағыныштылығына тәуелсіз, пайдалануға беруге кіретін және жаңа құрылыстан, қайта жаңартудан немесе күрделі жөндеуден кейін пайдалануға берілетін экономиканың барлық салаларындағы ғимараттар мен басқа да құрылыстық имараттар;

– қала құрылысының, сәулет-құрылыстық және басқа да жобалық-сметалық құжаттама;

– инженерлік іздеу, ғимараттар мен имараттарды жобалау, құрылыстары, пайдалануға беру және тарату процестері;

– сәйкестілікті бағалауды, мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырудың процестері;

– ғимараттарды, имараттарды инженерлік қамтамасыз етудің ішкі жүйелері және сыртқы инженерлік желілер;

– құрылыс конструкцияларын даярлау және (немесе) салу үшін қолданылатын құрылыс материалдары мен бұйымдары, құрылыс конструкциялары;

– уақытша және шағын құрылыс салу пен жабдықтауды қоса, құрылыс және құрылыс-монтаж ұйымдарын жарықтандырудың құралдары жатады.

Ескертпе - Мақсатына тәуелсіз, ғимараттар мен имараттардың технологиялық процестері мен технологиялық жабдықтау, ауаны жаңарту, кондиционерлеу, түтін кетіру, газбен қамту, ғимараттар мен имараттардың электрлік қондырғы жүйелерін, сигнализация, бейнебақылау және басқару жүйелерін орналастыруда қолданылатын машина құрылысының жабдықтауы, сондай-ақ құрылыста қолданылатын өнеркәсіп саласының, соның ішінде құрылыс материалдары өнеркәсібінің және құрылыс индустриясының өнімі техникалық реттеу саласында мемлекеттік реттеуді жүзеге асырушы уәкілетті органның техникалық реттеу объектілері болып табылады.

4.2.3 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық реттеудің мемлекеттік нормативтері:

– техникалық реттеудің мемлекеттік жүйесінің бірлігі мен сақтылығы;

– біртұтас терминологияны, құрылыс материалдарына, процестерге талаптарды қою ережелерін қолдану;

– техникалық реттеудің мақсатқа сай келетіндігі мен қолжетімділігі, техникалық реттеу процестеріне қатысу үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету, мемлекет пен

мүдделі тараптардың мүдделерінің балансы;

– отандық және шетелден әкелетін құрылыс өнімдеріне, қызметтерге және олардың белгіленген талаптарға сәйкестігін растау шараларына қойылатын талаптардың тепе-теңдігі;

– ғылым мен техниканың жетістіктерін, халықаралық және өңірлік ұйымдардың нормативтік құжаттары мен стандарттарын артығымен пайдалану;

– мемлекеттік нормативтердің талаптарының мемлекеттің экономиканы дамыту деңгейіне, материалдық-техникалық базасы мен ғылыми-техникалық дамуына сәйкестігі;

– техникалық реттеудің мемлекеттік нормативтерінің халықтың кең тобына қолжетімділігі;

– оларды қолдану мақсаты бойынша мемлекеттік нормативтерді таңдаудың міндеттілігі мен еріктілігі;

– экономикалық және әлеуметтік мақсатқа сай келу қағидаттарына негізделеді.

4.2.4 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық реттеудің мемлекеттік нормативтері құрылысты құрудың, пайдалануға берудің немесе пайдаланудың барлық кезеңдерінде құрылыстың техникалық реттеу объектілеріне минималдық қажетті талаптарды анықтайды, техникалық реттеудің жалпы мақсаттарынан шыға, объектілерді белгілеуге сәйкес:

– құрылыс өнімінің өз арнауына сәйкес келуін және халыққа тіршілік ететін қолайлы жағдай жасауын;

– құрылыс жүргізу мен пайдалануға беру кезінде құрылыс өнімінің адам өмірі мен денсаулығына қауіпсіздігін, атап айтқанда келесі маңызды талаптарды:

– механикалық бекемділік пен нықтылықты;

– өрт қауіпсіздігін;

– денсаулық (адамдар мен жануарлардың) пен қоршаған ортаның қауіпсіздігін;

– пайдалануға беру (пайдалану) кезіндегі қауіпсіздікті;

– шуылдан қорғауды;

– энергияны үнемдеу мен жылудың сақталуын;

– төтенше жағдай туу тәуекелін ескеріп, құрылыс өнімі мен адамдарды қорғауды;

– құрылыс конструкциялары мен іргетастарының, инженерлік жабдықтау жүйесінің, үй және ғимараттардың сенімділігі мен сапасын;

– экологиялық талаптардың орындалуын, табиғи ресурстарды оңтайлы пайдалануды;

– сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін жүзеге асыру кезіндегі қатынастарды реттеуді, халықаралық ынтымақтастық кезінде туған техникалық кедергілерді жоюды;

– құрылыстың техникалық реттеуінің елдің экономикалық дамуының және саланың ғылыми-техникалық дамуының деңгейіне сәйкес келуін қамтамасыз ету үшін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласының алдында тұрған тапсырмаларды шешуге арналады.

4.2.5 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Қазақстан Республикасының заңына сәйкес реттеу объектісінің номенклатурасына байланысты төмендегідей жинаққа бөлінеді:

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

– құрылыс өнімдерін стандарттау және сертификаттау, геодезиялық жұмыс, жобалау мен құрылыс салуға арналған инженерлік іздену, құрылыс жүргізуді ұйымдастыру, пайдалануға қабылдау, құрылыстағы қауіпсіздік техникасы нормативтерін қамтитын ұйымдастыру-әдістемелік нормативтік құжаттар;

– ғимараттар беріктігінің, өрт және жарылыс қауіпсіздігінің негізгі ережелерін, табиғи, антропогендік және техногендік сипаттағы қауіпті (зиянды) әсерлерден қорғауды, құрылыс материалдарының, бұйымдары мен конструкцияларының технологиялық рұқсат шегін және өзара ауыстыруға біркелкілігі мен сәйкестігін қамтитын жалпы нормативтік-техникалық құжаттар;

– елді мекендердің аумағын және азаматтардың бағбандық бірлестіктер аумақтарын ұйымдастыру, жоспарлау, құрылыс салу және абаттандыру, өнеркәсіптік және ауыл шаруашылық кәсіпорындарының бас жоспарларын әзірлеу жөніндегі талаптарды, ережелер мен шектеулерді қамтитын қала құрылысы нормативтері;

– тұрғын үй-азаматтық және өндірістік мақсаттағы ғимараттар мен имараттарды, көліктік, гидротехникалық, мелиорациялық құрылыстарды, сондай-ақ магистральдық және өнеркәсіптік құбырлар мен коммуникацияларды қоса алғанда, жобалау және салу жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттар;

– елді мекендерді немесе олардың бөліктерін, жеке ғимараттарды, имараттарды және олардың кешендерін инженерлік жағынан қамтамасыз етуге арналған нормативтік құжаттар;

– құрылыс материалдарына, бұйымдары мен конструкцияларына арналған нормативтік-техникалық құжаттар;

– құрылыс және құрылыс-монтаж ұйымдарын жарақтандыруға, уақытша және оңтайлы құрылыстар салу мен оларды жабдықтауға арналған нормативтік-техникалық құжаттар;

– экономика, баға белгілеу және смета жөніндегі нормативтік құжаттар;

– мемлекеттік қала құрылысы кадастрын жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар;

– сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі (мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау, мемлекеттік өртке қарсы қызмет, мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қызмет, мемлекеттік экологиялық сараптама, өнеркәсіп және кен қадағалау жұмыстарын жүргізу қауіпсіздігі жөніндегі мемлекеттік қызмет) саласындағы мемлекеттік қадағалау органдарының нормативтік құжаттары;

– басқа мемлекеттік органдар бекітетін нормативтік құжаттар.

4.2.6 Инвестициялық қызмет субъектілерінің қатынастарын, олардың құқықтарын, міндеттерін, өнім мен қызмет сапасына жауапкершіліктерін анықтайтын Қазақстан Республикасының заңнамасы, оның ішінде Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы», «Техникалық реттеу туралы» және «Нормативтік құқықтық актілер туралы» заңдары және заңға қосымша актілер («Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті) сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы техникалық нормалау мен стандарттаудың құқықтық базасы болып табылады. Мемлекеттік нормативтік құжаттар заңнаманың, сондай-ақ техникалық регламенттердің талаптарын жүзеге асыру мақсатында жобалау

және құрылыс салу кезіндегі салааралық реттеу және басқару құралдарының бірі болып табылады.

4.2.7 Мемлекеттік нормативтер нормалаудың параметрлік әдісінің қағидаттарын пайдалана отырып, жалпы әдістемелік және ғылыми-техникалық негізге өңделген нормативтік құжаттардың (құрылыс нормаларының, құрылыстағы басқару құжаттарының, нормативтік-техникалық құралдардың, ережелер жинақтарының, стандарттардың ж.с.с.) жүйесін ары қарай дамыту үшін ашық деп қалыптастырылады.

4.2.8 Мақсаттық әдіске қарағанда, нормалаудың параметрлік әдісі мақсаттарды, функционалдық талаптар мен нормалау объектісінің жұмыс сипаттарына қойылатын талаптарды қалыптастырады, сонымен қатар тәжірибемен тексерілген қолайлы шешімдерді, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган құптаған міндетті нормативтік талаптарды және баламалық (инновациялық) шешімдерді орындаудың амалдарын қолдануға мүмкіндік береді.

4.2.9 Құрылыс өнімінің адам өмірі мен денсаулығына қауіпсіз болуын қамтамасыз ету, құрылыс өнімі мен адамдарды кез-келген жағымсыз әсерлерден қорғау, салынған ғимараттар мен имараттардың сенімділігі және сапасы, экологиялық талаптардың орындалуы, өнімдердің және құрылыста қолданылатын техникалық шешімдердің үйлесімділігі мен өзара алмасуына қойылатын талаптар қолдану үшін міндетті болуы керек.

4.2.10 Қолайлы шешімдердің әдісі сақталуы нормалау объектісіне қойылатын міндетті нормативтік талаптардың орындалуын қамтамасыз ететін қағидалардан, ережелерден, құрылыс өнімінің параметрлерінен, сипаттары мен көрсеткіштерінен тұруы керек.

4.2.11 Баламалық шешімдердің әдісін қолдану нормалау объектісінің қауіпсіздік, функционалдылық деңгейін және басқа сапаларын қамтамасыз ететін инновациялық шешімдерді нормалау объектісінің міндетті функционалдық талаптарының орындалуын қарастыратын сәйкестілік презумпциясын сақтау қағидаты бойынша пайдалануға жол береді.

4.2.12 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді өңдеу сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы халықаралық стандарттармен, заңнамалармен және дамыған шетел мемлекеттерінің стандарттарымен біртіндеп үйлестіру мен салыстыру мақсатында құрылған Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарттау жүйесінің қағидаттары арқылы жүзеге асуы керек.

4.3 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтердің мемлекеттік жүйесінің құрылымы

4.3.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер Қазақстан Республикасы заңнамасының құрамдас бөлігі болып табылады.

4.3.2 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер (нормативтердің мемлекеттік жүйесі) (А қосымшасы):

- 1) Міндетті түрде қолдануға арналған мемлекеттік нормативтік құжаттардан:
– мемлекеттік қала құрылыстық нормативтер мен регламенттер;

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

– объектілерді (ғимараттарды, олардың кешенінің имараттарын, коммуникацияларды) жобалау және құрылысын салу туралы техникалық регламенттер;

– мемлекеттік құрылыс нормалары, сонымен қатар жобалаудың еуропалық стандарттарына (Еурокодтарға) сәйкестендірілген құрылыс нормалары;

– құрылыстағы басшылық құжаттар;

– сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар;

– мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау және қадағалау нормативтері;

– құрылыстағы басқа да мемлекеттік қадағалау органдарының нормативтері;

– объектілерді жобалау және құрылысын салу жөніндегі басқа салалық мемлекеттік органдардың (министрліктердің, ведомстволардың) міндетті түрде қолдануға арналған нормативтері;

2) Ерікті түрде қолдануға арналған төмендегідей мемлекеттік нормативтік құжаттардан тұрады:

– жобалау және құрылысқа қатысты ережелердің, және (немесе) есептеу, конструкциялау және жобалауға қатысты нормативтік-техникалық құралдың, сондай-ақ технологиялық жобалау нормаларының, материалдық және еңбек ресурстарының шығындары нормасының, технологиялық карталардың, сметалық нормалардың, құралдардың, құрылыс саласының түрлі техникалық және экономикалық аспектілері бойынша ережелер мен әдістемелік кепілдемелердің жиынтығы түрінде өңделетін құрылыс нормалары ережелерінің орындалуын қамтамасыз ететін нормативтік-техникалық құжаттар;

– сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар;

– Қазақстан Республикасының құрылыс саласындағы ұлттық стандарттар.

3) Сондай-ақ нормативтердің мемлекеттік жүйесі халықаралық шарттар мен келісімдерге сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында қолданысқа енгізілген:

– мемлекетаралық техникалық регламентті;

– мемлекетаралық құрылыс нормаларын – МҚН;

– мемлекетаралық ережелер жинақтары – МЕЖ;

– құрылыстағы мемлекетаралық стандарттарды – МемСТ қамтиды.

Ескертпе - Нормалаудың ұйғарымдық әдісінің негізінде өңделген құрылыс нормалары мен ережелері құрылыс саласындағы техникалық реттеудің ескі және жаңа жүйелерінің «қатар әрекет ету кезеңінде» әрекет етеді.

4.3.3 Мемлекеттік қала құрылысы нормативтері, регламенттері мен техникалық регламенттер анықтайтын, әлеуметтік мәні бар мақсаттарды және атаулы, құрылыс өнімін құру процесінде басшылыққа алынуы қажет, орындалуға міндетті талаптарды белгілейді.

4.3.4 Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылыс нормалары (ҚР ҚН) нормалаудың параметрлік әдісі негізінде өңделіп, нормалаудың мақсаттарын, техникалық реттеу объектілеріне қойылатын міндетті функционалдық (пайдалануға беру) талаптарды, сондай-ақ функционалдық талаптармен бекітілген нормалаудағы объектінің техникалық мінездемесін бағалау үшін пайдаланылатын жұмыс мінездемелеріне қойылатын

талаптарды анықтайтын ережелерді қамтуы керек.

4.3.5 Құрылыстағы басшылық құжаты (ҚБҚ) – қызметтің қандай да бір түрін ұйымдастыру мен жүзеге асырудың ережелері мен тәртібін анықтайтын, міндетті қолданудың сипатындағы (ұйғарымдық сипаттағы) құрылыстағы нормативтік құжаттардың ерекше түрі.

4.3.6 Құрылыс нормалары, құрылыстағы басшылық құжаттары (қағидалар, ережелер және басқалары) өнімнің жеке түрлеріне және (немесе) олардың өмірлік цикл процестеріне техникалық регламенттердің талаптарын іске асыру үшін міндетті талаптарды белгілейтін және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әзірленетін нормативтік құқықтық актілердің туынды түріне жатады.

4.3.7 Ережелер жинағы (ҚР ЕЖ) және (немесе) нормативтік-техникалық құралдар (ҚР НТҚ), технологиялық жобалау нормалары (ТЖ), материалдық және еңбек ресурстары шығынының нормалары (ШН), технологиялық карталар (ТК), сметалық нормалар (СМН), құралдар, ережелер және әдістемелік кепілдемелер (нұсқаулар) ж.б. түрінде әзірленген Қазақстан Республикасының нормативтік-техникалық құжаттары белгілі тәртіпте құпталанатын (келісілетін) құрылыс нормаларының және техникалық регламенттердің міндетті талаптарын сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі тәжірибемен тексерілген кепілдемелік параметрлер мен қағидаларды белгілейді.

Өз алдына жеке сұрақтар бойынша, көрсетілген нормативтердің міндетті нормалармен регламенттелінбеген қағидалары болуы мүмкін.

4.3.8 Ерікті түрде қолданудың нормативтік техникалық құжаттарда белгіленген негізгі қағидалары мен параметрлер объектілерді жобалау және құрылысын салу кезінде осы объектілер үшін міндетті түрде сақталуға тиесілі.

4.3.9 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарттары (ҚР СТ, ҚР СТ EN, ҚР СТ ИСО) қауіпсіз бойынша міндетті талаптарды сақтауды қамтамасыз ету мақсатында әзірленеді және ғимараттар мен имараттардың жеке бөліктерінің кепілдемелік параметрлері мен мінездемелерін, оларды сынау әдістерін, құрылыс материалдары мен бұйымдарын өңдеу, шығару және пайдалануға беру кезінде сол өнімнің техникалық бірлігін қамтамасыз етуге қойылатын параметрлерді белгілейді.

4.3.10 Мемлекеттік нормативтер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерімен бекітілген қағидаларына қайшы келмеуі керек. Шаруашылық қызмет субъектілерінің нормативтік-техникалық құжаттары сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің және Қазақстан Республикасының құрылыс саласындағы қолданыстағы стандарттардың міндетті қағидаларын бұзбауы керек.

4.3.11 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган өзіне мемлекеттік атқарушы органдар мен мемлекеттік қадағалау органдары жіберген мемлекеттік нормативтердің міндетті талаптарының сәйкестілігі бөлігіне байланысты жобалауға, іздеуге, сәулетке, қала құрылысына, құрылысқа қатысты сұрақтарды қозғайтын нормативтік құжаттар бойынша сараптамалық қорытындылар береді.

5 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ҚАБЫЛДАУ

5.1 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеуді ұйымдастыру

5.1.1 Мемлекеттік нормативтік құжаттарды әзірлеуді ұйымдастыру:

– мемлекеттік нормативтерді әзірлеу мен қайта қарастыруға тиесілі перспективтік номенклатураны қалыптастырудан;

– әзірлеуге, қайта қарастыру мен ішіне жыл сайын қайта қарастырылатын тізбеге енгізілген құжаттардың номенклатурасының негізінде өзгертулер енгізуге тиесілі мемлекеттік нормативтердің жылдық тізбесін қалыптастырудан тұрады.

5.1.2 Ұйымдар, оның ішінде сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға ведомствоастылық ұйымдар, сәулет және қала құрылысының жергілікті органдары, құрылыс ұйымдары мен компаниялар, ғылыми-зерттеу және жобалық-іздеу институттары, басқа да мүдделі ұйымдар сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді (мемлекеттік қала құрылыстық нормативтік құжаттар мен регламенттер, құрылыс нормалары, жобалау, құрылыс салу және пайдалануға беру жөніндегі ережелер жинағы, есептеу, конструкторлау және жобалауға қатысты нормативтік құралдар, технологиялық жобалау нормалары, құрылыстағы басшылық құжаттары, мемлекеттік сәулет-құрылыстық бақылаудың нормативтік құжаттары, құрылыстағы мемлекеттік қадағалаудың басқа да органдарының нормативтік құжаттары) әзірлеу жөніндегі жұмыстардың тақырыптық жоспарына қосу үшін тиісті нормативтік-техникалық құжаттардың дайындалуына жауапты сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелеріне өтініштер береді.

5.1.3 Жобалау мен құрылыс салудың әртүрлі сұрақтары бойынша жетекші құжаттар мен әдістемелерді, кепілдемелерді, құралдарды, сонымен қатар мемлекеттік нормативтерді жетілдіру үшін салалық зерттеу, ғылыми-қолданбалы, сараптамалық және жобалық-іздеу жұмыстарын әзірлеуге берілетін өтініштер тікелей сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның тиісті құрылымдық бөлімшелеріне түседі және оларға соңғы өнім нормативтік-техникалық құжаттардың жобаларын әзірлеу болып табылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы қолданбалы сипаттағы ғылыми-зерттеу жұмыстарының бағдарламаларын әзірлеуді басқаруды ұйымдастыру мен қызметтің негізгі бағыттарын құрастыру кезінде олармен есепке алынады.

5.1.4 Өтініш мемлекеттік нормативті әзірлеу қажеттігін негіздеуден, әзірлеу мақсаттары мен тапсырмаларынан, жұмыстардың кезеңдерінен, оларды орындау мерзімдерінен, қаржыландырудың болжамдық көлемінен тұруы керек.

5.1.5 Өтініш берілген құжатты әзірлеуге тиесілі мемлекеттік нормативтердің номенклатурасына (тізбесіне) енгізудің мақсатқа сай келетіндігін анықтау үшін өтініш бір ай мерзімде сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органның жауапты бөлімшесінде қарастырылады.

5.1.6 Өтініштерді қарастыру нәтижелері бойынша және бюджетті қаржының қажетті көлемінің есебімен сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органның жауапты бөлімшесі мемлекеттік нормативтерді әзірлеудің перспективтік

номенклатурасын құрайды және әзірлемелердің артықшылықтығын анықтайды, әзірлеу мерзімдері мен қаржыландыру көлемін белгілейді.

Перспективтік номенклатура (тізбе) бекіту үшін сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органның басшылығына ұсынылады және бекітілгеннен кейін бюджеттік бағдарламаларға енгізіледі.

5.1.7 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеудің жылдық номенклатурасы (тізбесі) мемлекеттік нормативтерді әзірлеудің перспективтік номенклатурасына енгізілген тақырыптардан құрылады.

Әзірлеменің жылдық тізбесінде әзірлеменің артықшылығы нақтыланады, құжатты әзірлеу мерзімдері мен қаржыландыру көлемі белгіленеді.

Әзірлеменің жылдық тізбесін сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган бекітеді және ол бюджеттік өтінішті қалыптастыру үшін негіз болып табылады.

5.1.8 Уәкілетті органның бөлімшесі республикалық деңгейде сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құжаттарды әзірлеу бойынша салыстырмалық перспективтік және жылдық тақырыптық жоспарды қалыптастырады. Осы жерде құрылыстағы мемлекетаралық (халықаралық) нормативтік құжаттарды әзірлеудің белгіленген тәртіпте келісілген жоспарымен қарастырылған тақырыптар мен мерзімдер ескеріледі.

Жұмыстардың тақырыптық жоспары Б қосымшасында берілген формаға сәйкес жасалады.

5.1.9 Қалыптастырылған тақырыптық жоспар уәкілетті мемлекеттік органның ғылыми-техникалық кеңесінде (ҒТК) қарастырылуы және құтпалуы керек.

5.1.10 Жұмыстардың тақырыптық жоспарына сай уәкілетті мемлекеттік орган белгіленген тәртіп бойынша әзірлеуші ұйымдарды таңдау бойынша конкурс жүргізеді немесе жеке әзірлеушіні (мемлекеттік тапсырыс кезінде) таңдайды, және белгілі тәртіпте мемлекеттік нормативтерді және қолданбалы сипаттағы ғылыми-зерттеу жұмыстарын әзірлеуге шарт жасасады, олардың орындалуын бақылайды, кезең бойынша және аяқталған жұмыстарды қабылдауды жүзеге асырады.

5.1.11 Шарт жасасу кезінде тапсырыс беруші ішінде әзірлеменің негізгі мақсаттары мен тапсырмалары, мазмұнына қойылатын талаптары, құжат пікір және келісім алуға жіберілетін ұйымдар көрсетілетін әрбір нормативтік құжатты әзірлеуге арналған техникалық тапсырманы (техникалық ерекшелікті), сонымен қатар жұмыстардың күнтізбелік жоспарын бірге береді.

Жұмыстарға төлемақы төлеу ұсынылған материалдардың техникалық тапсырмада белгіленген талаптарға сәйкес келген кезде ғана жүзеге асырылады. Күнтізбелік жоспардың кепілдемелік кезеңдері В қосымшасында берілген.

Қажет болған жағдайда, шарттарда әзірлеушінің мемлекеттік нормативті сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органда бекітуге дайындауға (жұмыстарды өткізгеннен кейін) қатысу шарттары көрсетіледі.

5.2 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеу, қарастыру, сараптама жүргізу және бекіту (құптау) тәртібі

5.2.1 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеуді осы құрылыстағы басшылық құжатқа сәйкес ғылыми-зерттеу, жобалық және басқа ұйымдар мен бірлестіктер, сондай-ақ ғылыми әлеуетті және тиісті салада керекті зертханалық жұмыс өтілі бар шығармашылық ұжымдар жүзеге асырады.

5.2.2 Мемлекеттік нормативтерді әзірлеу сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органының тақырыптық жоспары (Б қосымшасы) бойынша тапсырмаларға сай жүзеге асырылады.

Қажет болған жағдайда, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша, мемлекеттік норматив жобасын әзірлеу уәкілетті органның тапсырма беруісіз жүзеге асуы мүмкін.

5.2.3 Мемлекеттік нормативті әзірлеу келесі кезеңдер арқылы жүзеге асырылады:

1-кезең – мемлекеттік нормативті әзірлеуді ұйымдастыру;

2-кезең – мемлекеттік нормативті бірінші редакцияда (қажеттілікке қарай келесі, аралық редакцияларда) әзірлеу, нормалаудың тиісті бағыты бойынша (тапсырыс берумен анықталады) жүргізуші ұйымнан пікірлер алу;

3-кезең – мемлекеттік нормативтің жобасын соңғы редакциялауда дайындау, келісу және оны тапсырыс берушіге ұсыну;

4-кезең – мемлекеттік нормативті қарау, қабылдау (бекіту немесе құптау) және тіркеу;

5-кезең – мемлекеттік нормативті басылымға шығару.

Ескертпе - Кезеңдерді қосуға немесе кезең құрамындағы бөлек кезеңдерді жекелеуге жол беріледі, мысалы, мемлекеттік нормативтің (негізгі ережесінің) макетін өңдеу, тәжірибелі жобалау ж.с.с.

5.2.4 Мемлекеттік нормативтің жобасын әзірлеуді негізгі әзірлеуші және бірге орындаушы келісімде көрсетілген мерзімде (күнтізбелік жоспарға сай – В қосымшасы) нормативтің сапалы дайындығын қамтамасыз ететін өзара келісілген тәртіппен ұйымдастырады.

Мемлекеттік нормативтің даярланған жобасы негізгі әзірлеушінің ғылыми-техникалық кеңесінде қарастырылады және сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган тағайындаған сарапшыларға түсіндірме хатпен пікір беру үшін таратылады. Мемлекеттік норматив жобасы бойынша пікір жобаны алған уақыттан 30 күнтізбелік күннен кеш емес мерзімде әзірлеушіге жіберіледі. Пікірдің мазмұндауы ҚР СТ 1.2-2013 қағидаларына сай жүзеге асуы керек. Көрсетілген мерзімде кейбір ұйымдардан пікір келмеген жағдайда, мемлекеттік нормативді әзірлеу күнтізбелік жоспарға сәйкес жалғасады. Пікір ұсынылмаған жағдайда, норматив жобасы келісілген болып табылады.

5.2.5 Оны бекітуге ұсыну үшін мемлекеттік норматив жобасының соңғы редакциясын дайындау алынған пікірлердің есебімен іске асырылады.

Жоба бойынша ескертулер мен ұсыныстарды қарау үшін негізгі әзірлеуші қажеттілікке қарай келіспеушіліктерді қарастыру үшін мүдделі ұйымдардың жауапты

өкілдерімен келісім мәжілісін өткізеді. Мәжілісте қабылданған шешімдер хаттамамен рәсімделеді және пікірлер жинағында көрсетіледі.

Сонымен қатар мемлекеттік нормативтің жобасы ҒТК барлық мүшелеріне пікір алу үшін жіберіледі. Бұл жағдайда норматив жобасын қарастыруды, оның ғылыми-техникалық сараптамасын ҒТК жүргізеді, қажеттілікке байланысты әзірлеушіге жобаны түзеуге қатысты ұсыныс береді.

5.2.6 Мемлекеттік нормативтің жобасын мемлекеттік қадағалау органдарымен және оны әзірлеудің техникалық тапсырмасында көрсетілген басқа ұйымдармен келісуді әзірлеуші нормативті бекітуге ұсынғанға дейін жүзеге асырады.

Келісу үшін мемлекеттік нормативтің жобасы әзірлеушінің соңғы редакциялауынан кейін беріледі. Жобаны қарау оның түскен күнінен 30 күнтізбелік күн мерзім ішінде жүзеге асырылады. Келісім хатпен рәсімделеді. «Ескертулермен келісілді» деген жазуға жол берілмейді.

Мемлекеттік норматив жобасын келісу кезінде туған келіспеушіліктер бірлескен хаттамамен рәсімделеді. Келіспеушіліктер бойынша шешімдерді оларды мүдделі органдармен қосымша қарастырудан кейін ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органы қабылдайды.

5.2.7 Әзірлеуші мемлекеттік норматив жобасын екі данада, ілеспелі хатпен және мына құжаттамалардың бір данасымен бірге ұсынады:

– мемлекеттік норматив жобасына ҚР СТ 1.2 қағидаларына сай рәсімделген негіздермен, ғылыми-зерттеу жұмыстарының пайдаланған нәтижелерінің деректері және нормативті халықаралық, шетел стандарттарымен салыстыру нәтижелері көрсетілген түсіндірме қағаз;

– пікірге жіберілген (бірінші редакция) нормативтің жобасы және нормативтің жобасы жіберілген ұйымдардың тізімі;

– мемлекеттік норматив пікір үшін жіберілген ұйымдардың қорытындыларының түпнұсқалары мен пікірлердің жинақтары;

– ҒТК мемлекеттік норматив жобасын қарастыруға қатысты отырысының хаттамалары;

– жобаның мемлекеттік қадағалау органдарымен және басқа ұйымдармен келісілгендігін растайтын құжаттардың түпнұсқалары немесе келіспеушілік хаттамалары (егер келісім техникалық тапсырмаларды талап етілсе);

– қолданыстағы нормативтерді жою туралы ұсыныстар немесе жаңа мемлекеттік нормативті ендіруге байланысты қолданыстағы нормативтерге өзгерту енгізу жобалары.

Техникалық тапсырмалармен белгіленген жағдайларда мемлекеттік норматив жобасының бір данасы электрондық тасымалдаушымен ұсынылады.

5.2.8 Шарттарға сәйкес әзірленген сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің жобалары әзірлеушінің соңғы редакциясымен тиісті нормативтік-техникалық құжаттарды әзірлеуге жауапты сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелеріне түседі.

Мемлекеттік нормативтердің жобаларына негізгі әзірлеушілердің қолдары қойылған болуы керек.

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

5.2.9 Тиісті нормативтік-техникалық құжаттарды әзірлеуге жауапты сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелері нормативтік құжаттардың жобаларының техникалық тапсырмаларға сәйкестілігін, В қосымшасына сай рәсімделуінің, жинақтылығының дұрыс екенін тексереді, жобаны қарастыру мен оның соңғы редакциясын қабылдау мен Қазақстан Республикасы аумағында қолданысқа енгізуге дайындауды жүзеге асырады.

Ұсынылған мемлекеттік нормативтің жобасы белгіленген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда, жоба орындалған жұмыстардың төлемақысы төленбестен әзірлеушіге қайта әзірлеу үшін қайтарылады.

5.2.10 Мемлекеттік нормативті әзірлеуге жауапты бөлімше уәкілетті мемлекеттік органның басшысына бекітілуі және Қазақстан Республикасы аумағында қолданыстағы құжат ретінде қабылдануы керек мемлекеттік нормативті баяндама хатпен және оны қабылдау (бекіту немесе құптау) және қолданысқа енгізу, сонымен қатар қолданыстағы нормативтік құжаттарды алып тастау немесе оларға тиісті өзгертулер енгізу туралы бұйрықтың жобасымен бірге ұсынады.

5.2.11 Мемлекеттік нормативтер бұйрыққа сәйкес, әдетте, бұйрыққа қол қойылған күннен кейін 6 (алты) ай уақыт өткеннен кейін қолданысқа енеді.

Мемлекеттік нормативті қабылдағаннан кейін оны қолданысқа енгізу күні белгіленеді. Бір уақытта ол орнына әзірленген нормативтер алынып тасталынады.

5.2.12 Мемлекеттік нормативтің шифрі салалық жіктемеге бірлескен белгілердің есептік-тіркеу бірлігін қамтамасыз етеді және сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы нормативтік база туралы ақпаратты тиімді сақтауға, таратуға және пайдалануға қажетті жағдайлар жасайды.

Шифрдың құрылымы төменде берілген сызбаға сәйкес «нүкте» және «сызықша» белгілерімен бөлінетін белгілердің әріптік және сандық (X) элементтерінен тұрады:

XX XX – мемлекеттік нормативтің аббревиатурасы

X – кешен

XX – кешенге қосымша

– XX тіркеу (есепке алу) нөмірі

– XXXX – бекітілген жылы.

Мысалы, ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

Стандарттар мен техникалық регламенттердің шифрінің құрылымы ҚР СТ 1.3 талаптарына сай анықталады.

Мемлекеттік норматив шифрінің берілген мәні тек қана қайтадан әзірленетін құжаттарға, сонымен қатар қолданыстағы мемлекеттік нормативтерді қайта қарастыру кезінде иелендіріледі.

Өзгертулері бар қайта басылған мемлекеттік нормативтердің шифріне жұлдызша қосылады, мысалы: ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014*

Құжаттың өзгертілген тармақтары да жұлдызшамен белгіленуі керек.

5.3 Баламалық нормативтік құжаттарды әзірлеу және қабылдау тәртібі

5.3.1 Объектілерді жобалау мен құрылысын салу тәжірибесіне инновациялық баламалық шешімдерді енгізу мақсатында мемлекеттік нормативтердің құрамына кірмейтін баламалық нормативтік құжаттың жобасын әзірлеуге жол беріледі.

Баламалық нормативтік құжаттарды әзірлеуді негізгі әзірлеуші (ұйым) және қажет болған жағдайда – бірге орындаушылармен нормативтің шартпен белгіленген мерзім ішінде сапалы дайындалуын қамтамасыз ететін, өзара келісілген тәртіпте бірге ұйымдастырады.

Баламалық нормативтің даярланған жобасы негізгі әзірлеушінің мамандарының жиналысында (бар болған жағдайда – ғылыми-техникалық кеңесінде) қарастырылады және негізгі әзірлеуші (ұйым) тағайындаған сарапшыларға түсіндірме хатпен пікір беру үшін таратылады.

Пікірлер мен ұсыныстардың нәтижелері бойынша баламалық нормативтің жобасын негізгі әзірлеуші бекітеді (хаттамамен рәсімделеді).

5.3.2 Негізгі әзірлеушінің шешімі бойынша баламалық нормативті (ғимараттар мен имараттар үшін – сараптамалық жобалауды) сараптамалық қолдану жүзеге асырады.

5.3.3 Баламалық норматив құрылыс конструкциялары үшін әзірленген жағдайларда, оларды негізгі әзірлеушінің құрылыс объектісінде қолдануға арналған тиісті жұмыс сызбалары мен есептер әзірленеді.

5.3.4 Баламалық шешімдердің сәйкестілігінің дәлелі төменде берілгендердің біреуінен немесе бірнешеуінің жинақтарынан тұруы керек:

- аккредиттелген атқарушы орган берген сынақ хаттамасы;
- сәйкестілік сертификаты;
- бейінді ұйымның немесе кәсіпқой инженердің ҚР ҚН сәйкестілігі туралы қорытындысы (тізбе басылымға шығарылады).

Қорытынды әдістер туралы толық ақпарат пен сипаттан тұруы керек, мысалы, техникалық жағдайлары, тәжірибелік нұсқау немесе қорытындыны қалыптастырған кезде пайдаланылған басқа құралдар.

5.3.5 Конструкцияны есептеудің әдістерін сараптау үшін төмендегілерден тұратын, жоба авторы ұсынған дәлелдер қарастырылады:

1) бейінді ұйымның немесе кәсіпқой инженердің ҚР ҚН сәйкестілігі туралы қорытындысы (тізбе басылымға шығарылады). Қорытынды әдістер туралы толық ақпарат пен сипаттан тұруы керек, мысалы, техникалық жағдайлары, тәжірибелік нұсқау немесе қорытындыны қалыптастырған кезде пайдаланылған басқа құралдар.

2) Есептеудің тиісті нормативтік талаптарына жауап беретін әдісі сипатталған құжаттама.

Тексеру үшін ұсынылған құжаттар жеткілікті, жан-жақты болуы керек.

5.3.6 Баламалық нормативті қолдану нәтижелері бойынша сәйкестілікті растаудың есебімен дәлелдеу базасы (сынақтардың нәтижелері ж.б.) немесе сараптамалық жобалаудың жобасы тиісті мемлекеттік нормативтің міндетті талаптарына сәйкестілігін растау мен бағалау үшін мемлекеттік сараптамаға жіберіледі.

Мемлекеттік сараптаманың оң қорытындысы және (немесе) сәйкестілікті растауға

қатысты құжаттама (конструкция үшін) баламалық нормативтік құжаттың жобасын ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органға қарастыру үшін ұсыну шараларын жүргізуге дәлелдеу базасы болып табылады.

6 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ МАЗМҰНДАУҒА, ҚҰРУҒА, БАЯНДАУҒА ЖӘНЕ РӘСІМДЕУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

6.1 Мазмұндауға, құруға және баяндауға қойылатын талаптар

6.1.1 Мемлекеттік нормативтер замани ғылым, техника және технология жетістіктеріне, жобалау мен құрылысқа қатысты отандық және шетелдік озат тәжірибелерге негізделуі және техникалық дамыған елдердің халықаралық және ұлттық стандарттарын ескеруі керек.

Олар қажетті көлемде техникалық және экономикалық негізі бар, мемлекеттік нормативтердің мақсаттарына жетуге бағытталған және әр нормативтің қолдану саласына сәйкес нақты тапсырмалардың шешілуін қамтамасыз ететін талаптарды құрауы керек.

6.1.2 Мемлекеттік нормативтер азаматтық құқық, еңбек заңнамасы немесе өзге заңнамалық актілер реттейтін сұрақтарға талаптарды белгілеуі (қалыптастырмауы) керек.

6.1.3 Мемлекеттік нормативтердің ережелері міндетті және кепілдемелік болуы мүмкін. Міндетті ережелер минималдық қажетті немесе максималдық мүмкін дәрежеде, кепілдемелік – жоғарғы отандық және әлемдік жетістіктер дәрежесінде бекітіледі.

Міндетті ережелерге мемлекеттік нормативтердің қағидаттарына сәйкес сөзсіз сақталуы керек ережелер жатады.

Кепілдемелік ережелерге тұтынушының нақты сұраныстары мен мүмкіндіктеріне, немесе өндіріс шарттарына сәйкес өзгеруі мүмкін нормалар, ережелер мен мінездемелер жатады.

6.1.4 Мемлекеттік нормативтердің құрамына жобалау, құрылыс және пайдалануға беру (пайдалануға беру ережелері) кезінде ғимараттар мен имараттардың, олардың бөлімдерінің, құрылыс бұйымдары және материалдарының функционалдық (пайдалануға беру) сипаттарын анықтайтын талаптар түріндегі ережелерді қарастыру керек.

6.1.5 Функционалдық (пайдалануға беру) ережелер тұтынушы талаптарына негізделуі және қажеттіліктің түрлі дәрежелеріне немесе пайдаланушы материалдар мен өнім технологиясының конструктивтік жабдығына, нысанына, өлшемдеріне тәуелсіз, пайдалануға беру шарттарына сәйкес бекітілуі керек.

6.1.6 Құрылыс нормалары (ҚР ҚН) міндетті негізде қолдануға арналған және құрылыс өнімінің сапасының қажетті дәрежесін қамтуға бағытталған стандарттау және сертификаттаудың негізгі талаптарынан, құрылыс, жобалау мен құрылыс үшін инженерлік іздеудің жалпы техникалық талаптарынан, сондай-ақ жобалау мен құрылыс салу, үйлер мен ғимараттардың, құрылыс конструкцияларының, инженерлік жабдықтардың негіздері мен жүйелерінің талаптарынан, объектілерді мемлекет инвестициялары есебінен соғу кезіндегі экономика және бағаны құру бойынша қағидаттық ережелерден құралуы керек.

Бұл талаптар:

– ғимараттар мен имараттардың сенімділігін және олардың пайдалануға берудің есептік шарттарының жүйесін, құрылыс конструкциялары мен негіздерінің беріктігі мен орнықтылығын;

– жер сілкінісі, опырылу, көшкін және басқа да қауіпті табиғи әсерлер кезінде ғимараттар мен имараттардың орнықтылығын және адамдардың қауіпсіздігін;

– өрт және басқа да апаттық есептік жағдайларда ғимараттар мен имараттардың орнықтылығын және адамдардың қауіпсіздігін;

– пайдалануға беру кезінде адамдардың денсаулығын сақтауды, үй-жайдың қажетті жылу, әуе-ылғал, акустикалық және жарықтық тәртібін;

– түрлі бағыттағы ғимараттар мен имараттардың пайдалануға беру сипаттары мен параметрлерін, және оларды санитарлық, экологиялық және басқа нормаларды есептеу арқылы орналастыру ережелерін;

– отын-энергетикалық ресурстардың шығынын қысқартуды және ғимараттар мен басқа да имараттардағы жылу жоғалуын азайтуды;

– ғимараттар мен имараттарды пайдалануға беру кезінде адамдардың жазатайым жағдайлардан және басқа қауіптердің қауіпсіздігін, сонымен қатар оларды халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолдану ыңғайлылығы мен ортаның қолжетімділігін;

– қоршаған ортаны қорғауды, шығынды, бірінші кезекте орны толмайтын шығындарды, ресурстарды қысқарту және ғимараттар мен имараттардағы жылу жоғалтуды азайтуды;

– материалдық және еңбек ресурстарын тиімді және ұтымды пайдалануды анықтауы керек.

6.1.7 Құрылыс нормаларында ғимараттар мен имараттарға бағытталған технологиялық процестерге қойылатын талаптар, сондай-ақ тиісті саладағы мемлекеттік басқару органдарының құзіретіне қатысты өзге де ережелер болмауы керек. Қажет болған жағдайда құрылыс нормаларында санитарлық, экологиялық және басқа да нормативтік талаптарға сілтемелер жасалуы керек.

6.1.8 Құрылыс нормалары конструктивтік және көлемдік-жоспарлық шешімдерге, есептеу және жобалау әдістеріне, материалдардың нақты типі мен маркаларын қолдануға ж.с.с. жататын, бұл техникалық регламенттің мақсаттарына қол жеткізуге қажет және пайдалануға беру сипатын тікелей нормалау, оның ішінде бақылау әдісінің жоқ болуына байланысты да, мүмкін емес кезіндегі жағдайлардан басқа, сипаттамалық (ұйғарымдық) қағидалардан тұрмауы керек. Ондай жағдайлар кезінде бұл сипаттар тиісті сипаттық қағидаларды белгілеу жолы арқылы жанама регламенттелінеді.

Құрылыс нормаларында бақылау әдістерінің стандарттарына қажетті сілтемелер жасаудан басқа, ерікті негізде қолдануға арналған құжаттарға сілтеме жасалмайды.

6.1.9 Жобалаудың еуропалық стандарттарына (Еурокодтарға) үйлестірілген құрылыс нормалары – ҚР ҚН EN Стандарттаудың еуропалық комитетінен (CEN) басылған Еурокодтың толық мәтінінен (қосымшаларын қоса) тұруы керек, бұл жерде ҚР СТ 1.9 талаптарына сәйкес келуі керек.

6.1.10 Ұлттық қосымша Еурокодта ұлттық дәрежеде шешім қабылдау үшін ашық қалдырылған параметрлер туралы ақпараттан ғана тұруы мүмкін. Ұлттық дәрежеде (NDP)

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

орнатылатын бұл параметрлер тек Қазақстан Республикасында ғимараттар мен инженерлік ғимараттарды жобалауға таратылады.

6.1.11 Еурокодқа сәйкестендірілген құрылыс нормалары (ҚР ҚН EN) салушы конструкциялармен бірге жеке конструктивтік элементтердің параметрлерін есептеу мен анықтаудың, жобалаудың ортақ қағидаттары мен ережелерін бекітеді. Олар құрылыстың дәстүрлі әдістеріне де, инновациялық қолдану аспектеріне қатысты, бірақ сарапшыларды қатыстыруды талап ететін стандартты емес конструкциялар немесе арнайы шешімдерге арналған ережелерден тұрмайды.

6.1.12 Құрылыстағы басшылық құжаттары (ҚБҚ) өздеріне жазылған мінездеменің шамасында міндетті негізде қолданылады және ұйымдастыру-әдістемелік, ұйымдастырушы-әдістемелік шаралар мен сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды әзірлеу, келісу, бекіту, қолдану талаптарын, жоба алдындағы және жобалық құжаттамаларды, авторлық және техникалық қадағалауды ұйымдастыру мен жүргізуді, сондай-ақ сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган құзыретіндегі басқа да сұрақтарды бекітеді.

6.1.13 Қазақстан Республикасының ережелер жинақтары (ҚР ЕЖ) ерікті негізде қолдануға арналған және параметрлік нормаларды сақтау құралы сияқты қолайлы шешімдердің әдісін қолданумен, мемлекеттік құрылыс нормаларының (ҚР ҚН) талаптарын орындаудың тәжірибемен тексерілген әдістерінен тұруы керек. Параметрлік нормалар, өз кезінде, мемлекеттік нормативтердің міндетті талаптарын сақтауды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін және қоғамның мұқтаждығын қанағаттандыруға ықпал ететін қолданыстағы нормативтік талаптарын қолдануды тұспалдайды.

Ережелер жинағы, жеке түрде:

– құрылысқа арналған инженерлік іздеу кезіндегі жұмыс өндірісін ұйымдастыру, технологиясы мен ережелерінің, жобалау және құрылысын салудың, ғимараттар мен имараттарды пайдалануға берудің қағидаларынан, сонымен қатар қала құрылысы кадастрын жүргізу және сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін жүзеге асыру қағидаларынан;

– жалпы қала құрылыстық, типологиялық және әлеуметтік нормативтерден;

– ғимараттар мен имараттарды және олардың бөлшектерін көлемдік-жоспарлау және конструктивтік шешімдерінен;

– құрылыс конструкциясын және негіздерін, сондай-ақ инженерлік іздеулерді есептеу мен жобалау әдістерінен;

– құрылыс материалдарын, бұйымдарын, құралдарын және басқа өнеркәсіптік өнімдерді қолдануға қатысты талаптардан тұруы мүмкін.

Ережелер жинағының қағидаларын, әдетте, нормативтік көрсеткіштер, объектінің мақсаты мен бақылау әдістерін көрсету арқылы пайдалануға беру жағдайларына қатысты параметрлері мен сипаттары түрінде қалыптастыру керек.

6.1.14 Ережелер жинағына (ЕЖ) және нормативтік-техникалық құралдарға (НТҚ) өнім мен процестерді дамытуға құжаттар өңдеп, оларға қатысты міндетті талаптары бар техникалық регламенттер мен құрылыс нормаларынан (оларға сілтемелер жасау арқылы) үзінділер енгізілуі мүмкін.

Нормативтік-техникалық құралдар (ҚР НТК), технологиялық жобалау нормалары (ТЖ), технологиялық карталар (ТК), құрылыстағы әдістемелік құжат түріндегі нормативтік техникалық құжаттар техникалық регламенттер мен құрылыс нормаларының талаптарын және объектілерді жобалау мен құрылысын салуға қатысты ережелер жинақтарының қолайлы шешімдерін жүзеге асыруға арналған, тәжірибемен тексерілген қағидалардан (есептер, мысалдар, технологиялық және техникалық сипаттар мен түсіндірмелер, әдістемелер ж.т.б.) тұруы керек.

6.1.15 Қазақстан Республикасының ұлттық стандарттарын техникалық реттеу субъектілері ерікті негізде қолданады және техникалық регламенттер және құрылыс нормаларының талаптарын орындаудың дәлелдеу базасы ретінде пайдаланушы құжаттар болып табылады, атап айтқанда:

- нормативтік, жобалық, технологиялық және құжаттаманың өзге түрлерінің талаптарын;
- өлшемдік және функционалдық сәйкестіліктің және құрылыстағы орын алмастырушылық талаптарын;
- үй-жайлардың және ғимараттар мен имараттардың конструктивтік бөліктерінің, сондай-ақ инженерлік жүйенің элементтерінің бақылаушы сипаттары мен параметрлерін;
- құрылыс индустриясы және құрылыс материалдары мекемелерінің біртекті өнімдер тобына қойылатын, құрылыс бұйымдарының, материалдары мен жабдықтарының жалпылық және нақты бір түрлеріне қойылатын талаптарын;
- сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы және құрылыс материалдары мен бұйымдарының, жабдықтарының өндірісі кезіндегі қабылдау ережелері мен бақылау (сынау және өлшеу) әдістерінен тұрады.

6.1.16 Габаритіне, есептеу қарқынына, технологиялық процестеріне, функционалдық бағытына, сондай-ақ мемлекеттік құрылыс нормалары жоқ өзге ерекше жайдайларға сай ерекшеліктік параметрлері (мінездемелер, сипаттары) бар объектілерді жобалау кезінде, тапсырыс берушімен, ғылыми-зерттеу және (немесе) мамандандырылған ұйымдарды тарту арқылы сол жоқ нормативтердің орнын толтыратын/ауыстыратын жобалау мен құрылысқа арнайы техникалық жағдайлар – АТЖ (АТЖ – ерекше нормалар) өңделеді.

6.1.17 АТЖ құжаты объектінің ерекшелігін айқындауы, жобалық шешімдер бойынша арнайы талаптарды (кепілдемелерді) құрауы керек. АТЖ құжатын тапсырыс беруші бекітеді және сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органмен және басқа да мүдделі ұйымдармен келісіледі, сөйтіп тек сол объектіге ғана, егер уәкілетті мемлекеттік органның шешімінде өзгесі көрсетілмесе, таралады.

6.1.18 Мемлекеттік нормативтер мемлекеттік және орыс тілдерінде басылады, бұл жерде мемлекеттік нормативтегі мемлекеттік тілдегі мәтін бірінші орналасады.

6.1.19 Егер құрылыс нормасының негізіне тиісті халықаралық немесе аймақтық еуропалық нормалар алынса, онда құрылыс нормаларының алғы сөзінде олардың халықаралық және (немесе) аймақтық еуропалық нормаларға сәйкестілігінің дәрежесі туралы деректер беріледі, олар ҚР СТ 1.9 талаптарына сәйкес рәсімделеді.

6.1.20 Осы бөлімде берілген талаптар баламалық нормативтік құжаттарға да жатады.

6.2 Мемлекеттік нормативтерді құрастыру мен рәсімдеудің жалпы тәртібі

6.2.1 Халықаралық, аймақтық және ұлттық стандарттарды пайдалану негізінде әзірленген нормативтік құжаттардың орнату, мазмұндау, рәсімдеу, мазмұны және көрсетілу тәртібі ҚР СТ 1.9-2007 талаптарына сәйкес жүргізіледі.

6.2.2 Мемлекеттік нормативтерді құру, баяндау мен рәсімдеу ҚР СТ 1.1 және ҚР СТ 1.5 кейбір қағидаларын қосу арқылы осы мемлекеттік нормативпен белгіленген талаптар мен қағидаларға сай жүргізіледі.

Мемлекеттік нормативтік-техникалық құжаттардың титуль беттері мен шмуцтитулдері Г және Е қосымшаларына сәйкес рәсімделеді.

6.2.3 Қолданылатын терминдердің нормативтік сілтемелері мен анықтамалары тым көлемді болып, мемлекеттік нормативтің тікелей мәтінінде берілгені мақсатқа сай келмеген жағдайда, олар қосымшаларында беріледі.

Мемлекеттік нормативтерде:

- сол мемлекеттік нормативке;
- нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық құжаттарға (құрылыс нормалары, ережелер жинағы, стандарттар, құрылыстағы басшылық құжаттары ж.т.б.) сілтемелер беріледі.

6.2.4 Құрылыстағы басшылық құжаттарының (ҚР ҚБҚ), құрылыс нормаларының (ҚР ҚН, ҚР ҚН EN) алғысөздеріне оларды бекіту және Қазақстан Республикасының мемлекеттік нормативтік құжаты ретінде міндетті негізде қолдану үшін қолданысқа енгізу туралы мәліметтер енгізіледі. Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттің органның бұйрықтарының деректері көрсетіледі.

Ерікті қолданудың нормативтік құжаттары үшін де алғысөз оларды қолдану мәртебесі мен оларды бекітуге қатысты бұйрықтарды көрсету арқылы рәсімделеді.

Мемлекеттік нормативтер 210x297 мм форматында баспалық әдіспен басылады.

6.2.5 Қазақстан Республикасының құрылыстағы басшылық құжаттарының, құрылыс нормаларының, ережелер жинағының, нормативтік-техникалық құралдардың ж.т.б. белгілері ҚР ҚБҚ, ҚР ҚН, ҚР ЕЖ, ҚР НТҚ, ҚР ҚӘК ж.т.б. индекстерінен тұрады.

Нормативтік құжаттардың, мемлекетаралық құрылыс нормалары және мемлекетаралық ережелер жинақтарының белгілері: МҚН; МЕЖ. Еурокодқа сәйкестендірілген құрылыс нормаларының белгісі – ҚР ҚН EN. Индекстен кейін мемлекеттік норматив құрылымындағы кешеннің нөмірі, одан кейін дефис арқылы кешендегі мемлекеттік нормативтің сол түрінің тәртіптік нөмірі және нормативтің қабылданған жылы – соңғы төрт сан көрсетіледі. Бұл жерде ҚР ҚБҚ, ҚР ҚН, ҚР ҚН EN, ҚР ЕЖ, ҚР НТҚ тәртіптік нөмірі 00 (01) нөмірінен басталады.

Халықаралық нормалар мен стандарттарға қатысты сәйкестендірілген немесе түрлендірілген ретінде қабылданған басқа құрылыс нормаларының, стандарттарының белгілері ҚР СТ 1.9 талаптарына сәйкес болады.

Стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттардың белгісі ҚР СТ 1.5 талаптарына сәйкес болады.

6.2.6 Колонтитулдар. Жоғарғы колонтитулда нормативтік құжаттың белгісі беріледі. Беттің нөміріне байланысты (жұп немесе тақ) нормативтік құжаттың белгісі тиісінше сол

немесе оң жақ бұрышта орналысады. Мемлекеттік тілдегі нормативтік құжатта оның белгісі мемлекеттік тілде, ал орыс тіліндегі құжатта сәйкесінше орыс тілінде көрсетіледі.

Нормативтік құжаттың белгілерін колонтитулдарда орналастырудың сызбасы 1-суретте берілген.

ҚР ҚН XX	ҚР ҚН XX
----------	----------

1-сурет – Нормативтік құжаттың белгісін орналастыру сызбасы

6.2.7 Алғы сөз (титуль бетінің екінші беті)

Нормативтік-техникалық құралдардан (НТҚ) басқа, сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерге арналған «Алғы сөз» құрылымдық элементінің үлгісі Д қосымшасында берілген.

6.2.8 ҚР ҚН EN жасалған нормативтік-техникалық құралдың (НТҚ) «алғы сөзі»

ҚР ҚН EN жасалған нормативтік-техникалық құралдарға (НТҚ) арналған «Алғы сөз» құрылымдық элементінің үлгісі Д қосымшасында берілген.

6.2.9 Құрылым

ҚР СТ 1.5 сәйкес нормативтік-техникалық құжаттар нормативтің мақсатына жауап беретін құрылымдық элементтерден тұрады.

Ғимараттар мен имараттардың қауіпсіздігін (мақсатын) қамтамасыз ету жөніндегі техникалық регламенттердің талаптарынан тұратын, нормативтердің мақсаттары және функционалдық талаптары түрінде қалыптастырылған параметрлік құрылыс нормаларының ҚР ҚН үлгілік құрылымын келесі түрде (нормативтің үлгілік құрылымы) баяндауға болады:

Титуль беті

АЛҒЫСӨЗ

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

4 МАҚСАТТАРЫ МЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ

4.1 Нормативтік талаптардың мақсаттары

4.2 Функционалдық талаптары

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАСЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

5.1 Ғимараттардың (имараттардың) сенімділігі мен тұрақтылығын (апаттық жағдайлардағы, қауіпті табиғи әсерлердегі және жер сілкінісі кезіндегі) қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

5.2 Ғимараттардың (имараттардың) қауіпсіздігіне (өрт және апаттық жағдайлардағы) қойылатын талаптар

5.3 Адамдардың (жануарлардың) денсаулығы үшін қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

5.4 Ғимараттарды (имараттарды) пайдалануға беру процесі кезіндегі қауіпсіздікке қойылатын талаптар

5.5 Шудан қорғауға қойылатын талаптар

5.6 Халықтың қимылы шектеулі тобына қолжетімділікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

5.7 Энергияны үнемдеу мен жылуды сақтауға (жанармай-энергетикалық ресурстарды қысқартуға, ғимараттар мен имараттарда жылу жоғалтуды азайтуға), материалдық ресурстарды тиімді пайдалануға қойылатын талаптар

6 ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР КЕЗІНДЕГІ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР (қажет болған жағдайда)

7 ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

8 БИБЛИОГРАФИЯ (қажет болған жағдайда)

Ескертпе - Құжаттың құрылымы, норматив мәтінінің бөлімдері мен бөлімшелерінің атауы мен белгілері техникалық реттеу объектісінің түрі мен мақсатына байланысты өзгеруі мүмкін.

Жобалау және құрылыс салу жөніндегі ережелер жинағы техникалық регламенттердің (ҚР ТР) және құрылыс нормаларының (ҚР ҚН) талаптарын орындауды қамтамасыз етуге қатысты қолайлы шешімдерден тұруы керек.

Ережелер жинағының үлгілік құрылымы:

Титуль беті

АЛҒЫСӨЗ

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

4 ҚОЛАЙЛЫ (ҚҰРЫЛЫСТЫҚ, ЖОБАЛЫҚ ж.б.) ШЕШІМДЕР

4.1 Жалпы ережелер

4.2 Қала құрылыстық шешімдер (қажет болған жағдайда)

4.3 Көлемдік-жоспарлық шешімдер

4.4 Ғимараттардың (имараттардың) конструктивтік шешімдері

4.5 Инженерлік желілер мен жүйелер, жанармай-энергетикалық ресурстарды қысқарту, ғимараттар мен имараттарда жылу жоғалтуды азайту

4.6 Халықтың қимылы шектеулі тобына қолжетімділікті қамтамасыз етуге қатысты шешімдер

4.7 Гигиенаға және адамның денсаулығын қорғауға қойылатын талаптарды сақтауға қатысты шаралар

5 ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

6 6 ЭНЕРГИЯНЫ ҮНЕМДЕУ МЕН ЖЫЛУДЫ САҚТАУ, МАТЕРИАЛДЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ТИІМДІ ПАЙДАЛАНУ

7 ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР КЕЗІНДЕГІ ҚАУІПСІЗДІК (қажет болған жағдайда)

8 ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ
9 ҚОСЫМШАЛАР
10 БИБЛИОГРАФИЯ (қажет болған жағдайда)

Ескертпе - Құжаттың құрылымы, норматив мәтінің бөлімдері мен бөлімшелерінің атауы мен белгілері техникалық реттеу объектісінің түрі мен мақсатына байланысты өзгеруі мүмкін.

6.2.10 Мазмұны

Құжаттың мазмұны алғы сөзден кейін жаңа беттен беріледі және қажет болған жағдайда келесі беттерде жалғасын табады. «Мазмұны» сөзі беттің ортасында бас әріптермен жазылады. Мазмұнда бөлімдердің, бөлімшелердің, тармақшалардың, қосымшалардың реттік саны мен атауы беріледі.

Мазмұнда қосымшаның атауы мен мәртебесі (міндетті немесе ақпараттық) көрсетіледі.

6.2.11 Кіріспе

Кіріспеде құжатты әзірлеу себептерін негіздеу беріледі. Кіріспе нормалау объектісіне талап қоймайды, нөмірі болмайды және мазмұннан кейін жеке бетте орналасады.

«Кіріспе» құрылымдық элементі әзірленетін нормативтік құжаттардың жобаларының мазмұнын даралау үшін міндетті болып табылады.

6.2.12 Нормативтік сілтемелер

«Нормативтік сілтемелер» құрылымдық элементі құжат мәтінінде сілтемелер берілетін (берілген) нормативтік-техникалық құжаттардың тізбесінен тұруы керек. Сілтемелік нормативтік-техникалық құжаттардың тізбесі «Осы құрылыс нормаларын (нормативтік-техникалық құралды, ережелер жинағын) қолдану үшін келесі сілтемелік нормативтік құжаттар керек» деген сөздерден басталады.

Бөлімнің соңында ҚР СТ 1.5 сай немесе келесі мазмұндағы ескертпе берілуі керек:

1) міндетті түрде қолданылатын құжаттар үшін:

«Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдалану кезінде сілтемелік құжаттардың әрекетін ағынды жыл жағдайы бойынша жасалатын және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналға сай келетін ақпараттық «Қазақстан Республикасы аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі» каталогы бойынша тексеру мақсатқа сай келеді. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативтерді пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай алынып тасталған болса, онда оған сілтеме жасалған ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлікте қолданылады».

2) ерікті түрде қолданылатын құжаттар үшін:

«Ескертпе - Пайдалану кезінде сілтемелік құжаттардың әрекетін ағынды жыл жағдайы бойынша жасалатын және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналға сай келетін ақпараттық «Қазақстан Республикасы аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттарының көрсеткіші», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі мемлекетаралық нормативтік құжаттарының көрсеткіші» каталогтары бойынша тексеру мақсатқа сай келеді. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативтерді пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай алынып тасталған болса, онда оған сілтеме жасалған ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлікте қолданылады».

Нормативтік сілтемелер тізбесіне төмендегі жүйелілік бойынша белгілердің (бар болған кезде) тіркеу нөмірлерінің өсу тәртібі бойынша нормативтік құжаттардың толық

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

белгілері мен атаулары кіргізіледі:

- заңнамалық актілер, техникалық регламенттер;
- мемлекеттік құрылыс нормалары мен техника-экономикалық ақпараттың жіктемелері;
- мемлекет аралық құрылыс нормалары мен техника-экономикалық ақпараттың жіктемелері;
- халықаралық, өңірлік құрылыс нормалары мен техника-экономикалық ақпараттың жіктемелері;
- құрылыстағы басшылық құжаттар;
- нормативтік-техникалық құралдар мен ережелер жинағы;
- Қазақстан Республикасы аумағында қолдануға рұқсат етілген халықаралық, өңірлік стандарттар, шетел мемлекеттерінің ұлттық стандарттары;
- ведомстволық нормативтік құжаттар.

6.2.13 Қосымшалар

Қосымшалар артынан «қосымшасы» сөзі жазылатын А әрпінен басталатын (Ё, З, Й, О, Ч, Ы, Ы, Ъ әріптері жазылмайды) орыс әліпбиінің бас әріптерімен белгіленеді. ҚР СТ 1.9 сәйкес нормативтік-техникалық құжаттың қосымшалары, егер оның халықаралық (өңірлік немесе ұлттық) нормативтік құжатын әзірлеу кезінде қолдану үшін шарттасқан болса, латын әліпбиінің бас әріптерімен (I және O әріптері жазылмайды) белгіленуі мүмкін.

Әрбір қосымша жаңа беттен жазылады. Бұл жерде беттің жоғарғы бөлігінде жартылай қаралау шрифтпен қосымшаның белгісі бас әріптен басталып, артынан қосымша сөзі *жолдың ортасына* жазылады. Астыңғы жолда *міндетті* немесе *ақпараттық* сөздері қолданылып, қосымшаның мәртебесі жақшаның ішінде, курсивпен көрсетіледі.

Қосымша мәтінін бөлімдерге, бөлімшелерге, тармақтар мен тармақшаларға бөлген кезде, сонымен қатар қосымшада графикалық материал, кестелер, формулалар бар болған кезде, олардың нөмірлері әрбір қосымшаның шегінде қабылданады. Нөмірдің алдында осы қосымшаның белгісі қойылады.

Қосымшалардың құжаттың басқа бөлімдерімен бірге беттің толассыз нөмірленуі ортақ болуы керек.

Құжат мәтінінде барлық қосымшаларға сілтеме берілуі керек.

6.2.14 Атаулар

Стандарттың бөлімдері мен бөлімшелеріне атау беріледі.

Бөлімдердің атауы мәтіннің үстінде орта жерден бас әріптермен жазылады және жартылай қаралау шрифтпен белгіленеді. Тақырыпшалар бас әріппен басталып, кіші әріптермен соңына нүкте қоймастан, нөмірден кейін бос орынмен бөлектелініп жазылады. Бұл жерде бөлімнің немесе бөлімшенің немесе тармақтың нөмірі азат жолдық шегіністен кейін жазылады. Азат жолдық шегініс 1 см.

6.2.15 Формулалар

Формулалар, графикалық материалға берілген қосымшаларда, кестелер мен түсіндірмелі деректерде орналасқан формулалардан басқа, араб сандары арқылы толассыз нөмірленумен нөмірленеді. Бұл жерде формулалардың нөмірі онымен бір деңгейде, дөңгелек жақшаның ішінде, формуланың оң жағында жазылады.

6.2.16 Кестенің мазмұнын қысқаша түсіндіру және (немесе) нақтылау үшін оған атау беріледі, кестенің атауы кестенің үстінде, оны қысқа сызықша арқылы бөле отырып, нөмірден кейін жазылады. Бұл жерде кестенің атауынан кейін нүкте қойылмайды.

Белгі мен атауды (бар болған жағдайда) жартылай қаралау шрифтпен белгілей отырып, кестенің үстінде, жолдың ортасына орналастыру керек.

Кестенің міндетті түрде атауы болуы керек.

Кестенің ені мәтіннің еніне сәйкес келуі керек.

1-кесте – Бұранданың диаметріне байланысты шайбаның қалыңдығы

миллиметрмен берілген

Бұранданың (бұраманың, түйреуіштің) қимасының номиналдық диаметрі	Шайбаның ішкі диаметрі d	Шайбаның көрсетілген қалыңдығы					
		жеңіл		орташа		ауыр	
		a	b	a	b	a	b
2,0	2,1	0,5	0,8	0,5	0,5	–	–
2,5	2,6	0,6	0,8	0,6	0,6	–	–
3,0	3,1	0,8	1,0	0,8	0,8	1,0	1,2

Егер парақтың соңында үзіліп, оның жалғасы келесі бетте берілетін болса, онда кестенің бірінші бөлігіндегі кестені шектейтін төменгі горизонталь сызықты, мағыналық мәні бар сызықтардан басқа, сызбайды.

Кестені келесі бетке аударудың үлгісін ҚР СТ 1.5 бойынша қабылдау керек.

1-кестенің жалғасы (соңы)

Бұранданың (бұраманың, түйреуіштің) қимасының номиналдық диаметрі	Шайбаның ішкі диаметрі d	Шайбаның көрсетілген қалыңдығы					
		жеңіл		орташа		ауыр	
		a	b	a	b	a	b
5,0	2,1	0,5	0,8	0,5	0,5	–	–

6.2.17 Графикалық материал

Графикалық материалды жіңішке сызық (штрих) түрінде (схемалардың, диаграммалардың, суреттердің сызбалары, ж.с.с. сызықтар арқылы орындалған сызбалар түрінде) көрсету керек. Фотографияларды (фотосуреттерді) тек оларды жіңішке сызықтық (штрихтік) суреттерге түрлендіру мүмкін емес болған жағдайда ғана қолдануға болады.

Графикалық материалды тікелей ішінде ол туралы алғаш рет айтылатын мәтіннен кейін, немесе келесі бетте, ал қажет болғанда – жеке қосымшада орналастырады.

Суреттегі таңбалардың шрифтін қолданыстағы стандарттарға сәйкес келуі керек.

Төмендегідей жағдайларда:

- а) шамалар таңбаларының белгілері;
- б) шамалардың таңбаларын түсіндіретін жазбалар;
- в) санды білдіретін таңбалар кезінде көлбеу шрифтті (курсивті) пайдалану керек.

Вертикаль жартылай қаралау шрифт барлық басқа әріптік белгілер үшін қолданылуы керек.

Кез-келген графикалық материалды (сызбаны, схеманы, диаграмманы, суретті ж.с.с.) жартылай қаралау шрифтпен белгілеп, «сурет» сөзін жазу керек.

6.2.18 Қосымшалардың графикалық материалынан басқа, графикалық материалды, әдетте, толассыз нөмірлеу арқылы араб сандарымен нөмірлейді, нөмірден кейін қысқа сызықша арқылы «сурет» сөзі жазылады. Егер сурет біреу ғана болса, оны «1-сурет» деп белгілейді.

Әрбір қосымшаның графикалық материалын араб сандары арқылы жеке нөмірлермен нөмірлейді, әрбір нөмірдің алдында қосымша белгісінен кейін нүкте қою арқылы сол қосымшаның белгісі қойылады.

Мысалы: В.3-сурет

Суреттің нөмірі мен «сурет» сөзін графикалық материалдың астына, орталық бойынша горизонталь орналастыра отырып, жазу керек. Ары қарай, қысқа сызықша арқылы бөлінген, оның тақырыптық атауы берілуі мүмкін.

Мысалы: 1-сурет – Аспаптың бөлшектері

Сонымен қатар, қажет болған жағдайда графикалық материалдың астына түсінік беретін деректерді, қосымшалар мен сілтемелерді орналастыруға болады. Бұл жағдайда графикалық материалдың белгісі мен атауы түсінік беретін деректерден кейін орналасады.

Графикалық материалдарға берілген ескертпелерде қолдану үшін міндетті болып табылатын талаптар немесе ақпаратты көрсетілмейді.

Графикалық материалдың мазмұнына қатысты кез-келген талаптар мәтінде: суретке берілген сілтемеде немесе сурет пен оның атауы арасындағы азат жолда берілуі керек.

Суретке берілген сілтемелер «а» әрпінен бастап кіші әріптермен белгіленуі керек.

Егер графикалық материал мәндері кестелік нысанда берілген өлшемдерді орналастыруды суреттеу үшін қолданылса немесе егер графикалық материал кестелік нысанда берілген деректермен ілеспелі болса, онда кесте және графикалық материал бір бетте немесе екі жанасқан бетте беріледі. Бұл жерде кесте графикалық материалдан төмен немесе оның оң жағында, қажет болған жағдайда – келесі бетте беріледі.

Егер графикалық материал бір бетке сыймайтын болса, онда оны басқа беттерге ауыстыруға болады. Бұл жерде тақырыптық атауды осы графикалық материалдың келесі беттерінде қайталап жазбауға болады. Суреттің белгісі мен курсив арқылы «жалғасы» сөзі беріледі.

Мысалы: 1-сурет (жалғасы)

Әрбір графикалық материалға НҚ мәтінде сілтеме беріледі.

Суреттің маңайында жиектеме және оның құрамдас элементтерін пайдалануға болмайды. Суретті фрагменттерге бөлуге жол беріледі. Суреттердің фрагменттері кіші әріптермен белгіленеді (мысалы, сурет а), б), в) ж.с.с. фрагменттерден тұруы мүмкін).

Ескертпе - Мүмкіндігінше сурет фрагменттерін қолданбаған дұрыс, себебі ол НҚ баяндау мен өңдеуді қиындатады.

Бүкіл графикалық материалды штрихтік түрде көрсету керек (суреттер басылып шыққан кезде анық емес болуы мүмкін). Штрихтік сурет – қауырын және тушьпен сурет салған кездегі сияқты тек тұтас сызықтардан тұратын кара-ала бейне (басылымды баспаханада басып шығаруға дайындау үшін қойылатын талап).

6.2.19 «Библиографиялық деректер» құрылымдық элементі

«Библиографиялық деректер» құрылымдық элементі ҚР СТ 1.5 сәйкес рәсімделеді. «Библиографиялық деректер» құрылымдық элементі нормативтік-техникалық құжаттың соңғы бетінде, нормативтің мәтінінен бөлек, төменгі жиекте беріледі. Нормативтік-техникалық құжаттың библиографиялық деректеріне:

- Әмбебап ондық жіктеменің (ӘОЖ) индексі;
- ішіне әзірленетін норматив МЖ (ИСО/ИНФКО МСЖ) 001 жіктемесі бойынша жататын Мемлекетаралық стандарттау жіктемесі (МСЖ) тобының немесе топшасының коды;
- ішінде нормалау объектісін бір мағыналы сипаттайтын басты сөздер, осы сөздерді тақырыпта берілген немесе мәтінде көрсетілген тәртіп бойынша көрсететін негізгі сөздер жатады.

6.2.20 НҚ беттерінің параметрлері

Нормативтік-техникалық құжат пен оның жобасы А4 форматтағы ақ қағазда рәсімделеді. Бет жиектерінің параметрлері:

- жоғарғы жағы – 2,5 см;
- төменгі жағы – 2,5 см;
- ішкі жағы (сол жағы) – 2,5 см;
- сыртқы жағы (оң жағы) – 2,0 см болуы керек.

Электрондық нұсқа Windows Microsoft Office бағдарламасында орындалады. Графикалық материал, оның ішінде мәтіндер, суреттер, схемалар мен диаграммалар қара шрифтпен, RTF форматында Word, Excel, (Corel draw) қосымшаларында басылады. Суреттер мен диаграммаларды түрлі-түсті етіп шығаруға жол беріледі.

Стандарттың мемлекеттік тілдегі нұсқасы KZ Times New Roman шрифті арқылы басылады, шрифттің биіктігі 12; орыс тіліндегі нұсқасы – Times New Roman шрифті арқылы басылады, шрифттің биіктігі 12.

Жоларалық интервалдың өлшемі 1,15 болуы керек.

6.2.21 Ескертпелер мен мысалдар

Ескертпелер мен мысалдарды тікелей өзіне кестелер мен графикалық материал қарайтын мәтіннен кейін орналастыру керек.

Ескертпелер мен мысалдар талаптан тұрмайды.

Нормативтік құжаттағы ескертпелер мен мысалдар өлшемі кішірейтілген шрифтпен белгіленуі және жоларалық интервалмен қосымша белгіленуі керек. «Ескертпе» және «мысал» сөзінен кейін нүкте немесе қос нүкте қойылмайды. Мәтін интервал арқылы бөлініп, бас әріптен басталады. «Ескертпе» және «мысал» сөздері жолдың басынан бас әріптен бастап жазылады. Ескертпенің немесе мысалдың мәтінінің соңына нүкте қойылады.

Бір ескертпе нөмірленбейді, ал «Ескертпе» сөзінен кейін сызықша қойылады. Тір тармақтың, суреттің немесе кестенің шегіндегі бірнеше ескертпелер тәртіп бойынша араб сандарымен нөмірленеді. Бұл жерде «Ескертпе» сөзінен кейін қос нүкте қойылмайды.

Мысалдар

Ескертпе – Бөлшектер жинақталып жеткізіледі.

Ескертпелер

1 Негізделген жағдайларда өзіндік сынақтар санатына сенімділікке, радиациялық төзімділікке ж.т.б. сынау жатуы мүмкін.

2 Өнімді сертификаттау мақсаттары үшін сertiфикатталған сынақтар жүргізіледі немесе сертификаттаудың ережелерімен белгіленген тәртіпте басқа санаттың сынақтарының нәтижелері қолданылады.

Кестеге берілген ескертпе кестенің аяқталғанын білдіретін сызықтың үстінен, кестенің соңында орналасады.

Кестеге берілген ескертпені рәсімдеудің мысалы

2-кесте – Ғимараттың өртке төзімділігінің дәрежесі

Ғимараттың өртке төзімділігінің дәрежесі	Ғимараттың конструктивтік өрт қауіптілігінің сыныбы	Ғимараттың ең үлкен рұқсатты биіктігі, м	Өрт бөлімшесі қабатының ең үлкен рұқсатты ауданы, м ²
I	C0	75	2500
II	C0	50	2500
	C1	28	2200
III	C0	28	1800
	C1	15	1800
IV	C0, C1	5	800
		3	1200
	C2, C3	5	500
		3	900
V	Нормаланбайды	5	500
		3	800

Ескертпе - Ғимаратқа жанама салынған, жылытылмайтын баспананың өртке төзімділік дәрежесін ғимараттың жылытылатын бөлігінің конструктивтік өрт қауіптілігінің сыныбы бойынша қабылдау керек

6.2.22 ҚР ҚН EN берілген ұлттық қосымшалар

Ұлттық қосымшалар ҚР ҚН EN негізгі мәтіні сияқты рәсімделеді және төмендегідей құрылымдық элементтерден тұрады:

- Кіріспе;
- Жалпы мәліметтер;
- Ұлттық қосымшада қабылданған параметрлер;
- Қайшы келмейтін қосымша ақпараттарға сілтеме;
- Библиография.

6.2.23 ҚР ҚН EN берілген нормативтік-техникалық құралдар

Нормативтік-техникалық құралдар ҚР ҚН EN үшін әзірленеді және оларды қолдануды қамтамасыз ететін міндетті, кепілдемелік, баламалық, дамытатын және толықтыратын қағидалардан тұрады.

Нормативтік-техникалық құралда ҚР ҚН EN, Еурокодтардың қағидаттары мен ережелеріне қайшы келмейтін басқа нормативтік-техникалық құжаттардан алынған үзінділер беріледі, сонымен қатар есептердің, конструкторлаудың, әртүрлі схемалардың, суреттердің, диаграммалардың мысалдары мен оларды түсіндіретін және дамытатын басқа материалдардың мысалдары кіргізілуі мүмкін.

Пайдаланушылардың ыңғайы үшін НТҚ толығымен оның мәтінін сақтай отырып, ҚР ҚН EN қандай да бір қағидасын енгізу қажет болған жағдайда, оны құрал тармағының нөмірінен кейін *шаршы жақшаның [осы қағида (мәтін) берілген норматив пен элементке күні көрсетілген сілтемені]* ішінде береді.

Графикалық материал мен формулалар НТҚ мәтінінде НТҚ тармағының нөмірін

көрсету арқылы ҚР ҚН ЕН сілтемелік тармағының нөмірі жақшаның ішінде беріледі.

НТҚ мәтінде оның дәйек сөзін келтірусіз, қағиданың техникалық мәтінін баяндаумен ҚР ҚН ЕН қандай да болсын бір тармағына сілтеме беру қажет болған жағдайда, мәтінде «..... сәйкес», «..... сай» сөздері жазылып, ары қарай НТҚ әзірлеушінің редакциясындағы ҚР ҚН ЕН қағидаларына қайшы келмейтін мәтін беріледі.

НТҚ әрбір жеке бөлімін жаңа беттен бастау керек (ҚР ҚН ЕН дұрыс жазу ережесінің талаптары).

Тармақшаларды ҚР ҚН ЕН сияқты әріптік белгілермен және дефис арқылы жақшаның ішінде нөмірлеуге жол беріледі.

Міндетті сілтеме жасаумен ғылыми-техникалық әдебиетке сілтеме келтіру арқылы ақпараттық қосымшаларды пайдалануға рұқсат беріледі.

7 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ТІРКЕУ ТӘРТІБІ

7.1 Мемлекеттік нормативтерді тіркеу және есепке алуға қатысты жұмыстарды ұйымдастыру

7.1.1 Мемлекеттік нормативтік құжаттардың жүйесіне кіретін, оның ішінде:

- құрылыс нормалары (ҚР ҚН), құрылыстағы басшылық құжаттар (ҚР ҚБҚ);
- жобалау және құрылыс салуға қатысты ережелердің жинағы (ҚР ЕЖ);
- технологиялық жобалау нормалары (ТЖН);
- құрылыстағы мемлекеттік стандарттар (ҚР СТ);
- мемлекеттік сәулет-құрылыстық бақылаудың нормативтері;
- нормативтік-техникалық құралдар, нормативтік әдістемелік құжаттар (нұсқаулар);
- құрылыстағы мемлекеттік қадағалаудың басқа органдарының нормативтері,

сонымен қатар халықаралық шарттар мен келісімдерге сәйкес Қазақстан Республикасы аумағында әрекетке енгізілген:

1. мемлекетаралық құрылыс нормалары (МҚН);
2. құрылыстағы мемлекетаралық стандарттар (МемСТ);
3. жобалау және құрылыс салуға қатысты мемлекетаралық ережелер жинақтары (МЕЖ) уәкілетті мемлекеттік органдарда міндетті тіркеуге тиесілі.

7.1.2 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді тіркеуді ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның бөлімшесі жүзеге асырады.

7.1.3 Қолданыстағы мемлекеттік нормативтерге енгізілетін өзгертулер мен толықтырулар қайта әзірленген мемлекеттік нормативтер үшін белгіленген тәртіпте тіркеледі.

7.1.4 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласында тіркелген мемлекеттік нормативтер туралы мәліметтер сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган дайындайтын жыл сайынғы «ҚР аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік-құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесінде» жарияланады.

7.1.5 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган өз құзіреті шегінде мемлекеттік нормативтер туралы ақпаратты дайындау, жариялау және қайта жариялауға қатысты жұмыстарды жүзеге асырады.

7.1.6 Мемлекеттік нормативтер осы нормативтерді бекіткен уәкілетті органның рұқсатысыз қайта басылып, көбейтілмейді.

7.1.7 Мемлекеттік нормативтің (ҚР ҚН, ҚР ЕЖ, ҚР СТ, МҚН, МемСТ, МЕЖ, ҚР ҚБҚ ж.т.б.) шығарылымына жауапты тапсырыс беруші-бөлімше сәулет, қала құрылысы

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның бөлімшесіне тіркеуге қажетті материалдарды (Г қосымшасы) нормативті қабылдаған күннен бастап 30 күнтізбелік күннен кеш емес мерзімде өткізеді.

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның бөлімшесі шығаратын мемлекеттік нормативтер бойынша көрсетілген материалдар сол уақытта нормативті бекітуге дайындаған, тіркеу үшін жауаптыға өткізіледі.

7.1.8 Тіркеуге жауапты сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның бөлімшесі материалдарды алғаннан кейін 3 күн ішінде:

- мемлекеттік норматив туралы деректерді тізілімге (тіркеу журналына) енгізеді;
- стандарттарды тіркеуге қажетті материалдарды (Г қосымшасы) Мемстандартқа жібереді және тіркегеннен кейін тізілімге мемлекеттік норматив туралы қосымша деректерді енгізеді;
- тіркелген мемлекеттік нормативтің шифрін құжатты шығаруға жауапты бөлімшеге хабарлайды.

7.1.9 Мемлекеттік нормативтерді тіркеу үшін ұсынылатын құжаттардың тізбесі:

- құрылыс, сәулет, қала құрылысы істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның ҚР мемлекеттік нормативін немесе мемлекетаралық нормативтік құжатты мемлекеттік норматив ретінде қабылдау және қолданысқа енгізу туралы бұйрықтарының көшірмелері – 2 дана;

– қабылданған мемлекеттік нормативтің (ҚР ҚНжЕ, ҚР ҚН, МЕЖ, ҚР ҚБҚ ж.т.б.) данасы;

– ҚР ҚБҚ 1.01-01 сәйкес оны Қазақстан Республикасы аумағында қолданысқа енгізу туралы жазбасы бар, қабылданған мемлекетаралық стандарттың (МемСТ) көшірмесі;

– баспалық редакциялаудан өткен мемлекеттік нормативтің жобасының (МемСТ және ҚР СТ үшін) данасы;

– тіркеу туралы анықтама.

7.1.10 Мемлекеттік нормативтің шығуына жауапты сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның бөлімшесі мемлекеттік нормативті қабылдаған күннен бастап 1 айдан аспайтын мерзімнің ішінде Е қосымшасына сәйкес нормативтің (ҚР ҚН, ҚР ЕЖ, ҚР СТ, ҚР ҚБҚ, НТҚ, ӘҚ, ӘҚ) ісін қалыптастырады.

7.1.11 Әрбір нормативке мұрағаттық құжаттама талаптарына сай құжат (іс) қалыптастырылады.

Рәсімделген іс мұрағатқа өткізіледі.

7.1.12 Мемлекеттік нормативке өзгерту енгізу үшін мемлекеттік нормативке рәсімделген сияқты жеке іс рәсімделеді.

7.2 Мемлекеттік нормативтерді нормативтік құқықтық құжат ретінде мемлекеттік тіркеуге қатысты жұмыстарды ұйымдастыру

7.2.1 ҚР «Нормативтік құқықтық актілер туралы» заңына (1-бап, 11-тармақ) сәйкес нормативтік құқықтық актілерге уәкілетті орган қабылдаған, құқықтық нормаларды белгілейтін, олардың қолданылуын өзгертетін немесе тоқтата тұратын, оларға әкілетті органның нормативтік құжаттарды бекіту және қолданысқа енгізу жөніндегі бұйрықтары жататын, белгіленген нысандағы жазбаша ресми құжаттар жатады.

7.2.2 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы құрылыс нормалары мен құрылыстағы басшылық құжаттары нормативтік құқықтық актілер әзірленетін өнімдер мен олардың өмірлік циклінің процестеріне қойылатын міндетті талаптарды белгілейтін,

сонымен қатар қызметтің қандай да бір түрін ұйымдастыру және жүзеге асыру тәртіптерін анықтайтын туынды нормативтік құқықтық актілерге (3-бап, 3-тармақ) жатады.

7.2.3 Құрылыс нормалары (ҚР ҚН) және құрылыстағы басшылық құжаттар (ҚР ҚБҚ) мақсаттарына сай құрылыс өнімінің қауіпсіздігіне қойылатын міндетті талаптар мен мемлекеттік нормативтерді әзірлеудің (қандай да бір қызмет түрін) ұйымдастырудың тәртібін белгілейтін талаптардан (3-бап, 3-т. 3-тармақша) тұрады.

7.2.4 Туынды түрдегі нормативтік құқықтық актілер (3-бап, 4-т.) негізгі түрдегі нормативтік құқықтық актілер (уәкілетті органның бұйрықтары) арқылы қабылданады немесе бекітіледі және олармен бір тұтастық құрайды. Туынды түрдегі нормативтік құқықтық актінің нормативтік құқықтық актілер сатысында алатын орны негізгі түрдегі актінің деңгейімен анықталады.

7.2.5 Уәкілетті орталық органдардың нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеуді Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі құжаттарды ұсынған күннен бастап 30 күнтізбелік күн ішінде жүзеге асырады.

7.2.6 Жеке кәсіпкерлік субъектілерінің мүддесіне қатысты құрылыс нормалары (ҚР ҚН) және құрылыстағы басшылық құжаттар нормативтік құқықтық актілердің жобасымен және түсіндірме қағаздың қосымшасымен сараптамалық кеңес арқылы сараптамалық қорытынды алу үшін, оның ішінде осы нормативтік құқықтық актінің жобасын мүдделі мемлекеттік органдармен әрбір келесі келіскен кезде де, аккредиттелген жеке кәсіпкерліктің субъектілерінің қоғамдастығына жіберіледі.

Мемлекеттік органдардың жеке кәсіпкерлік субъектілерінің мүддесіне қатысты нормативтік құқықтық актінің жобасына сараптамалық қорытынды беру үшін белгілейтін мерзімі оның аккредиттелген жеке кәсіпкерліктің субъектілерінің қоғамдастығына түскен мезгілден бастап он жұмыс күнінен аз болмайды.

7.2.7 Сараптамалық қорытынды аккредиттелген жеке кәсіпкерліктің субъектілерінің қоғамдастығы мүшелерінің шоғырланған пікірінен тұрады, кепілдемелік сипатта болады және нормативтік құқықтық акт жобасы үшін оны мемлекеттік орган қабылдағанға дейін міндетті қосымша болып табылады.

Аккредиттелген жеке кәсіпкерліктің субъектілерінің қоғамдастығы сараптамалық қорытындыны мемлекеттік және орыс тілдерінде ұсынады.

7.2.8 Нормативтік құқықтық актіні мемлекеттік тіркеу:

- 1) нормалардың құқығы мен мемлекеттік тіркеудің қажеттілігі бар екендігіне; актінің Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкестілігіне заңды сараптама жасаудан;
- 2) әділеттің орталық органының нормативтік құқықтық актіні мемлекеттік тіркеу туралы қорытындысын бекітуден;
- 3) нормативтік құқықтық актіні оған мемлекеттік тіркеу нөмірін иелендіру арқылы Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне енгізуден;
- 4) негізгі нормативтік құқықтық актінің бірінші бетінің оң жақ жоғарғы бұрышына нормативтік құқықтық актіні мемлекеттік тіркеу туралы мөртаңбаны, сонымен қатар Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің гербтік мөрін басудан;
- 5) тіркелген нормативтік құқықтық актілердің: бір данасын (түпнұсқалар) нормативтік құқықтық актіні ұсынған органға; екінші және үшінші данасын Құқықтық акпараттың республикалық орталығына жіберуден (бұл тәртіп мемлекеттік құпияны құрайтын нормативтік құқықтық актілерге таралмайды);

нормативтік құқықтық актінің төртінші данасын Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде қалдырудан тұрады.

Нормативтік құқықтық актінің жіберілген әрбір данасына нормативтік құқықтық актіні мемлекеттік тіркеу туралы қорытынды қосымша беріледі (егер нормативтік

құқықтық акт азаматтардың құқығына, бостандығы мен міндеттеріне қатысты болса, рнда қорытындының ішінде оны ресми түрде жариялау қажеттілігі көрсетіледі).

7.2.9 Мемлекеттік тіркеуден өткен нормативтік құқықтық актілерге енгізілген өзгертулер мен толықтырулар осы Ережелер бекіткен тәртіп бойынша мемлекеттік тіркеуден өтуге тиесілі.

7.2.10 Мемлекеттік тіркеу Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі мен оның аумақтық органдарында мемлекеттік тіркеуге тиесілі нормативтік құқықтық актілердің күшіне ену үшін міндетті шарт болып табылады.

Тіркелмеген нормативтік құқықтық актілердің заңды күші жоқ.

7.2.11 Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуге тиесілі нормативтік құқықтық актілер, егер актілердің ішінде басқа мерзімдер көрсетілмеген болса, оларды бірінші рет ресми түрде жариялаған күннен бастап он күнтізбелік күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі.

Жеке кәсіпкерліктің мүддесіне қатысты нормативтік құқықтық актілерді қолданысқа енгізудің мерзімдері жеке кәсіпкерлік субъектісіне өз қызметін Қазақстан Республикасы заңдарында белгіленген талаптарға байланысты жүзеге асыруға дайындалу үшін қажетті мерзімнен шыға белгіленеді.

7.3 Басқа мемлекеттік органдар бекітетін мемлекеттік нормативтерді қарастыру

7.3.1 Қазақстан Республикасының министрліктерінің, ведомстволары мен жобалау, инженерлік іздеу және объектілердің құрылысын салу, пайдалануға беруге қатысты басқа да ұйымдарының салалық ерекшеліктеріне байланысты белгіленген тәртіп бойынша ұсынылған мемлекеттік нормативтерінің жобалары сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органмен қарастыруға және келісуге тиесілі.

7.3.2 Қажет болған жағдайда, мемлекеттік нормативтің жобасын қарастыруға мүдделі министрліктер мен ведомстволар, сонымен қатар тиісті ғылыми-зерттеу және жобалау ұйымдары тартылуы мүмкін.

7.3.3 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға министрліктер мен ведомстволар ұсынған мемлекеттік нормативтердің жобалары олардың техникалық регламенттерге, құрылыс нормаларына, ережелер жинақтарына және сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы Қазақстан Республикасы аумағында әрекет ететін басқа мемлекеттік нормативтерге сәйкес келу тұрғысынан қарастырылады.

7.3.4 Қазақстан Республикасының салалық министрліктерінің, ведомстволары мен басқа да ұйымдарының мемлекеттік нормативтерін бекіту өздері белгілеген тәртіп бойынша жүргізіледі.

Қазақстан Республикасының салалық министрліктерінің, ведомстволары мен басқа да ұйымдарының бекітілген мемлекеттік нормативтері сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органда есептік тіркеуден өтеді.

7.3.5 ҚР ИДМ Техникалық реттеу, стандарттау және метрология комитеті жанында Экономика саласының нормативтік құжаттарының бірыңғай қоры құрылған, ол мемлекеттік нормативтердің, оның ішінде ведомстволық нормативтердің мемлекеттік тіркелуін жүргізеді.

Салалық министрліктер, ведомстволар мен басқа ұйымдар сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органға оларды Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы қолданыстағы нормативтердің бірыңғай тізбесіне (СҚҚК) енгізу үшін бекітілген мемлекеттік нормативтердің сигналдық даналарын ұсынулары керек.

8 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІ ЖАРИЯЛАУ, ТАРАТУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУ

8.1 Мемлекеттік нормативтерді жариялау мен таратуға қатысты жұмыстарды ұйымдастыру

8.1.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді өзінің тиісті нормативтерді әзірлеу мен бекітуге жауапты бөлімшелері арқылы басып шығаруға ерекше құқығы бар.

8.1.2 Мемлекеттік нормативтерді басу мен таратуды «орындаушы» жүзеге асырады, оған заңнамамен белгілеген тәртіп бойынша құқықтар беріледі.

8.1.3 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді басып шығаруды және олардың басылғандығы туралы ресми ақпаратты жариялауды басылымдарды ақпараттық қамтамасыз ету мен реттеу, көбейту мен тарату жөніндегі ақпараттық-басылым орталығы болып табылатын орган жүзеге асырады.

Мемлекеттік нормативтерді басып шығару рәсімдеу осы құжатқа сай жүргізіледі.

8.1.4 Мемлекеттік қала құрылыстық нормативтер мен регламенттерді басып шығаруды өздері бекіткен тәртіп бойынша оларды бекіткен органдар жүзеге асырады.

Әрбір мемлекеттік нормативті бекіту туралы ресми ақпарат пен оның бір данасы деректердің құрамдық анықтамалық-библиографиялық базасын қалыптастыру үшін сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға жіберіледі.

8.1.5 ҚР әрекет ететін мемлекеттік нормативтер мен оларға енгізілген өзгертулер туралы ақпарат жыл сайынғы «ҚР аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық жән нормативтік-техникалық актілердің тізбесінде» және «Құрылыс жаршысы» газетінде жарияланады.

8.1.6 Пайдаланушылар мен ұйымдарды ақпараттар мен мемлекеттік нормативтермен қамтамасыз етуді сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның құқық алған орган немесе заңды тұлғаның бөлімшесі жүзеге асырады.

8.1.7 Ақпараттық қамтамасыз ету бір жолғы тапсырыс түрінде және шарт негізінде де жүзеге асырылады.

8.1.8 Орындаушы осы ережелерге сәйкес – титуль беттерін рәсімдеу, макетке сай беттеу сияқты рәсімдеу бөлігіндегі басылымға дайындауға қатысты жұмыстарды өзіне алады.

8.1.9 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді іске асырудың бағасын «Орындаушы» анықтайды.

8.2 Мемлекеттік нормативтерді қолдану

8.2.1 Қазақстан Республикасы аумағындағы мемлекеттік нормативтік құжаттар осы құрылыстағы басшылық құжатының ережелеріне сәйкес қолданылады.

8.2.2 Міндетті талаптардан тұратын құрылыс нормалары мен құрылыстағы басшылық құжаттарды уәкілетті мемлекеттік орган бекітеді және Қазақстан Республикасы аумағында міндетті негізде қолдану үшін қолданысқа енгізеді, міндетті негізде қолдануды қатаң түрде сақтау техникалық регламенттер мен басқа нормативтік құқықтық құжаттардың талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді.

8.2.3 Ережелер жинақтары, нормативтік-техникалық құралдар, стандарттар мен басқа да нормативтік-техникалық құжаттар уәкілетті мемлекеттік органмен құпталады

(келісіледі) және құрылыс нормаларының және сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы басқа да нормативтік құқықтық құжаттардың талаптарын сақтауды қамтамасыз ету бойынша тиімді шешімдер ретінде ерікті негізде қолдану үшін қолданысқа енгізіледі.

Мемлекеттік стандарттар (ҚР СТ) техникалық реттеу және метрология саласындағы уәкілетті орган белгілеген тәртіп бойынша қабылданады және қолданысқа енгізіледі.

8.2.4 Мемлекетаралық құрылыс нормалары (МКН), ережелер жинақтары (МЕЖ), стандарттар мемлекетаралық нормативтер белгіленген тәртіп бойынша қабылданады және қолданысқа енгізіледі.

8.2.5 Жобалаудың еуропалық стандарттарына (Еурокодтарға) сәйкестендірілген құрылыс нормалары ҚР ҚН EN, стандарттар (EN), халықаралық стандарттар (ИСО), МемСТ және басқалары ҚР СТ 1.9 сәйкес, сонымен қатар тиісті өңірлік және халықаралық ұйымдардың талаптарының есебімен қабылданады және қолданысқа енгізіледі.

8.2.6 Халықаралық, мемлекетаралық стандарттар, сонымен қатар басқа елдердің ұлттық стандарттары сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласында ҚР СТ 1.9 белгіленген тәртіпте тікелей Қазақстан Республикасының стандарттары ретінде қолданылады.

8.2.7 Мемлекеттік нормативтердің міндетті талаптары барлық басқару, сәйкестілікті бағалау, бақылау және қадағалау органдары, Қазақстан Республикасының азаматтары, қоғамдық және шетелдік серіктестердің, шетелдік заңды және жеке тұлғалардың қатысуы бар бірлескен кәсіпорындарды қоса, өзге де ұйымдар – Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің барша қатысушы-субъектілері үшін қолдануға тиесілі.

Шартта (келісім-шартта) міндетті талаптардан тұратын мемлекеттік нормативтерге сілтеменің болмауы орындаушыларды оларды сақтаудан босатпайды.

8.2.8 Параметрлік нормаларының талаптарын сақтау құралы ретінде сәйкестілікті бағалаудың әдістері мен басқа құжаттамалық дәлелдер (сәйкестілік сертификаттары, сынақ хаттамалары, сараптамалық қорытындылары және басқа ресми құжаттар), баламалық шешімдерді ж.б. табысты қолданудың құжат түрінде бекітілген және расталған деректер қолданылады.

8.2.9 Мемлекеттік нормативтердің тиімді шешімдері немесе кепілдемелік қағидалары орындаушының (өнімді өндірушінің) қарастыруы немесе тапсырыс берушінің талабы бойынша (мемлекеттік инвестициялардың есебінен қаржыланатын объектілерден басқа) қолданылады.

Мемлекеттік нормативтік-техникалық құжаттардың қағидалары мен параметрлерін объектілерді жобалау мен құрылысын салуда қолдану кезінде осы қағидаларды құрылыс процесінде сақтаудың міндеттілігі алын-ала анықталады.

Көрсетілген қағидалар, егер жұмыстарды орындауға немесе өнімдерді жеткізуге жасалған шартта (келісім-шартта) осы нормативтерге сілтеме арқылы тиісті нұсқаулар қарастырылса, қолдану үшін міндетті болып табылады.

Шартта (келісім-шартта) мұндай нұсқаулар жоқ болған кезде экспорттаушы немесе бақылаушы органдар, егер орындаушы ресми түрде мақұлданған дәлелдейтін құжаттары бар баламалық шешімдерді ұсынбаған болса, мемлекеттік нормативтердің кепілдемелік қағидаларын қолдануды талап етуге құқылы.

8.2.10 Орындаушы өзінің кез-келген басқа (баламалық) шешімін (5.3-т. қар.) әзірлеп, оны нақты жағдайда негізгі нормативтің талаптарын төмендетпейтін ең оңтайлы шешім ретінде қолдана алады. Баламалық шешімдерді қабылдауды мемлекеттік нормативтердің тиісті міндетті талаптарын орындаудың амалдарының бірі ретінде ғана қарастыру керек.

8.2.11 Бұрын қолданыста болған нормативтік құжаттарға сәйкес жобаланған және құрылысы салынған қолданыстағы ғимараттар мен имараттарға қайта әзірленген

нормативтер, жаңа деректер бойынша ондай ғимараттар мен имараттарды ары қарай пайдалануға беру адамдардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігіне рұқсат етілмейтін қауіп тудыруға әкелетін жағдайдан басқа, таралмайды. Аталған жағдайлар болған кезде атқарушы биліктің құзіретті органдары немесе объектінің иесі қолданыстағы ғимараттар мен имараттарды реконструкциялау, жөндеу немесе бұзу туралы шешім қабылдауы керек.

Қолданыстағы ғимараттың (имараттың) немесе оның ішіндегі жеке үй-жайдың функционалдық мақсатын өзгерткен кезде, осы ғимараттың немесе үй-жайдың жаңа мақсатына сәйкес қолданыстағы мемлекеттік нормативтер қолданылуы керек.

8.2.12 Заңды және жеке тұлғалар мемлекеттік нормативтердің міндетті талаптарын бұзғаны және қағидаларын дұрыс қолданбағаны үшін заңнамаға сәйкес жауапкершілікте болады.

8.3 Баламалық нормативтерді қолдану

8.3.1 Баламалық шешімдердің жобалары дәстүрлі емес, бірегей немесе инновациялық шешімдерді, технологияларды, материалдарды, бұйымдарды, процестерді немесе әдістерді қолданатын техникалық реттеу субъектілерінің шектеулі ортасына арналған.

Баламалық шешімдер құрылыстағы техникалық ілгеріліктің жаңалығы мен дамытуға бағытталған және нормалаудың параметрлік әдісін дамытудың амалдарының бірі болып табылады.

8.3.2 Баламалық шешім, егер олар тиімді шешімдер әдісінің аясында қолданылатын құпталған нормативтік құжаттарда баяндалған көрсеткіштерден төмен емес мөлшерлеу объектілерінің және (немесе) құрылыс материалдарының, бұйымдарының және конструкцияларының жұмыс сипаттарына қойылатын талаптарға сәйкестілікті анықтау үшін қолданылатын бағалау әдістерінің талаптарын қанағаттандырса, тиісті құрылыс нормасы болып саналады.

8.3.3 Баламалық шешімдерді (нормаларды) техникалық реттеудің мемлекеттік жүйесінде қолдану баламалық шешімдердің мақсаттарына байланысты олардың құрылыс материалдарының, бұйымдары мен конструкцияларының және объектілердің құрылыс салудағы және пайдалануға берудегі қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты талаптарға, объектілердің қауіпсіздігі және адам денсаулығы мен өмірі, қоршаған орта үшін қауіпсіз жағдайларға кепіл беретін қолданыстағы техникалық регламенттер мен құрылыс нормаларының талаптарына сәйкестілігін бағалауға ілеспелі болуы керек.

8.3.4 Баламалық жобалық шешімдер үшін мемлекеттік нормативтердің талаптарына сәйкестілік презумпциясының дәлеліне мемлекеттік сараптаманың объект құрылысының сараптамалық жобасына немесе технологияның сараптамалық жобасына берілген оң қорытындысы, ал баламалық құрылыс материалдары, бұйымдары мен конструкциялары үшін – Қазақстан Республикасының аккредиттелген зертханаларының сәйкестілікті бағалау қорытындылары жатады.

8.3.5 Баламалық шешімдердің (жобалардың) сәйкестілігінің оң бағасының қорытындылары бойынша тиісті құжаттама мен баламалық нормативтік құжаттың жобасы құрастырылады, ол өз кезегінде мемлекеттік нормативтердің жүйесіне енгізу мақсатында ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органға қарастырылу үшін жіберіледі.

8.3.6 Баламалық нормативтік құжатты мемлекеттік нормативтік техникалық құжат ретінде қарастыру мен бекіту (құптау) осы нормативтің 5.2-тармақшасында көрсетілген тәртіпке сәйкес жүргізіледі.

8.4 Қолданыстағы мемлекеттік нормативтерге өзгертулер мен толықтырулар енгізу, қолдану және нормативтердің талаптарынан ауытқуға рұқсат алу сұрақтарына қатысты түсінік беру тәртібі

8.4.1 Қолданыстағы мемлекеттік нормативтерге енгізілетін өзгертулер мен толықтырулар осы нормативтерді әзірлеу және бекіту, қолданысқа енгізу үшін белгіленген тәртіп бойынша әзірленеді және бекітіледі. Техникалық тапсырмамен қарастырылған жағдайларда, өзгертуді әзірлеу тәртібі жеңілдетілуі мүмкін.

Мемлекеттік нормативтерді алып тастауды оларды бекіткен органдар жүзеге асырады.

8.4.2 Өзгертулер мен толықтырулары бар мемлекеттік нормативті тіркеуді, есепке алу мен басып шығаруды өзі белгілеген тәртіп бойынша сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган жүзеге асырады.

Құрылыс саласындағы мемлекеттік стандарттар мен оларға өзгерту енгізуді бекітуді, тіркеуді Қазақстан Республикасының техникалық реттеу және метрология жөніндегі уәкілетті органдар жүзеге асырады.

8.4.3 Мемлекеттік нормативтерді бекіту, өзгерту және толықтыру енгізу, алып тастау туралы ағымды ақпаратты ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органы өзі белгілеген тәртіп бойынша ұйымдастырады.

8.4.4 Мемлекеттік нормативтердің жеке талаптарының мазмұны бойынша түсініктемелерді сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган береді.

Қажет болған жағдайда, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның тапсырысы бойынша, мемлекеттік нормативтерді қолдану сұрақтары бойынша түсініктемелерді ғылыми-зерттеу, жобалау институттары және тиісті нормативтік құжаттарды әзірлеуші басқа да ұйымдар береді.

8.4.5 Министрліктердің, ведомстволар мен ұйымдардың қолданыстағы мемлекеттік нормативтердің міндетті талаптарынан ауытқу туралы өтініштерін, қажет болған жағдайда – мүдделі әзірлеуші-ұйымдар мен қадағалау органдарын тарту арқылы, сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган қарастырады.

Аталған ауытқуларды қарастыру үшін ұсынылған ауытқулардың орнын толтыратын қосымша іс-шаралардың тізбесі бар техникалық-экономикалық негіздеу, қажет болған жағдайларда – тиісті мемлекеттік қадағалау органдарының қорытындысы (келісімі), ұсынылуы керек.

8.4.6 Рұқсат, оның ішінде көлемдік-жоспарлық, конструктивтік шешімдер, тұтынушылық сапа (тұтынушының келісімі болған кезде) және басқа функционалдық талаптар бойынша міндетті талаптардан ауытқуға берілетін рұқсат, ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының хатымен рәсімделеді.

8.4.7 Қабылданған мемлекеттік нормативтерге редакциялық сипаттағы түзетулерді ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган бекітеді.

Қабылданған түзетулер туралы ақпарат ҚР құрылыс кешенінің ұйымдарына анықтамалық-ақпараттық басылымдарда жариялау жолы арқылы жеткізіледі.

9 СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС КАТАЛОГТАРЫ ЖӘНЕ ТІЗБЕЛЕРІ

9.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтары

9.1.1 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтары (СҚҚК) Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің қатысушы-субъектілерін мәліметтермен және ақпараттармен қамтамасыз етудің, каталогтар мен тізбелердің нақты жүйесін бейнелейтін жүйе болып табылады.

9.1.2 Каталогтар қолданыстағы типтік жобалық шешімдердің, жанасу тораптарының, құрылыс материалдарының, құрылыс конструкциялары мен сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің қатысушы-субъектілері оларды тиісті қызметте қолдану үшін мүдделерін тудыратын басқа ақпараттық материалдардың жеке құжаттарға бірлесуін көрсетеді.

9.1.3 Каталогтарды сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган немесе оның тапсырысы бойынша оларды дайындау мен жүргізуге жауапты болып тағайындалған ұйымдар жасайды.

9.1.4 Каталогтарға ғимараттардың типтік жобалық шешімдері, жанасу тораптары туралы ақпаратты енгізу үшін нормативтердің қағидаларына сай жобаларды әзірлеушілер анықтайтын тиісті техникалық параметрлері бар каталогтық беттер құрылады.

9.1.5 Типтік жобалау құжаттамасының мақсаты бойынша келесі түрлері бар:

– құрылыстың нақты алаңына байлау жолы арқылы жобалау және құрылыс салу кезінде бірнеше рет қолдануға, сонымен қатар жеке жобаларды әзірлеу кезінде пайдалануға арналған ғимараттар мен имараттарға арналған типтік жобалар (ТЖ);

– құрылыстың нақты объектілерін жобалауды, типтік жобаларды байлауды әдістемелік қамтамасыз етуге арналған типтік жобалық шешімдер (ТЖШ);

– жобалау және құрылыс салу кезінде, сонымен қатар массалық (сериялық) өндірісте және құрылыс индустриясы мен құрылыс алаңдарында пайдалану кезінде бірнеше рет қолдануға арналған типтік құрылыс конструкциялары, бұйымдары мен тораптары (ТҚК, ТҚБ, ТҚТ);

– құрылыстың нақты алаңдарын жобалауды, типтік жобаларды байлауды әдістемелік қамтамасыз ету ретінде қолданудағы жобалауға арналған типтік материалдар (ЖТМ);

– жеке жобалық шешімдер мен сызбаларды, оның ішінде: типтік конструкциялардың сызбаларын, сәулеттік (СТБ) және монтаждық (МТБ) бөлшектердің сызбаларын, типтік секциялардың шешімдерін, технологиялық цехтардың, желілер мен телімдердің жобаларын, жоспарлық схемалардың ж.б. әзірлеуден тұратын өнеркәсіптік құрылысқа арналған типтік кешендік жобалар.

9.1.6 Типтік жобалау құжаттамасын СҚҚК тіркеу және енгізу үшін ұсыну ережелері сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен тиісті нормативтік-техникалық құжаттармен анықталады.

9.1.7 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтарының тізбесі (СҚҚК) типтік жобалар мен жобалық шешімдер туралы деректер жиналуына байланысты кеңейтілуі мүмкін. Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтарын жаңарту жүйелілігі деректердің жиналу көлеміне байланысты, бірақ бес жылда бір реттен сирек емес болады.

9.1.8 Нарықтық қатынас субъектілерінің тұтынуына сай 3-кестеде берілген СҚҚК келесі түрлері ең қажетті болып табылады.

3-кесте – Сәулет, қала құрылысы және құрылыс каталогтарының тізбесі

р/с №	Шифрі	Атауы
1	СҚҚК-0	Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы ҚР мемлекеттік нормативтік құқықтық актілері
2	СҚҚК-1	Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер
3	СҚҚК-2	Типтік жобалар мен типтік жобалау құжаттамасы (кәсіпорындар, ғимараттар мен имараттар)
4	СҚҚК-3	Құрылыс конструкциялары мен бұйымдары
5	СҚҚК-4	Құрылыс материалдары
6	СҚҚК-5	Құрылыс жұмыстары өндірісінің технологиясы
7	СҚҚК-6	Баға айналымы мен сметаларға қатысты мемлекеттік нормативтер
8	СҚҚК-7	ҚР салалары мен ведомстволарының мемлекеттік нормативтері

9.2 Нормативтік құқықтық актілердің және мемлекеттік нормативтік және нормативтік-техникалық құжаттардың тізбелері

9.2.1 Қазақстан Республикасы аумағында қолданыстағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің (нормативтік-техникалық құжаттардың) тізбесін (ары қарай – Тізбе) сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган немесе оның тапсырысы бойынша Тізбені дайындау мен жүргізуге жауапты болып тағайындалған ұйымдар жасайды.

9.2.2 Тізбе Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметінің қатысушы-субъектілерін ақпараттық қамтамасыз ету жүйесіне жатады және мемлекеттік нормативтер жүйесінің құрылымына сәйкес құралған ресми құжат болып табылады, мемлекеттік нормативтердің Қазақстан Республикасы аумағында қолданылуының жіктемелік дәлелдік базасын құрайды.

9.2.3 Тізбе сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның нормативтік-техникалық құжаттардың жүйесін құрайтын мемлекеттік нормативтердің жағдайы (ҚР аумағындағы әрекеті, өзгертулер мен толықтырулар енгізу ж.т.б.) туралы ақпаратынан, стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар туралы ақпаратынан, сонымен қатар көлік имараттарының, гидротехникалық имараттардың, мұнай және газ өнеркәсібінің, байланыс объектілерінің, энергетикалық объектілердің, азаматтық авиация, автокөлік саласының, темір жол көлігінің, ҚР ТЖМ объектілерінің жобалануы мен құрылысын салуды реттейтін құжаттар туралы, қолайлы, қауіпсіз және адамның өмір сүруі мен қызметіне басқа да қажетті жағдайларды қалыптастыруды қамтамасыз ететін басқа салалар мен ведомстволардың құжаттары туралы ақпараттарынан қалыптасады.

9.2.4 Қазақстан Республикасы аумағында қолданыстағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің (нормативтік-техникалық құжаттардың) тізбесі тиісті бөлімдері: титуль беті, алғысөз, мазмұны, кіріспе, негізгі бөлім (тізбе) және көрсеткіштері бар нормативтік-техникалық құжат түрінде жасалады.

Тізбенің негізгі бөлімінің формасы 4-кестеде берілген.

4-кесте – Тізбенің негізгі бөлімінің формасы

Шифрі және нөмірі	Нормативтің атауы	Бекіту (құптау) туралы ақпарат	МСЖ
1. Ұйымдастырушылық-әдістемелік нормативтік құжаттар 1.01 кешені.			

10 МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІҢ ТҮПНҰСҚАЛАРЫН, ОЛАРҒА ЕНГІЗІЛГЕН ӨЗГЕРТУЛЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАРДЫ САҚТАУ

10.1 Бекітілген мемлекеттік нормативтердің түпнұсқаларының салалық қорын, оларға енгізілген өзгертулер мен толықтыруларды сақтау мен жүргізуді сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган жүзеге асырады.

10.2 Сақтау үшін қабылданған құжаттың түпнұсқасы арнайы тізілімде тіркеліп, қатаң есептілік құжаттарының құқығы бойынша сақталынуы керек.

А ҚОСЫМШАСЫ
(міндетті)

А.1-кесте – Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің құрылымы

1 ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР	
1.01 Құрылыстағы нормалау	Құрылыстағы нормалауға қатысты жұмыстардың мақсаттары, міндеттері, объектілері, әдіснамасы және ұйымдастырылуы
1.02 Құрылысқа арналған инженерлік іздеулер және жобалау	Құрылыс, жобалау алдындағы және жобалау жұмыстарына арналған инженерлік іздеулерді өткізудің құрамы, жалпы талаптары және тәртібі. Жобаларды келісу, сараптамадан өткізу және бекіту тәртібі. Қала құрылысы және жобалау-сметалық құжаттаманың түрлері, мазмұны және рәсімделуі
1.03 Өндіріс	Құрылысты ұйымдастыру, технологиялық әзірлеу және құрылыс өндірісінің жалпы ережелері, құрылысты механизациялау, құрылыс процесіндегі еңбек қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету. Сапасын бақылау және құрылысы аяқталған объектілерді қабылдап алу. Құрылыс бұйымдары және материалдарының өндірісін ұйымдастыру. Технологиялық және орындау құжаттамасының түрлері, мазмұны және рәсімделуі
1.04 Пайдалануға беру	Ғимараттар мен имараттардың инженерлік жабдықтар жүйесіне және құрылыс конструкцияларына техникалық қызмет көрсетудің, тексерудің және жөндеудің жалпы ережелері. Жөндеу-пайдалануға беру құжаттамасының түрлері, мазмұны және рәсімделуі
1.05 Қала құрылысы кадастры	Қала құрылысы кадастрын құрудың және жүргізудің жалпы ережелері. Қала құрылысы кадастры құжаттамасының түрлері, мазмұны және рәсімделуі
1.06 Сәулет және қала құрылысы қызметі	Сәулет және қала құрылысы органдарының бірыңғай жүйесінің құрылымын және функцияларын анықтайтын ұйымдастырушылық-әдістемелік ережелер. Оған қатысушылардың сәулет қызметін жүзеге асыруының ережелері мен әдістері
2 ЖАЛПЫ НОРМАТИВТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰЖАТТАР	
2.01 Құрылыс имараттарының сенімділігінің негізгі ережелері	Құрылыс ғимараттарының, инженерлік жүйелердің, конструкциялардың және материалдардың қауіпсіздігін, пайдалануға жарамдылығын және ұзақтығын қамтамасыз етудің жалпы қағидаттары. Сенімділіктің негізгі ұғымдары, құрылыс ғимараттарының жауапкершілік дәрежелері, жүктемелері және алуан түрлердің әсерлері бойынша жіктеу. Іркілістерді жіктеу, есептік модельдердің параметрлері және құрылыс ғимараттары, конструкциялар және негіздер сенімділігі бойынша нормативтік талаптарды белгілеу қағидаттары. Құрылыстағы статистикалық қабылдау бақылауының негіздері

А.1-кестенің жалғасы

2.02 Өрт қауіпсіздігі	Қала құрылысы, көлемдік-жоспарлық және конструктивтік міндеттерді шешу кезіндегі өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етудің жалпы қағидаттары, отқа төзімділігі және өрт қауіптілігі бойынша ғимараттар мен имараттарды және олардың элементтерін жіктеу, эвакуация жолдары және қауіпсіздік аймақтары. Құрылыс конструкциялары, материалдары мен бұйымдарының өрт-техникалық көрсеткіштері, есептеудің, бақылау әдістерінің және сынақтардың қағидаттары
2.03 Қауіпті геофизикалық әсерлерден қорғау	Қауіпті геофизикалық әсерлердің (сейсмика, көшкіндер, опырылулар, қар көшкіні, сел, төзу, қазбалы, карстық, су басатын, су астында қалатын аумақтар және т.с.с.) негізгі сипаттамалары және олардан инженерлік қорғау қағидаттары. Құрылысқа арнаған инженерлік іздестірулерге, адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша қала құрылысы, көлемдік-жоспарлық, конструктивтік және құрылыс-технологиялық іс-шараларға, сонымен қатар инженерлік қорғаныс құрылыстарын пайдалануға қойылатын талаптар
2.04 Ішкі климат және зиянды әсерлерден қорғау	Үй-жайлардың жылу, әуе-ылғал, акустикалық және жарықтық тәртібін қамтамасыз етудің жалпы қағидаттары. Қоршаған орта әсерінің сипаттамалары (соның ішінде климаттық әсерлер, діріл, шу, сәуле шығару, уытты бөліністер және басқалар). Осы әсерлерден адам денсаулығын қорғаудың есептік әдістері мен конструктивтік шешімдері, бақылау және сынау әдістері
2.05 Біркелкі өзара алмасушылық және үйлесімдік	Құрылыстағы біркелкі өзара алмасушылықты және үйлесімдікті қамтамасыз етудің жалпы қағидаттары, норманы үйлестіру ережелері, геометриялық параметрлердің рұқсат етілуі. Өлшемдер және дәлдікті бақылау әдістері
3 ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ, ҒИМАРАТТАР МЕН ИМАРАТТАР БОЙЫНША НОРМАТИВТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰЖАТТАР	
3.01 Қала құрылысы	Өндірістік күштерді қондырудың, орналастырудың, аумақтардың ауыларалық, инженерлік және көліктік инфрақұрылымын дамытудың негізгі ережелері, аумақтарды, мекендерді және олардың жекелеген бөліктерін жоспарлау және құрылысын салу
3.02 Қоғамдық және өндірістік ғимараттар мен имараттар	Тұрғын, қоғамдық, өндірістік және қоймалық ғимараттар мен имараттар және олардың бөліктерін жіктеу және оларға қойылатын техникалық талаптар. Жұмыстарды жүргізудің негізгі ережелері, қабылдап алу ережелері, бақылау мен сынау әдістері
3.03 Көліктік имараттар	Автомобиль және темір жолдарының, метрополитен, теңіз, өзен, әуе, өндірістік және қала көлігінің имараттары мен элементтерін жіктеу, жүктемелер және әсер етулер, геометриялық параметрлер және оларға қойылатын техникалық талаптар. Есептеу, жобалау және жұмыстарды жүргізу бойынша негізгі ережелер, қабылдап алу ережелері, бақылау мен сынау әдістері

А.1-кестенің жалғасы

<p>3.04 Гидротехникалық және мелиоративтік имараттар</p>	<p>Тоғандарға, арналарға, бөгеттерге, жағаны бекіту және өзге құрылыстарды жіктеу, жүктемелер және әсер етулер, геометриялық параметрлер және оларға қойылатын негізгі талаптар. Есептеу, жобалау және жұмыстарды жүргізу бойынша негізгі ережелер, қабылдап алу ережелері, бақылау мен сынау әдістері</p>
<p>3.05 Магистральдік және өнеркәсіптік құбырлар</p>	<p>Газ, мұнай және мұнай өнімдеріне арналған құбыр жолдары мен қоймаларды жіктеу, жүктемелер және әсер етулер, геометриялық параметрлер және оларға қойылатын негізгі талаптар. Есептеу, жобалау және жұмыстарды жүргізу бойынша негізгі ережелер, қабылдап алу ережелері, бақылау мен сынау әдістері</p>
<p>3.06 Мүгедектер мен халықтың өзге де әлеуметтік қорғалатын топтарына қолайлы өмір сүру ортасын қамтамасыз ету</p>	<p>Мүгедектер мен халықтың өзге де әлеуметтік қорғалатын топтарына қолайлы өмір сүру ортасын қамтамасыз етуге қатысты негізгі ережелер мен жалпы талаптар</p>
<p>4 ҒИМАРАТТАР МЕН ИМАРАТТАРДЫ ЖӘНЕ СЫРТҚЫ ЖЕЛІЛЕРДІ ИНЖЕНЕРЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ АРНАЛҒАН НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР</p>	
<p>4.01 Сумен жабдықтау және кәріз</p>	<p>Жүйелерге, тұтынушыларды жіктеуге, сыртқы желілерге, имараттарға және олардың орналасуына, ішкі жүйелеріне қойылатын техникалық талаптар. Су тұтыну нормалары, суды даярлау және қалдық суларды тазалау. Жобалауға, және жұмыстарды жүргізуге, пайдалануға беру тәртібіне қатысты негізгі қағидалар. Санитарлық-техникалық жабдықтар, арматура, аспаптар және кәріздік құбырлар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері</p>
<p>4.02 Жылумен жабдықтау, жылыту, ауаны желдету және кондиционерлеу</p>	<p>Жүйелер мен тұтынушыларды жіктеуге, сыртқы желілерге, имараттарға және олардың орналасуына, тораптық суға, ішкі жүйелері мен жабдықтарына қойылатын техникалық талаптар. Жылуды тұтыну нормалары, шығарындыларды тазалау, қосалқы жылу ресурстарын қолдану. Жобалауға, және жұмыстарды жүргізуге, пайдалануға беру тәртібіне қатысты негізгі қағидалар. Жылыту аспаптары, арматура, ауа арналары. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері</p>
<p>4.03 Газбен жабдықтау</p>	<p>Жүйелерді жіктеу, газ құбырларының, жабдықтардың және сөндіретін құрылғылардың техникалық талаптары. Газды тұтыну нормалары. Жобалауға, және жұмыстарды жүргізуге, пайдалануға беру тәртібіне қатысты негізгі қағидалар</p>
<p>4.04 Электрмен жабдықтау</p>	<p>Желілер және тұтынушыларды жіктеу. Жобалауға, және жұмыстарды жүргізуге, пайдалануға беру тәртібіне қатысты негізгі қағидалар. Электр қондырғыларының ережелері</p>

А.1-кестенің жалғасы

4.05 Қоқысты жою	Қоқысты жою жүйелеріне, жабдықтарға, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, жою және кәдеге жарату жүйелерін ұйымдастырудың техникалық талаптары. Жобалау, монтаждау және пайдалануға беруге қатысты негізгі қағидалар
5 ҚҰРЫЛЫС КОНСТРУКЦИЯЛАРЫНА ЖӘНЕ БҰЙЫМДАРЫНА АРНАЛҒАН НОРМАТИВТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰЖАТТАР	
5.01 Ғимараттар мен имараттардың негіздері және іргетастары	Жер қабаттарын жіктеу және олардың есептік сипаттамалары. Негіздер мен қадалық іргетастарды есептеу және жобалау әдістері. Жұмыстарды жүргізуге, пайдалануға беру тәртібіне және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
5.02 Тас және арматураланған тас конструкциялар	Ғимараттар мен имараттардың тас және арматураланған тас конструкцияларына қойылатын жалпы талаптар. Конструкциялар мен олардың қосылуын есептеуге және жобалау әдістеріне, конструкцияларды тұрғызуға, пайдалануға беру тәртібіне және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
5.03 Темірбетон және бетон конструкциялар	Монолиттік, құрама және құрама-монолиттік бетон және темірбетондық конструкцияларға қойылатын жалпы талаптар. Конструкциялар мен олардың қосылуын есептеуге және жобалау әдістеріне, конструкцияларды әзірлеуге және тұрғызуға, тоттанудан қорғауға, пайдалануға беру тәртібіне және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Зауытта әзірленген темір бетон және бетон конструкциялары. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
5.04 Металл конструкциялар	Тиімді жылытқышы болуын қоса алғанда, болат және алюминий қоспаларынан жасалған салмақ салушы және қоршау конструкцияларына қойылатын жалпы талаптар. Конструкциялар мен олардың қосылуын есептеуге және жобалау әдістеріне, конструкцияларды әзірлеуге және тұрғызуға, тоттанудан қорғауға, пайдалануға беру тәртібіне және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Зауытта дайындалған металл конструкциялар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
5.05 Ағаш конструкциялар	Ғимараттар мен имараттардың ағаш конструкцияларына қойылатын жалпы талаптар. Конструкциялар мен олардың қосылуын есептеуге және жобалау әдістеріне, конструкцияларды әзірлеуге және тұрғызуға, тоттанудан қорғауға, пайдалануға беру тәртібіне және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Ағаш конструкциялар және зауытта жасалған бұйымдар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері

А.1-кестенің жалғасы

5.06 Басқа материалдардан жасалған конструкциялар	Асбест-цементтік және басқа материалдардан жасалған конструкцияларға қойылатын жалпы талаптар. Конструкциялар мен олардың қосылыстарын есептеуге және жобалау әдістеріне, конструкцияларды әзірлеуге және тұрғызуға, тоттанудан қорғауға, пайдалануға беруге және жай-күйін болжауға қатысты негізгі қағидалар. Зауытта дайындалған конструкциялар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
5.07 Терезелер, есіктер, қақпалар мен олардың аспаптары	Бұйымдарға қойылатын жалпы талаптар. Бұйымдар мен жабдықтаушы бөлшектерге арналған техникалық шарттар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері. Бұйымдарға қойылатын жалпы талаптар. Бұйымдар мен жабдықтаушы бөлшектерге арналған техникалық шарттар. Қабылдап алу ережелері, бақылау және сынау әдістері
6 СӘЙКЕСТІЛІКТІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАДАҒАЛАУ МЕН БАҚЫЛАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАРЫ	
6.01 Сәйкестілікті бағалау, бақылау, қадағалау	Ұйымдастырушылық-әдістемелік, құрам, жалпы талаптар, өткізу тәртібі, ұйымдастыру құрылымы

Б ҚОСЫМШАСЫ
(міндетті)

БЕКІТЕМІН

_____ (уәкілетті органның толық атауы)

Төрағасы (төрағаның орынбасары)

_____ (аты-жөні)

_____ (күні)

(уәкілетті органның толық атауы) _____

_____ бөлімі бойынша (бюджеттік бағдарламаның бөлімі мен атауы)

жұмыстардың тақырыптық жоспары

№ р/с	Нормативтік-техникалық құжаттың атауы	Көрсетілген жылдарға жоспар	Кварталдық жоспарлық меңгеру, мың теңге				Аяқталу мерзімі
			I	II	III	IV	
«Нормативтік құжаттарды, жобалық ұсыныстарды, техникалық шешімдерді әзірлеу (қайта әзірлеу) бөлімі							
Іс-шара _____							
	Іс-шаралар бойынша барлығы						
	Техникалық реттеу саласындағы нормативтік құжаттар						
1							
2							
3							

В ҚОСЫМШАСЫ

(міндетті)

КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРДЫҢ КЕЗЕҢДЕРІ

р/с №№	Кезең бойынша жұмыстардың атауы және олардың нәтижелері	Орындау мерзімі	Кезеңдердің бағасы, мың теңге
1	2	3	4
1.	Нормативті әзірлеуді немесе қайта әзірлеуді ұйымдастыру және сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органмен келісу арқылы мемлекеттік нормативтің қағидаттық тұжырымдамасын (макетін) дайындау		
2.	Мемлекеттік нормативтің бірінші редакциясын әзірлеу және оны сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға өткізу		
3.	Мемлекеттік нормативті мүдделі ұйымдар мен сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның Ғылыми-техникалық кеңесінің мүшелеріне тарату. Мемлекетаралық нормативтік құжаттар үшін – нормативтік құжаттың бірінші данасын түсіндірме хатымен бірге ҚМҒТК хатшылығына жіберу. Пікірлер жинау, пікірлер жинағын құру		
4.	Ғылыми-техникалық кеңестің пікірлер жинағын қарауы немесе бірге орындаушылар мен қағидаттық ескертулер жіберген ұйымдардың, о.і. басқа мемлекеттік ұйымдардың да уәкілетті өкілдерін шақыру арқылы келісу жиналысын өткізу. Мемлекеттік нормативтің соңғы редакциясын дайындау		
5.	Егер ол қарастырылған болса, мемлекеттік нормативті қадағалау органдарымен келісу. Мемлекеттік нормативтің жобасын ҚР ҚН қатысты барлық материалдармен бірге сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға ұсыну		
6.	Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның мемлекеттік нормативтің жобасын қабылдау дайындығына шартта көрсетілген шарттар бойынша қатысу		

Г ҚОСЫМШАСЫ
(*ақпараттық*)

МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕРДІҢ МҰҚАБАСЫНЫҢ ФОРМАСЫ

	<p>Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер (мемлекеттік/орыс тілдерінде)</p> <hr/> <hr/> <p>(нормативтің түрі – құрылыс нормасы, нормативтік құрал, ережелер жинағы, құрылыстағы басшылық құжат ж.т.б.) мемлекеттік/орыс тілдерінде</p>
Түрлі-түсті жол:	<hr/> <p>(нормативтің атауы) – мемлекеттік/орыс тілдерінде</p>
«керегенің» белгісімен бірге ҚР ҚН, ҚР ҚН EN – қызыл түспен, ҚР ЕЖ, ҚР НТҚ ж.б. НТҚ – көк түспен; ҚР ҚБҚ – жасыл түспен беріледі	<hr/> <p>(нормативтің белгісі) – мемлекеттік/орыс тілдерінде Ресми басылым – мемлекеттік/орыс тілдерінде</p>
	<hr/> <p>(құжатты бекіткен сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның атауы) – мемлекеттік/орыс тілдерінде (басылған жылы)</p>

Д ҚОСЫМШАСЫ
(ақпараттық)

АЛҒЫСӨЗДІҢ ФОРМАСЫ

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** _____ (әзірлеген ұйымның атауы)
- 2 **ҰСЫНҒАН:** _____ (Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган)
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** _____ (Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының) 20XX жылғы «__» _____ бұйрығымен

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 4 **РАЗРАБОТАН:** _____ (организация разработчик)
- 5 **ПРЕДСТАВЛЕН:** _____ (уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан)
- 6 **УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом _____ (уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан) от «__» _____ 20XX года

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатысыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Е ҚОСЫМШАСЫ
(*ақпараттық*)

ШМУЦТИТУЛДАРДЫҢ ФОРМАЛАРЫ

мемлекеттік тілдегі нормативтік құжаттың шмуцтитулы (бірінші беті)

ҚР ҚН Х.ХХ-ХХ-20ХХ
СН РК Х.ХХ-ХХ-20ХХ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТІҢ МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДЕГІ АТАУЫ
НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ
ЯЗЫКЕ

Енгізілген күні – 20ХХ-ХХ-ХХ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

МӘТІН

орыс тіліндегі нормативтік құжаттың шмуцтитулы (бірінші беті)

ҚР ҚН Х.ХХ-ХХ-20ХХ
СН РК Х.ХХ-ХХ-20ХХ

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ
ЯЗЫКЕ**

**НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА
АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ**

Дата введения – 20ХХ-ХХ-ХХ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Т Е К С Т

мемлекеттік тілдегі ҚР ҚН EN берілген нормативтік-техникалық құралдың (НТҚ)
шмұцтитулы (бірінші беті)

ҚР НТҚ Х.ХХ-ХХ-20ХХ
НТП РК Х.ХХ-ХХ-20ХХ

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НОРМАТИВТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ
ҚҰРАЛДАРЫ**
НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ПОСОБИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТИҢ МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДЕГІ АТАУЫ
НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Енгізілген күні – 20ХХ-ХХ-ХХ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

МӘТІН

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

орыс тіліндегі ҚР ҚН EN берілген нормативтік-техникалық құралдың (НТҚ)
шмұцтитұлы (бірінші беті)

**ҚР НТҚ Х.ХХ-ХХ-20ХХ
НТП РК Х.ХХ-ХХ-20ХХ**

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НОРМАТИВТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ
ҚҰРАЛДАРЫ
НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ПОСОБИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ
ЯЗЫКЕ
НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА
АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ**

Дата введения – 20ХХ-ХХ-ХХ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Т Е К С Т

Ж ҚОСЫМШАСЫ
(ақпараттық)

МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТІ ТІРКЕУГЕ АРНАЛҒАН АНЫҚТАМА

(нормативтің түрі, атауы, ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014 бойынша мемлекеттік нормативтердің кешені,

---

стандарттар үшін Жіктеме бойынша тобы да көрсетілуі керек)

1. Мемлекеттік нормативті әзірлеуші-ұйымның атауы мен мекен-жайы, жауапты орындаушы

(орындаушының аты-жөні, телефоны)

2. Мемлекеттік нормативті қабылдаған (бекіткен) _____

(мемлекеттік нормативтің атауы, қабылдау немесе бекіту күні мен №)

3. Мемлекеттік нормативтің сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органдағы жауапты орындаушысы

(орындаушының аты-жөні, телефоны)

4. Мемлекеттік нормативті әзірлеуге, сараптамадан өткізуге және қабылдауға шыққан шығынның сомасы _____

(қабылдау жылының бағасы бойынша, теңге)

Бастығы _____

(бөлімшенің атауы)

_____ (аты-жөні)

И ҚОСЫМШАСЫ

(ақпараттық)

МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВ ІСІНЕ КІРЕТІН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

1. Әзірлеуші-ұйымның мемлекеттік нормативтің жобасын сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға қабылдау үшін ұсынғаны туралы хат.

2. Мемлекеттік нормативтің жобасына берілген түсіндірме хат.

3. Пікір алуға жіберілген мемлекеттік нормативтің жобасы (бірінші редакция).

4. Мемлекеттік нормативтің жобасына пікір алу үшін жіберілген ұйымдардың тізбесі (пікір алу туралы белгісі болуы керек).

5. Мемлекеттік нормативтің жобасы бойынша алынған қорытындылар (түпнұсқалары).

6. Пікірлер жиынтығы.

7. Жүргізуші әзірлеуші-ұйымның ғылыми-техникалық кеңестерінің немесе келісу отырысының хаттамалары.

8. Келісу туралы деректерді көрсету арқылы мемлекеттік норматив жобасының соңғы редакциясы келісу үшін жіберілген ұйымдардың тізбесі.

9. Келісуді растайтын түпнұсқалық құжаттар.

10. Қолданыстағы мемлекеттік нормативтерді алып тастау туралы ұсыныстар немесе жаңа мемлекеттік нормативті қолданысқа енгізуге қатысты оларға өзгертулер енгізу туралы жобалары.

11. Мемлекеттік нормативті әзірлеуге жауапты бөлімшенің сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның жетекшісіне мемлекеттік нормативті қабылдау туралы жазған баяндама хаты.

12. Қабылданған мемлекеттік норматив.

13. Сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның мемлекеттік нормативтің қабылдау және қолданысқа енгізу туралы бұйрығының көшірмесі.

ӘОЖ 69.009

МСЖ 91.040.01

Негізгі сөздер: нормалау, техникалық реттеу, стандарттау, техникалық нормалау, мемлекеттік нормативтер, мақсаттар, тапсырмалар, қағидаттар, құрылым, стандарттау және техникалық нормалау объектілері, мемлекеттік нормативтерді әзірлеу, қабылдау, қолдану

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	V
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ.....	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4 ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА.....	7
4.1 Общие положения.....	7
4.2 Основные цели, принципы, методы нормирования технического регулирования.....	8
4.3 Структура государственной системы нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.....	12
5 РАЗРАБОТКА И ПРИНЯТИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ.....	14
5.1 Организация разработки государственных нормативов.....	14
5.2 Порядок разработки, рассмотрения, экспертизы и утверждения (одобрения) государственных нормативов.....	16
5.3 Порядок разработки и принятия альтернативных нормативных документов.....	19
6 ТРЕБОВАНИЯ К СОДЕРЖАНИЮ, ПОСТРОЕНИЮ, ИЗЛОЖЕНИЮ И ОФОРМЛЕНИЮ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ.....	20
6.1 Требования к содержанию, построению и изложению.....	20
6.2 Общий порядок составления и оформления нормативных документов.....	24
7 ПОРЯДОК РЕГИСТРАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ.....	33
7.1 Организация работ по регистрации и учету государственных нормативов.....	33
7.2 Организация работ по государственной регистрации государственных нормативов в качестве нормативного правового документа.....	35
7.3 Рассмотрение государственных нормативов, утверждаемых другими государственными органами.....	35
8 ИЗДАНИЕ, РАСПРОСТРАНЕНИЕ И ПРИМЕНЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ.....	36
8.1 Организация работ по изданию и распространению государственных нормативов.....	36
8.2 Применение государственных нормативов.....	37
8.3 Применение альтернативных нормативов.....	39
8.4 Порядок внесения изменений и дополнений в действующие государственные нормативы, разъяснения по вопросам применения и разрешения на отступление от требований нормативов.....	40
9 АРХИТЕКТУРНЫЕ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬНЫЕ И СТРОИТЕЛЬНЫЕ КАТАЛОГИ И ПЕРЕЧНИ.....	40
9.1 Архитектурные, градостроительные и строительные каталоги.....	40
9.2 Перечни нормативных правовых актов и государственных нормативных и нормативных технических документов.....	42

РДС РК 1.01-01-2014

10 ХРАНЕНИЕ ПОДЛИННИКОВ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ, ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ К НИМ	43
ПРИЛОЖЕНИЕ А (<i>обязательное</i>) Структура государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства	44
ПРИЛОЖЕНИЕ Б (<i>информационное</i>) Тематический план	49
ПРИЛОЖЕНИЕ В (<i>информационное</i>) Этапы календарного плана	50
ПРИЛОЖЕНИЕ Г (<i>информационное</i>) Форма обложки государственных нормативов.....	51
ПРИЛОЖЕНИЕ Д (<i>информационное</i>) Форма предисловия	52
ПРИЛОЖЕНИЕ Е (<i>информационное</i>) Формы шмуцтитолов	53
ПРИЛОЖЕНИЕ Ж (<i>информационное</i>) Справка для регистрации государственного норматива	57
ПРИЛОЖЕНИЕ И (<i>информационное</i>) Перечень документов, входящих в дело государственного норматива.....	58

ВВЕДЕНИЕ

Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан должны быть усовершенствованы с учетом прогрессивных решений и гармонизированы с международными и национальными нормативными документами передовых стран Европы и стран ближнего зарубежья.

Настоящий руководящий документ в строительстве вводится в действие на территории Республики Казахстан в качестве нормативного документа, устанавливающего цели, задачи, принципы, организационную структуру, структуру государственных нормативов, требования и положения по организации работ по созданию и функционированию нормативной базы в области архитектурной, градостроительной и строительной деятельности Республики Казахстан.

Настоящий руководящий документ в строительстве разрабатывается на основе СН РК 1.01-01-2011 «Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Основные положения», РДС РК 1.01-01-2011 «Порядок проведения работ по подготовке проектов государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства» и РДС РК 1.01-02-2001 «Порядок регистрации государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства, их издания и распространения» с учетом внесения изменений и дополнений, имеющих существенное значение для государственной системы нормирования.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСТАҒЫ БАСШЫЛЫҚ
ҚҰЖАТТАРЫ
РУКОВОДЯЩИЕ ДОКУМЕНТЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ НОРМАТИВЫ В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ,
ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА.**

**Основные положения
STATE STANDARDS IN THE FIELD OF ARCHITECTURE,
URBAN PLANNING AND CONSTRUCTION
The main provisions**

Дата введения **2015-07-01**

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Настоящий руководящий документ в строительстве применяется для формирования, комплексного управления государственной системой нормативов и устанавливает принципы, требования и положения, включая требования к разработке, содержанию, построению, изложению, оформлению, экспертизе, регистрации и хранению, представлению и распространению государственных нормативов в области архитектурной, градостроительной и строительной деятельности Республики Казахстан.

Положения настоящего норматива подлежат применению на территории Республики Казахстан всеми субъектами архитектурной, градостроительной и строительной деятельности, осуществляющими разработку и применение государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

Для применения настоящего государственного норматива необходимы следующие ссылочные нормативные правовые акты и нормативные технические документы:

Закон Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан» от 16 июля 2001 года № 242-ІІ.

Закон Республики Казахстан «О техническом регулировании» от 09 ноября 2004 года № 603-ІІ.

Закон Республики Казахстан «О нормативных правовых актах» от 24 марта 1998 года № 213-І.

Технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержден постановлением Правительства от 17.11.2010 г., № 1202.

СП РК 1.02-107-2013 Правила типовой проектной документации.

СТ РК 1.1-2013 Государственная система технического регулирования Республики Казахстан. Термины и определения.

СТ РК 1.2-2013 Государственная система технического регулирования Республики Казахстан. Порядок разработки государственных стандартов и стандартов организаций.

СТ РК 1.5-2013 Государственная система технического регулирования Республики Казахстан. Общие требования к построению, изложению, оформлению и содержанию стандартов.

СТ РК 1.9-2007 Государственная система технического регулирования Республики Казахстан. Порядок применения международных, региональных и национальных стандартов иностранных государств, других нормативных документов по стандартизации в Республике Казахстан.

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационным «Перечню нормативных правовых и нормативных технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», «Указателю нормативных документов по стандартизации Республики Казахстан и «Указателю межгосударственных нормативных документов», составляемых ежегодно по состоянию на текущий год. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящими нормативами следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

В настоящем руководящем документе применяются термины с соответствующими определениями, приведенные в СТ РК 1.1 и других национальных, международных и межгосударственных нормативных документах, а также следующие термины и определения:

3.1 Архитектурный, градостроительный и строительный каталог (АГСК): Система информационного обеспечения субъектов-участников архитектурной, градостроительной и строительной деятельности сведениями и информацией о действующей нормативной и типовой проектной документации, выпускаемой промышленной и другой продукции для строительного комплекса Казахстана с целью использования в производственной деятельности.

3.2 Безопасность продукции и процессов (далее - безопасность): Отсутствие недопустимого риска, связанного с причинением вреда жизни, здоровью человека, окружающей среде, в том числе растительному и животному миру, с учетом сочетания вероятности реализации опасного фактора и степени тяжести его последствий;

3.3 Гармонизированные стандарты (эквивалентные стандарты) (Harmonized standards): Стандарты, которые приняты различными занимающимися стандартизацией органами, распространяются на один и тот же объект стандартизации и обеспечивают взаимозаменяемость продукции, процессов или услуг и/или взаимное понимание результатов испытаний, а также стандарты, обеспечивающие выполнение требований, установленных нормативными правовыми актами в области технического регулирования Республики Казахстан.

3.4 Государственные нормативы: Система нормативных правовых актов, государственных нормативных документов, нормативных технических документов, иных обязательных требований, условий и ограничений, обеспечивающих благоприятные, безопасные и другие необходимые условия обитания и жизнедеятельности человека, разработанные и введенные в действие в соответствии с полномочиями государственных уполномоченных органов.

3.5 Государственные нормативные документы: Нормативные документы, устанавливающие обязательные требования и положения (правила, порядок) для применения и исполнения всеми субъектами –участниками архитектурной, градостроительной и строительной деятельности, разработанные и введенные в действие государственным уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

3.6 Государственная система технического регулирования: Совокупность государственных органов, физических и юридических лиц, осуществляющих работы в области технического регулирования в пределах своей компетенции, а также нормативных правовых актов, государственных нормативов.

3.7 Декларация о соответствии: Документ, которым изготовитель (исполнитель) удостоверяет соответствие выпускаемой в обращение продукции, услуги установленным требованиям.

3.8 Здание: Строительное сооружение, состоящее из наземной и, при необходимости, подземной частей с помещениями для проживания, пребывания и (или) осуществления деятельности людей, размещения производств, хранения продукции или содержания животных.

3.9 Идентичные стандарты (государственные нормативы): Гармонизированные стандарты, которые идентичны по содержанию и по форме представления.

3.10 Инструкция: Положение, описывающее действие, которое должно быть выполнено

3.11 Межгосударственные нормативы (межгосударственные нормативные документы) в области архитектуры, градостроительства и строительства: Система нормативных технических документов, правил и других обязательных требований, условий и ограничений, включающая межгосударственные градостроительные и технические регламенты, межгосударственные строительные нормы, межгосударственные своды правил, межгосударственные стандарты в строительстве, разработанные и введенные в действие в соответствии с межгосударственными договорами.

3.12 Межгосударственные строительные нормы: Межгосударственный нормативный документ в области строительства, содержащий обязательные требования технических регламентов безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и инженерной инфраструктуры, принятый Межправительственным советом по сотрудничеству в строительной деятельности стран СНГ.

3.13 Межгосударственный свод правил (по проектированию и строительству): Межгосударственный нормативный документ в области строительства, рекомендуемый технические решения или процедуры инженерных изысканий для строительства, проектирования, строительного-монтажных работ и изготовления строительных изделий, а также эксплуатации строительной продукции, и определяющий способы достижения ее соответствия обязательным требованиям строительных норм, правил и стандартов.

3.14 Межгосударственный стандарт: Стандарт, принятый Межправительственным советом по сотрудничеству в строительной деятельности стран СНГ и доступный широкому кругу потребителей (пользователей) и иных заинтересованных лиц.

3.15 Международный стандарт: Стандарт, принятый международной организацией по стандартизации и доступный широкому кругу потребителей (пользователей) и иным заинтересованным лицам

3.16 Метод альтернативных решений: Средство соблюдения параметрических норм, подразумевающий использование инновационных решений, не вписывающихся в рамки приемлемых решений (альтернативные технические решения), которые обеспечивают уровень безопасности, функциональности и другие качества объекта нормирования не ниже показателей, изложенных в одобренных нормативных документах, применяемых в рамках приемлемых решений.

3.17 Метод приемлемых решений: Средство, обеспечивающее соблюдение параметрических норм, которое подразумевает применение существующих, как правило, обязательных нормативных требований, одобренных уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

3.18 Методическое положение, направленное на достижение соответствия: Положение, указывающее один или несколько способов достижения соответствия требованию нормативного документа.

3.19 Национальный стандарт: Стандарт, принятый Уполномоченным государственным органом по техническому регулированию и доступный широкому кругу потребителей (пользователей) и иным заинтересованным лицам.

3.20 Норма: Положение, устанавливающее количественные или качественные критерии, которые должны быть удовлетворены.

3.21 Нормативный документ: Документ, устанавливающий требования, правила, принципы или характеристики, касающиеся различных видов деятельности или их результатов.

3.22 Нормативный технический документ – нормативный документ, содержащий технические и технологические нормы, правила, параметры, характеристики.

3.23 Объекты архитектурной, градостроительной и строительной деятельности: Территории областей, районов, населенных пунктов и их частей, функциональные зоны, объекты недвижимости, включая все виды сооружений с относящимся к ним технологическим и инженерным оборудованием, специальные экономические зоны, недвижимые памятники истории и культуры, природы и городского ландшафта, статус которых установлен законодательством РК.

3.24 Обязательное положение (требование): Положение (норма или правило), подлежащее обязательному исполнению.

3.25 Описательное положение: Положение о соответствии назначению, касающееся характеристик продукции, процесса или услуги.

3.26 Параметрический метод строительного нормирования: Метод, который акцентирующий внимание на результате (цели), который данное нормативное требование должно достичь и допускающий множество альтернативных путей его достижения.

Примечание - Параметрический метод предусматривает иерархическую структуру, состоящую из комплекса требований трех взаимосвязанных концептуальных уровней:

Уровень 1 – цели нормирования – четко и однозначно сформулированные социально значимые цели для нормативных требований;

Уровень 2 – функциональные требования – требования к качественным характеристикам объекта нормирования;

Уровень 3 – требования к рабочим характеристикам – критериальный уровень, на котором устанавливаются показатели, используемые для оценки технических характеристик нормируемого объекта, установленных на функциональном уровне. На критериальном уровне задаются параметры – минимальные, измеряемые рабочие характеристики объекта нормирования, обеспечивающие заданную степень функциональности объекта.

Механизмы реализации параметрического метода:

- метод приемлемых решений (проектные и строительные параметры объектов);
- метод альтернативных решений (инновационные новые решения).

3.27 Подтверждение соответствия: Процедура, результатом которой является документальное удостоверение (в виде декларации о соответствии или сертификата соответствия, результаты испытаний, расчеты, нормативные подтверждения и др.) соответствия объекта требованиям, установленным техническими регламентами, нормативными документами, стандартами, или условиям договоров.

3.28 Положение (государственного норматива): Логическая единица содержания нормативного документа, которая имеет форму требования, правила, рекомендации или комментария.

3.29 Помещение: Замкнутое пространство внутри здания, имеющее определенное функциональное назначение и ограниченное строительными конструкциями.

3.30 Предписывающий метод строительного нормирования: Метод, который предусматривает поэлементное описание строительных объектов, которое предписывающий определяет объемно-планировочные, конструктивные и иные решения, материалы, изделия, оборудование, рабочие характеристики, методы изготовления, монтажа, условия эксплуатации, порядок приемки и др. средства достижения цели.

3.31 Презумпция соответствия: Предположение о соответствии продукции, услуги установленным нормативами требованиям, требующее представления доказательной базы.

3.32 Презумпция: Предположение, которое считается истинным до тех пор, пока ложность такого предположения не будет бесспорно доказана.

3.33 Продукция или объект строительства: Недвижимый объект искусственной среды, являющийся конечным результатом строительной деятельности, в том числе здание, другое строительное сооружение и его самостоятельная часть или комплекс сооружений.

3.34 Рекомендуемое положение: Положение (норма или правило), содержащее совет или указание.

3.35 Свод правил: Документ, рекомендуемый технические правила или процедуры проектирования, изготовления, монтажа, технического обслуживания или эксплуатации оборудования, конструкций или изделий.

3.36 Сообщение (справочное положение): Положение, содержащее информацию.

3.37 Сооружение: Искусственно созданный объемный, плоскостной или линейный объект (наземный, надворный и (или) подземный, подводный), имеющий естественные или искусственные пространственные границы, и предназначенный для выполнения производственных процессов, размещения и хранения материальных ценностей или

временного пребывания (перемещения) людей, грузов, а также размещения (прокладки, проводки) оборудования или коммуникаций. Сооружение также может иметь художественно-эстетическое, декоративно-прикладное либо мемориальное назначение.

3.38 Сопоставимые стандарты: Стандарты на один и тот же объект, утвержденные различными органами по стандартизации и основанные на одних и тех же методах, которые позволяют однозначно сопоставить различия в требованиях.

3.39 Стандарт: Документ, который в целях многократного и добровольного использования устанавливает правила, общие принципы и характеристики к объектам технического регулирования, утвержденный в порядке, предусмотренном уполномоченным органом в области технического регулирования.

3.40 Строительная конструкция: Часть здания или сооружения, выполняющая определенные несущие, ограждающие и (или) эстетические функции.

3.41 Строительное изделие: Изделие, предназначенное для применения в качестве элемента строительных конструкций зданий и сооружений и систем инженерного обеспечения.

3.42 Строительные нормы: Государственный норматив в области архитектуры, градостроительства и строительства содержащий требования, обеспечивающие соблюдение обязательных требований технических регламентов по безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и инженерной инфраструктуры, обязательные для применения пользователями в области архитектуры, градостроительства и строительства.

3.43 Строительный материал: Материал (в т.ч. штучный), предназначенный для создания строительных конструкций зданий и сооружений, а также изготовления строительных изделий.

3.44 Строительство: (как сфера деятельности): Деятельность по созданию основных фондов производственного и непроизводственного назначения путем возведения новых и (или) изменения (расширения, модернизации, технического перевооружения, реконструкции, реставрации, капитального ремонта) существующих объектов (зданий, сооружений и их комплексов, коммуникаций), монтажа (демонтажа), связанного с ними технологического и инженерного оборудования, изготовления (производства) строительных материалов, изделий и конструкций, а также осуществления работ по консервации строительства незавершенных объектов и утилизации объектов, выработавших свой ресурс.

3.45 Технический регламент: Нормативный правовой акт, устанавливающий обязательные требования безопасности к продукции и (или) процессам ее жизненного цикла.

3.46 Техническое регулирование: Правовое и нормативное регулирование отношений, связанных с определением, установлением, применением и исполнением обязательных и добровольных требований к продукции, услуге, процессам, включая деятельность по подтверждению соответствия, аккредитации и государственный контроль за соблюдением установленных требований, за исключением санитарных и фитосанитарных мер;

3.47 Типовая проектная документация: Комплекты проектной документации, разработанной для зданий и сооружений на основе унификации и типизации объемно-планировочных решений, конструкций, изделий и узлов, а также малых архитектурных форм и элементов благоустройства, технологического или инженерного оборудования, технических средств для многократного применения в строительстве.

3.48 Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства: Государственный орган, осуществляющий государственное регулирование и руководство в сфере государственного управления архитектурной, градостроительной и строительной деятельностью.

3.49 Уполномоченный орган в области технического регулирования: Государственный орган, осуществляющий государственное регулирование в области технического регулирования

3.50 Целевой метод строительного нормирования: Модификация параметрического метода, которая сочетает параметрический и предписывающий подходы.

Примечание - В отличие от классического параметрического подхода, в котором все три уровня нормы имеют обязательное применение, в целевой строительной норме только два верхних уровня – цели нормирования и функциональные требования – являются обязательными, а нижний уровень – требования к рабочим характеристикам нормируемого объекта – является добровольным.

3.51 Эксплуатационное положение: Положение, о соответствии назначению, касающееся поведения продукции, процесса или услуги при их использовании или в связи с этим.

4 ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА

4.1 Общие положения

4.1.1 Государственная система технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства представляет собой совокупность государственных органов, физических и юридических лиц, осуществляющих работы в области технического регулирования в пределах своей компетенции, и систему нормативных правовых актов, государственных нормативов, национальных стандартов, а также межгосударственных и региональных нормативных документов архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан, применение которых регулируется государственными органами: уполномоченным органом, осуществляющим государственное регулирование в области технического регулирования, уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства, другими государственными органами.

4.1.2 Государственные нормативы технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства включают систему взаимосвязанных нормативных правовых актов, государственных нормативных документов, а также

нормативных технических документов и стандартов, утверждаемых уполномоченными органами для применения на всех этапах создания и эксплуатации продукции строительства в целях защиты прав и охраняемых законом интересов ее потребителей, общества и государства.

4.1.3 При разработке государственных нормативов следует обеспечивать их необходимую гармонизацию и сопоставимость с международными и региональными нормативными документами, стандартами, а также нормативными документами и стандартами технически развитых стран.

4.2 Основные цели, принципы, методы нормирования технического регулирования

4.2.1 Основными целями технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства являются:

обеспечение безопасности строительной продукции (зданий и сооружений, строительных материалов и изделий, используемых в строительстве), процессов для жизни и здоровья человека и окружающей среды, в том числе растительного и животного мира;

обеспечение национальной безопасности;

предупреждение действий, вводящих в заблуждение потребителей относительно безопасности и качества строительной продукции;

устранение технических барьеров в торговле;

повышение конкурентоспособности отечественной строительной продукции;

экономия природных и энергетических ресурсов.

4.2.2 Объектами технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства являются:

– системы расселения, населенные пункты и их части;

– продукция строительства – здания и другие строительные сооружения всех отраслей экономики независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности, вводимые в эксплуатацию и эксплуатируемые после завершения нового строительства, реконструкции или капитального ремонта;

– градостроительная, архитектурно-строительная и иная проектно-сметная документация;

– процессы инженерных изысканий, проектирования, строительства, эксплуатации и ликвидации зданий и сооружений;

– процессы оценки соответствия, осуществления государственного контроля и надзора;

– внутренние системы инженерного обеспечения зданий, сооружений и внешние инженерные сети;

– строительные материалы и изделия, применяемые для изготовления и (или) возведения строительных конструкций, строительные конструкции;

– средства оснащения строительных и строительного-монтажных организаций, включая временные и мобильные строения и оснастку.

Примечание - Технологические процессы и технологическое оборудование зданий и сооружений независимо от их назначения, применяемые для устройства систем вентиляции, кондиционирования воздуха, дымоудаления, газоснабжения, электроустановок зданий и сооружений, систем сигнализации, видеонаблюдения и управления, а также применяемая в строительстве продукция отраслей промышленности, в том числе промышленности строительных материалов и строительной индустрии являются объектами технического регулирования уполномоченного органа, осуществляющего государственное регулирование в области технического регулирования.

4.2.3 Государственные нормативы технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства основываются на принципах:

- единства и целостности государственной системы технического регулирования;
- применения единой терминологии, правил установления требований к строительной продукции, процессам;
- целесообразности и достижимости целей технического регулирования, обеспечения равных возможностей для участия в процессах технического регулирования, баланса интересов государства и заинтересованных сторон;
- равенства требований к отечественной и импортируемой строительной продукции, услуге и процедурам подтверждения ее соответствия, установленным требованиям;
- приоритетного использования достижений науки и техники, нормативных документов и стандартов международных и региональных организаций;
- соответствия требований государственных нормативов уровню развития экономики, материально-технической базы и научно-технического развития государства;
- доступности государственных нормативов технического регулирования широким слоям населения ;
- обязательности и добровольности выбора государственных нормативов с целью их применения;
- экономической и социальной целесообразности.

4.2.4 Государственные нормативы технического регулирования в области архитектуры, градостроительства и строительства определяют минимально необходимые требования к объектам технического регулирования в строительстве на всех этапах их создания, эксплуатации или использования, исходя из общих целей технического регулирования, в соответствии с назначением объектов и предназначены для решения стоящих перед сферой архитектуры, градостроительства и строительства задач с тем, чтобы обеспечить:

- соответствие продукции строительства своему назначению и создание благоприятных условий жизнедеятельности населения;
- безопасность продукции строительства для жизни и здоровья людей в процессе ее производства и эксплуатации, а именно, следующие существенные требования:
  - механическую прочность и устойчивость;
  - пожарную безопасность;
  - безопасность для здоровья (людей и животных) и окружающей среды;
  - безопасность в процессе эксплуатации (использования);
  - защиту от шума;
  - экономию энергии и сохранение тепла;
  - защиту продукции строительства и людей от неблагоприятных воздействий с учетом риска возникновения чрезвычайных ситуаций;
- надежность и качество строительных конструкций и оснований, систем

РДС РК 1.01-01-2014

инженерного оборудования, зданий и сооружений;

- выполнение экологических требований, рациональное использование природных ресурсов;

- регулирование отношений в процессе осуществления архитектурной, градостроительной и строительной деятельности и устранение технических барьеров в международном сотрудничестве;

- соответствие технического регулирования строительства уровню экономического развития страны и научно-технического развития отрасли.

4.2.5 Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства в соответствии Законом Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан» и в зависимости от номенклатуры объектов регулирования подразделяются на комплексы:

- организационно-методические государственные нормативы, включающие нормативные документы по нормированию строительной продукции, геодезическую работу, инженерные изыскания для проектирования и строительства, организацию строительного производства, приемку в эксплуатацию, технику безопасности в строительстве;

- государственные нормативы, содержащие требования и положения надежности зданий и сооружений, пожаро- и взрывобезопасность, защиту от опасных (вредных) воздействий природного, антропогенного и техногенного характера, технологические допуски и размерную взаимозаменяемость, и совместимость строительных материалов, изделий и конструкций;

- градостроительные государственные нормативы, включающие требования, условия и ограничения по организации территорий, планировке, застройке и благоустройству населенных пунктов, территорий садоводческих объединений граждан, по разработке генеральных планов промышленных и сельскохозяйственных предприятий;

- государственные нормативы по проектированию и строительству зданий и сооружений жилищно-гражданского и производственного назначения, включая транспортные, гидротехнические, мелиоративные сооружения, а также магистральные и промышленные трубопроводы и коммуникации;

- государственные нормативы по инженерному обеспечению населенных пунктов или их частей, отдельных зданий, сооружений и их комплексов;

- нормативные технические документы на строительные материалы, изделия и конструкции;

- нормативные технические документы на средства оснащения строительных и строительного-монтажных организаций, включая временные и мобильные строения и оснастку;

- государственные нормативы по экономике, ценообразованию и сметам;

- государственные нормативы по ведению государственного градостроительного кадастра;

- государственные нормативы органов оценки соответствия и государственного надзора и контроля в сфере архитектурной, градостроительной и строительной деятельности (государственного архитектурно-строительного контроля, государственной

противопожарной службы, государственной санитарно-эпидемиологической службы, государственной экологической экспертизы, государственной службы по безопасному ведению работ в промышленности и горному надзору);

– нормативные документы, утверждаемые другими государственными органами.

4.2.6 Правовой базой технического нормирования и стандартизации в области архитектуры, градостроительства и строительства является законодательство Республики Казахстан, в том числе: Законы Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан», «О техническом регулировании» и «О нормативных правовых актах», подзаконные акты (технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий»), определяющие взаимоотношения субъектов инвестиционной деятельности, их права, обязанности и ответственность за качество продукции и услуг. Государственные нормативы являются одним из средств межотраслевого регулирования и управления при проектировании и строительстве в целях реализации требований законодательства, а также технических регламентов.

4.2.7 Государственные нормативы формируются как открытые для дальнейшего развития системы нормативных документов (строительных норм, руководящих документов в строительстве, нормативных технических пособий, сводов правил, стандартов, и т.д.), разрабатываемых на общей методической и научно-технической основе с использованием принципов параметрического метода нормирования.

4.2.8 В отличие от целевого метода параметрический метод нормирования, предусматривает формирование цели, функциональных требований и требований к рабочим характеристикам объекта нормирования, а также позволяет применение приемлемых решений, проверенных практикой, способы выполнения обязательных нормативных требований и альтернативных (инновационных) решений, одобренных уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

4.2.9 Обязательными для применения должны быть требования по обеспечению безопасности продукции строительства для жизни и здоровья людей, защите продукции строительства и людей от любых неблагоприятных воздействий, надежности и качеству возводимых зданий и сооружений, выполнению экологических требований, совместимости и взаимозаменяемости продукции и применяемых в строительстве технических решений.

4.2.10 Метод приемлемых решений должен включать положения, правила, параметры, характеристики и показатели, соблюдение которых обеспечивает выполнение обязательных нормативных требований, предъявляемых к объекту нормирования.

4.2.11 Применение метода альтернативных решений, допускает использование инновационных решений, обеспечивающих уровень безопасности, функциональности и другие качества объекта нормирования, по принципу соблюдения презумпции соответствия, предусматривающее выполнение обязательных функциональных требований объекта нормирования.

4.3 Структура государственной системы нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства

4.3.1 Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства являются составной частью законодательства Республики Казахстан.

4.3.2 Государственные нормативы (государственная система нормативов) в области архитектуры, градостроительства и строительства включают (приложение А):

1) Государственные нормативные документы для обязательного применения:

- государственные градостроительные нормативы и регламенты;
- технические регламенты по безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий, проектированию и строительству объектов (зданий, сооружений их комплексов, коммуникаций);
- государственные строительные нормы, а также строительные нормы, идентичные европейским стандартам проектирования (Еврокодам);
- руководящие документы в строительстве;
- нормативы государственного архитектурно-строительного контроля и надзора;
- нормативы иных органов государственного надзора в строительстве;
- нормативы иных отраслевых государственных органов (министерств, ведомств) по проектированию и строительству объектов, предназначенных для обязательного применения.

2) Нормативные технические документы добровольного применения:

- нормативные технические документы, обеспечивающие выполнение положений строительных норм, которые разрабатываются в виде сводов правил по проектированию и строительству и (или) нормативных технических пособий по расчету, конструированию и проектированию, а также норм технологического проектирования, норм затрат материальных и трудовых ресурсов, технологических карт, сметных норм, пособий, правил и методических рекомендаций, методических документов и указаний по различным техническим и экономическим аспектам строительной сферы;
- нормативные документы по стандартизации в сфере архитектурной, градостроительной и строительной деятельности;
- национальные стандарты строительной отрасли Республики Казахстан.

3) Государственная система нормативов также включает введенные в действие на территории Республики Казахстан в соответствии с международными договорами и соглашениями:

- межгосударственный технический регламент;
- межгосударственные строительные нормы – МСН;
- межгосударственные своды правил – МСП;
- межгосударственные стандарты в строительстве – ГОСТ.

Примечание - Строительные нормы и правила, разработанные на основе предписывающего метода нормирования, действуют в «период сосуществования» старой и новой системы технического регулирования в строительной сфере.

4.3.3 Государственные градостроительные нормативы, регламенты и технические

регламенты устанавливают определяющие, социально значимые цели и существенные, обязательные для выполнения требования, которыми необходимо руководствоваться в процессе создания продукции строительства.

4.3.4 Государственные строительные нормы Республики Казахстан (СН РК) должны разрабатываться на основе параметрического метода нормирования и содержать положения, определяющие цели нормирования, обязательные функциональные (эксплуатационные) требования к объектам технического регулирования, а также требования к рабочим характеристикам, которые используются для оценки технических характеристик нормируемого объекта, установленных функциональными требованиями.

4.3.5 Руководящие документы в строительстве (РДС) – особые виды нормативных документов в строительстве, которые носят характер обязательного применения (предписывающий характер), определяющие правила и порядок организации и осуществления какого-либо вида деятельности.

4.3.6 Строительные нормы, руководящие документы в строительстве (положения, правила и другие) относятся к производному виду нормативных правовых актов, устанавливающих обязательные требования к отдельным видам продукции и (или) процессам их жизненного цикла для реализации требований технических регламентов и разрабатываемые в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

4.3.7 Нормативные технические документы Республики Казахстан, разработанные в виде сводов правил (СП РК) и (или) нормативных технических пособий (НТП РК), норм технологического проектирования (ТП), норм затрат материальных (ПНЗМ) и трудовых ресурсов (НЗТ), технологических карт (ТК), сметных норм (ЭСН и УСН), пособий, правил и методических рекомендаций (указаний) и др., устанавливают проверенные практикой рекомендуемые параметры и положения по обеспечению соблюдения обязательных требований строительных норм и технических регламентов, которые одобряются (согласовываются) в установленном порядке.

По отдельным самостоятельным вопросам, указанные нормативы могут иметь положения, не регламентированные обязательными нормами.

4.3.8 Основные положения и параметры, установленные в нормативных технических документах добровольного применения, при проектировании и строительстве объектов, подлежат обязательному соблюдению на этих объектах.

4.3.9 Национальные стандарты строительной отрасли Республики Казахстан (СТ РК, СТ РК EN, СТ РК ИСО и др.) в области архитектуры, градостроительства и строительства разрабатываются в целях обеспечения соблюдения обязательных требований по безопасности и устанавливают рекомендуемые параметры и характеристики отдельных элементов, частей зданий и сооружений, методы их испытаний, а также параметры строительных материалов и изделий, обеспечивающие техническое единство при разработке, производстве и эксплуатации этой продукции.

4.3.10 Государственные нормативы не должны противоречить положениям, установленным законодательными актами Республики Казахстан. Нормативные технические документы субъектов хозяйственной деятельности не должны нарушать обязательных положений государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства и действующих стандартов строительной отрасли

Республики Казахстан.

4.3.11 Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства выдает экспертные заключения по нормативным документам, направляемым ему государственными исполнительными органами и органами государственного надзора, по вопросам, затрагивающим сферы проектирования, изысканий, архитектуры, градостроительства и строительства, в части соответствия обязательным требованиям государственных нормативов.

5 РАЗРАБОТКА И ПРИНЯТИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ

5.1 Организация разработки государственных нормативов

5.1.1 Организация разработки государственных нормативов включает в себя:

- формирование перспективной номенклатуры подлежащих разработке и пересмотру государственных нормативов;
- формирование годового перечня государственных нормативов, подлежащих разработке, пересмотру и внесению в них изменений на основе номенклатуры документов, включенных в ежегодно пересматриваемый перечень.

5.1.2 Организации, в том числе подведомственные Уполномоченному государственному органу по делам архитектуры, градостроительства и строительства, местные органы архитектуры и градостроительства, строительные организации и компании, научно-исследовательские и проектно-изыскательские институты, другие заинтересованные организации подают заявки, для включения в тематический план работ по разработке государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства, в структурные подразделения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, ответственные за подготовку соответствующих нормативно-технических документов.

5.1.3 Заявки на разработку рекомендаций, пособий, руководств и методик по различным вопросам проектирования и строительства, экономических нормативных документов, а также отраслевых исследовательских, научно-прикладных, экспериментальных и проектно-изыскательских работ, предназначенных для совершенствования государственных нормативных документов, поступают непосредственно в соответствующие структурные подразделения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства. Заявки учитываются ими при составлении закрепленных за ними перечней основных направлений деятельности и организации руководства подготовкой программ научно-исследовательских работ прикладного характера в области архитектуры, градостроительства и строительства, конечным продуктом которых является разработка проектов нормативных технических документов.

5.1.4 Заявка должна содержать обоснование необходимости разработки государственного норматива, цели и задачи разработки, этапы работ, сроки их выполнения, ориентировочный объем финансирования.

5.1.5 Заявка рассматривается ответственным подразделением Уполномоченного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства для установления

целесообразности включения заявляемого документа в номенклатуру (перечень) государственных нормативов, подлежащих разработке.

5.1.6 По результатам рассмотрения заявок и с учетом необходимого объема бюджетных средств ответственным подразделением Уполномоченного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства составляется перспективная номенклатура разработки государственных нормативов, определяется приоритетность разработок, устанавливаются сроки разработки и объем финансирования.

Перспективная номенклатура (перечень) представляется для утверждения руководству Уполномоченного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства и после утверждения включается в бюджетные программы.

5.1.7 Годовая номенклатура (перечень) разработки государственных нормативов формируется из тем, включенных в перспективную номенклатуру разработки государственных нормативов.

В годовом перечне разработки уточняется приоритетность разработок, устанавливаются сроки разработки документа и объем финансирования.

Годовой перечень разработки утверждается руководством Уполномоченного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства и служит основанием для формирования бюджетной заявки.

5.1.8 Подразделение Уполномоченного органа формирует сводный перспективный и годовой Тематический план работ по разработке государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства на республиканском уровне. При этом учитываются тематика и сроки, предусмотренные согласованным в установленном порядке планом разработок межгосударственных (международных) нормативных документов в строительстве.

Тематический план работ составляется в соответствии с формой, приведенной в приложении Б.

5.1.9 Сформированный Тематический план подлежит рассмотрению и одобрению научно-технического совета (НТС) Уполномоченного государственного органа.

5.1.10 В соответствии с Тематическим планом работ Уполномоченный государственный орган проводит конкурс по определению организаций разработчиков или выбирает единого разработчика (при государственном заказе), и заключает в установленном порядке договоры на разработку государственных нормативов и выполнение программ научно-исследовательских работ прикладного характера, контролирует их выполнение, осуществляет приемку по этапам и законченным работам.

5.1.11 При заключении договора заказчик прилагает к нему техническое задание (техническую спецификацию) на разработку каждого нормативного документа, в котором указывает основные цели и задачи разработки, требования к содержанию, организации которым документ направляется на отзыв и на согласование, а также календарный план работ.

Оплата работ может осуществляться только при соответствии представленных материалов, установленным в техническом задании требованиям. Рекомендуемые этапы календарного плана приведены в приложении В.

При необходимости, в договорах оговаривают условия участия разработчика (после

сдачи работы) в подготовке Государственного норматива к утверждению в Уполномоченном государственном органе по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

5.2 Порядок разработки, рассмотрения, экспертизы и утверждения (одобрения) государственных нормативов

5.2.1 Разработку государственных нормативов осуществляют в соответствии с настоящим руководящим документом в строительстве научно-исследовательские, проектные и другие организации и объединения, а также творческие коллективы, обладающие научным потенциалом и необходимым опытом практической работы в соответствующей области.

5.2.2 Разработка государственных нормативов осуществляется в соответствии с заданиями по тематическому плану (приложение Б) Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

При необходимости, по согласованию с Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства, разработка проекта государственного норматива может осуществляться без выдачи задания уполномоченного органа.

5.2.3 Разработку государственных нормативов осуществляют по следующим стадиям:

1–я стадия – организация разработки государственного норматива;

2–я стадия – разработка проекта государственного норматива в первой редакции (при необходимости последующих, промежуточных), получение отзывов по соответствующему направлению нормирования (определяется заказчиком);

3–я стадия – подготовка проекта государственного норматива в окончательной редакции разработчика, согласование и представление его заказчику;

4–я стадия – рассмотрение, принятие (утверждение или одобрение) и регистрация государственного норматива;

5–я стадия – издание государственного норматива.

Примечание - Допускается совмещение стадий или выделение отдельных этапов в составе стадии, например, разработка макета (основных положений) государственного норматива, опытное проектирование и др.

5.2.4 Разработка проекта государственного норматива организуется основным разработчиком и при необходимости соисполнителями, в согласованном между ними порядке, обеспечивающем качественную подготовку норматива в сроки, установленные договором (согласно календарному плану – приложение В).

Подготовленный проект государственного норматива рассматривается на научно-техническом совете основного разработчика и рассылается на отзыв с пояснительной запиской экспертам, назначаемым Уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства. Отзывы по проекту государственного норматива направляются разработчику не позднее, чем через 30 календарных дней со дня получения проекта. Изложение отзыва должно осуществляться в соответствии с положениями СТ РК

1.2-2013. При отсутствии отзывов, каких либо организаций в указанный срок, разработка государственного норматива продолжается в соответствии с календарным планом. В случае не предоставления отзыва проект норматива считается согласованным.

5.2.5 Подготовку окончательной редакции проекта государственного норматива для представления его на утверждение осуществляют с учетом полученных отзывов.

Для рассмотрения замечаний и предложений по проекту, основной разработчик при необходимости рассмотрения разногласий, проводит согласительное совещание с ответственными представителями заинтересованных организаций. Принятые на совещании решения оформляются протоколом и отражаются в сводке отзывов.

Проект государственного норматива рассылается также на отзыв всем членам НТС. Рассмотрение проекта норматива в этом случае и его научно-техническую экспертизу проводит НТС и, при необходимости, вносит предложения разработчику по доработке проекта.

5.2.6 Согласование проекта государственного норматива с органами государственного надзора и другими организациями, указанными в техническом задании на его разработку, осуществляет разработчик до представления норматива на утверждение.

Проект государственного норматива направляются на согласование в окончательной редакции разработчика. Рассмотрение проекта осуществляется в срок до 30 календарных дней со дня его поступления. Согласование оформляют письмом. Запись "Согласовано с замечаниями" не допускается.

Разногласия, возникшие при согласовании проекта государственного норматива, оформляют совместным протоколом. Решения по разногласиям после их дополнительного рассмотрения с заинтересованными органами принимает Уполномоченный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства РК.

5.2.7 Проект государственного норматива разработчик представляет в двух экземплярах, с сопроводительным письмом и следующей документацией в одном экземпляре:

- пояснительной запиской к проекту государственного норматива оформленному в соответствии с положениями СТ РК 1.2-2013 с обоснованиями, данными об использованных результатах научно-исследовательских работ и о результатах сопоставления норматива с международными и зарубежными стандартами;

- проектом норматива, рассылавшегося на отзыв (первая редакция) и перечнем организаций, которым проект норматива был направлен;

- подлинными заключениями организаций, которым государственный норматив рассылался на отзыв и сводкой отзывов;

- протоколами заседаний НТС по рассмотрению проекта государственного норматива;

- подлинными документами, подтверждающими согласование проекта органами государственного надзора и другими организациями или протоколом разногласий (если согласование требовалось техническим заданием);

- предложениями об отмене действующих нормативов или проектами изменений в них, связанными с введением нового государственного норматива.

РДС РК 1.01-01-2014

В случаях, установленных техническим заданием, один экземпляр проекта государственного норматива представляется на электронном носителе.

5.2.8 Проекты государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства, разработанные в соответствии с договорами, поступают в структурные подразделения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, ответственные за подготовку соответствующих нормативно-технических документов, в окончательной редакции разработчика.

Проекты государственных нормативов должны быть подписаны основными разработчиками.

5.2.9 Структурные подразделения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, ответственные за подготовку соответствующих нормативно-технических документов, рассматривают соответствие проектов нормативных документов техническим заданиям, качество оформления, комплектность и в соответствии приложению В.

5.2.10 Государственный норматив, который должен быть утвержден (одобрен) и принят как действующий на территории Республики Казахстан, подразделение, ответственное за его подготовку, представляет руководству Уполномоченного государственного органа с докладной запиской и проектом приказа о принятии (утверждении или одобрении) и введении его в действие, а также об отмене действующих нормативных документов или внесении в них соответствующих изменений.

5.2.11 Государственные нормативы вступают в действие в соответствии с приказом, как правило, по истечении 6 месяцев с даты подписания приказа.

При принятии государственного норматива устанавливают дату введения его в действие. Одновременно отменяют нормативы, взамен которых он разработан.

5.2.12 Шифр государственного норматива (далее – ГН) обеспечивает учетно-регистрационное единство обозначений документов всех уровней, объединенных в отраслевой классификации, и создает необходимые условия для эффективного хранения, распространения и использования информации о нормативной базе в сфере архитектурной, градостроительной и строительной деятельности.

Структура шифра включает буквенные и цифровые (X) элементы обозначения, разделяемые знаками «точка» и «дефис» согласно приведенной схеме:

XX XX – Аббревиатура ГН;

X – Комплекс;

.XX – Подкомплекс;

– XX Регистрационный (учетный) номер;

– XXXX – Год утверждения.

Пример - РДС РК 1.01–01–2014

Структура шифра стандартов и технических регламентов определяются в соответствии с требованиями СТ РК 1.3.

Приведенное обозначение шифра ГН присваивается только вновь разрабатываемым документам, а также при пересмотре действующих ГН.

К шифру переизданного с изменениями ГН добавляется звездочка, например:

РДС РК 1.01–01–2014* Звездочкой также должны обозначаться измененные пункты документа.

5.3 Порядок разработки и принятия альтернативных нормативных документов.

5.3.1 В целях внедрения инновационных альтернативных решений в практику проектирования и строительства объектов допускается разработка проектов альтернативных нормативных документов, не входящих в состав государственных нормативов.

Разработка альтернативных нормативных документов организуется по инициативе основного разработчика (организации) и при необходимости соисполнителя, в согласованном между ними порядке, обеспечивающем качественную подготовку норматива в сроки, установленные договором.

Подготовленный проект альтернативного норматива рассматривается на заседании специалистов основного разработчика (при наличии – на научно-техническом совете) и рассылается на отзыв с пояснительной запиской экспертам, назначаемым основным разработчиком (организацией).

По результатам отзывов и предложений проект альтернативного норматива утверждается основным разработчиком (оформляется протоколом).

5.3.2 По решению основного разработчика осуществляется экспериментальное применение альтернативного норматива (для здания и сооружения - экспериментальное проектирование).

5.3.3 В тех случаях, когда альтернативный норматив разработан для строительных конструкций, разрабатываются соответствующие рабочие чертежи и расчеты для их применения на объекте строительства основного разработчика.

5.3.4 Доказательства нормативного соответствия альтернативных решений должны представлять собой одно или комбинацию нижеследующего:

- протокол испытания, выданный аккредитованным исполнительным органом;
- сертификат соответствия;
- заключение профильной организации или профессионального инженера (перечень публикуется) о соответствии СН РК.

Заключение должно содержать подробную информацию и описание методов – включая, к примеру, технические условия, практические руководства или другие средства – использованные при формулировании заключения.

5.3.5 Для экспертизы методов расчета конструкций рассматриваются, представленные автором проекта, доказательства, состоящие из:

- 1) Заключение профильной организации или профильного инженера (перечень публикуется) о соответствии СН РК. Заключение должно содержать подробную информацию и описание методов – включая, к примеру, технические условия, практические руководства, протоколы натуральных или лабораторных испытаний.

2) Документация, в которой содержится метод расчета, отвечающий соответствующим нормативным требованиям.

Предоставляемые для проверки документы должны быть исчерпывающими.

5.3.6 По результатам применения альтернативного норматива подготавливаются доказательная база (результаты испытаний и др.) с учетом подтверждения соответствия или проект экспериментального проектирования направляется на государственную экспертизу для оценки и подтверждения соответствия обязательным требованиям соответствующего государственного норматива.

Положительное заключение государственной экспертиза и (или) документация по подтверждению соответствия (для конструкции) являются доказательной базой для проведения процедуры представления проекта альтернативного нормативного документа для рассмотрения в Уполномоченном государственном органе по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

6 ТРЕБОВАНИЯ К СОДЕРЖАНИЮ, ПОСТРОЕНИЮ, ИЗЛОЖЕНИЮ И ОФОРМЛЕНИЮ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ

6.1 Требования к содержанию, построению и изложению

6.1.1 Государственные нормативы должны учитывать современные достижения науки, техники и технологии, передовой отечественный и зарубежный опыт проектирования и строительства, международные и национальные стандарты технически развитых стран.

Они должны содержать в необходимом объеме технически и экономически обоснованные требования, направленные на достижение целей государственных нормативов и обеспечивающие решение конкретных задач каждого норматива в соответствии с областью его применения.

6.1.2 Государственные нормативы не должны устанавливать (формулировать) требования по вопросам, которые должны регулироваться гражданским правом, законодательством о труде либо другими законодательными актами.

6.1.3 Положения государственных нормативов могут быть обязательными и рекомендуемыми. Обязательные положения устанавливаются на минимально необходимом или максимально допустимом уровне, рекомендуемые – на уровне экономически обоснованных и проверенных на практике решений с учетом передовых достижений.

К обязательным относят те положения, которые в соответствии с принципами государственных нормативов подлежат безусловному соблюдению.

К рекомендуемым относят нормы, правила и характеристики, которые могут изменяться в соответствии с конкретными потребностями и возможностями потребителя или условиями производства.

6.1.4 В составе государственных нормативов следует предусматривать положения в виде требований, определяющих функциональные (эксплуатационные) характеристики зданий и сооружений, их частей, строительных изделий и материалов, которые должны быть обеспечены при проектировании, строительстве и эксплуатации (эксплуатационные положения).

6.1.5 Функциональные (эксплуатационные) положения должны быть обоснованы требованиями потребителя и установлены в соответствии с различными уровнями потребностей или условиями эксплуатации вне зависимости от конструктивного устройства, формы, размеров применяемых материалов или технологии производства.

6.1.6 Строительные нормы (СН РК) предназначены для применения на обязательной основе и должны содержать основные требования, направленные на обеспечение безопасности, в том числе в целях обеспечения соблюдения требований технических регламентов в области строительства, в зависимости от назначения объекта технического регулирования, требования по безопасности к зданиям и сооружениям, необходимого уровня качества продукции строительства, общие технические требования по инженерным изысканиям для строительства, проектирования и строительства, а также требования к планировке и застройке, зданиям и сооружениям, строительным конструкциям, основаниям и системам инженерного оборудования, принципиальные положения по экономике и ценообразованию при строительстве объектов за счет государственных инвестиций.

Эти требования должны определять:

- надежность зданий и сооружений и их систем в расчетных условиях эксплуатации, прочность и устойчивость строительных конструкций и оснований;
- устойчивость зданий и сооружений и безопасность людей при землетрясениях, обвалах, оползнях и в других расчетных условиях опасных природных воздействий;
- устойчивость зданий и сооружений и безопасность людей при пожарах и в других аварийных расчетных ситуациях;
- охрану здоровья людей в процессе эксплуатации, необходимый тепловой, воздушно-влажностный, акустический и световой режимы помещений;
- эксплуатационные характеристики и параметры зданий и сооружений различного назначения и правила их размещения с учетом санитарных, экологических и других норм;
- сокращение расхода топливно-энергетических ресурсов и уменьшение потерь теплоты в зданиях и других сооружениях;
- безопасность людей от несчастных случаев и других угроз при эксплуатации зданий и сооружений, а также удобство пользования ими и доступность среды для маломобильных групп населения;
- охрану окружающей среды, сокращение расхода, в первую очередь невозобновляемых, ресурсов и уменьшение потерь тепла в зданиях и сооружениях.
- эффективное и рациональное использование материальных и трудовых ресурсов.

6.1.7 Строительные нормы не должны содержать требований к технологическим процессам, для которых предназначены здания или сооружения, а также иные положения, относящиеся к компетенции соответствующих отраслевых органов государственного управления. В необходимых случаях в строительных нормах следует приводить ссылки на санитарные, экологические и другие нормативные требования.

6.1.8 Строительные нормы не должны содержать описательных (предписывающих) положений, относящихся к конструктивным и объемно-планировочным решениям, методам расчета и проектирования, применению конкретных типов и марок материалов и т.п., за исключением случаев, когда это необходимо для достижения целей технического регламента и при невозможности прямого нормирования эксплуатационных характеристик, в том числе, в связи с отсутствием методов контроля. В таких случаях эти

РДС РК 1.01-01-2014

характеристики могут регламентироваться косвенно путем установления соответствующих описательных положений.

Строительные нормы не должны содержать ссылки на документы, предназначенные для применения на добровольной основе.

6.1.9 Строительные нормы, идентичные европейским стандартам проектирования (Еврокодам) – СН РК EN, должны содержать полный текст Еврокода (включая приложения), изданного Европейским комитетом стандартизации (CEN) и при этом должны соответствовать положениям СТ РК 1.9.

6.1.10 Национальное приложение может содержать только информацию о параметрах, которые в Еврокоде оставлены открытыми для принятия решения на национальном уровне. Эти параметры, устанавливаемые на национальном уровне (NDP), распространяются только на проектирование зданий и инженерных сооружений в Республике Казахстан.

6.1.11 Строительные нормы, идентичные по отношению к Еврокодам (СН РК EN), устанавливают общие принципы и правила проектирования, расчета и определения параметров, как самих несущих конструкций, так и отдельных конструктивных элементов. Они касаются как традиционных методов строительства, так и аспектов инновационного применения, но при этом не содержат правил для нестандартных конструкций или специальных решений, для которых необходимо привлекать экспертов.

6.1.12 Руководящие документы в строительстве (РДС РК), в силу их предписывающего характера, применяются на обязательной основе и устанавливают организационно-технологические, организационно-методические процедуры и требования к порядку разработки, согласования, утверждения, применения нормативных технических документов в области архитектуры, градостроительства и строительства, предпроектной и проектной документации, организации и ведения авторского и технического надзора, а также по другим вопросам, относящимся к компетенции уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

6.1.13 Своды правил Республики Казахстан (СП РК) предназначены для применения на добровольной основе и должны содержать проверенные практикой способы выполнения требований государственных строительных норм (СН РК), применением метода приемлемых решений, как средства соблюдения параметрических норм. Параметрические нормы, в свою очередь, подразумевают применение существующих нормативных требований, позволяющих обеспечить соблюдение обязательных требований государственных нормативов и способствующих удовлетворению потребностей общества.

Своды правил, в частности, могут содержать:

– положения по организации, технологии и правилам производства работ при инженерных изысканиях для строительства, проектировании и строительстве, эксплуатации зданий и сооружений, а также ведению градостроительного кадастра и осуществлению архитектурной, градостроительной и строительной деятельности; – общие градостроительные, типологические и социальные нормативы;

– объемно-планировочные и конструктивные решения зданий, сооружений и их частей;

– методы расчета и проектирования строительных конструкций и оснований, а также инженерных систем;

– требования по применению строительных материалов, изделий, оборудования и другой промышленной продукции.

Положения сводов правил следует формулировать, как правило, в виде нормативных показателей, параметров и характеристик объекта, связанных с его назначением и условиями эксплуатации с указанием методов контроля.

6.1.14 В своды правил (СП) и нормативные технические пособия (НТП) могут включаться извлечения из технических регламентов (санитарных правил) и строительных норм (со ссылкой на них), содержащих обязательные требования к продукции и процессам, в развитие которых эти документы разработаны.

Нормативные технические документы в виде нормативных технических пособий (НТП РК), норм технологического проектирования (ТП), технологических карт (ТК), методических документов строительства должны содержать проверенные практикой положения (расчеты, примеры, технологические и технические описания и пояснения, методики и др.) для реализации требований технических регламентов и строительных норм и приемлемых решений сводов правил по проектированию и строительству объектов.

6.1.15 Национальные стандарты Республики Казахстан применяются субъектами технического регулирования на добровольной основе и являются документами, используемыми в качестве доказательной базы выполнения требований технических регламентов и строительных норм, а именно:

– требований к нормативной, проектной, технологической и другим видам документации;

– требований по размерной и функциональной совместимости и взаимозаменяемости в строительстве;

– контролируемых характеристик и параметров помещений и конструктивных частей зданий и сооружений, а также элементов инженерных систем;

– требований к группам однородной продукции предприятий стройиндустрии и стройматериалов, к наиболее массовым и конкретным видам строительных изделий, материалов и оборудования;

– правил приемки и методов контроля (испытаний и измерений) в области архитектуры, градостроительства и строительства и при производстве строительных материалов и изделий, оборудования.

6.1.16 При проектировании объектов, имеющих специфические параметры (характеристики, свойства) по габаритам, расчетной мощности, технологическим процессам, функциональному назначению, а также иным особым условиям, по которым отсутствуют государственные строительные нормы, заказчиком, с привлечением научно-исследовательских и (или) специализированных организаций, разрабатываются специальные технические условия – СТУ (СТУ – особые нормы) на проектирование и строительство, заменяющие для данного объекта отсутствующие нормативы.

6.1.17 Документ СТУ должен отражать специфику объекта, содержать специальные требования (рекомендации) по проектным решениям. Документ СТУ утверждается

заказчиком и согласовывается с уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства и другими заинтересованными организациями и распространяется только на данный объект, если иное не указано в решении уполномоченного государственного органа.

6.1.18 Государственные нормативы издаются на государственном и русском языках, при этом текст на государственном языке в государственных нормативах располагается первым.

6.1.19 Если за основу строительных норм приняты соответствующие международные или региональные европейские нормы, то в предисловии к строительным нормам приводятся данные о степени их соответствия международным и (или) региональным европейским нормам, которые оформляются в соответствии с требованиями СТ РК 1.9.

6.1.20 Требования, приведенные в данном разделе, также относятся к альтернативным нормативным документам.

6.2 Общий порядок составления и оформления нормативных документов

6.2.1 Порядок построения, изложения, оформления, содержание и обозначение нормативных документов, разрабатываемых на основе применения международных, региональных и национальных стандартов, производится в соответствии с требованиями СТ РК 1.9.

6.2.2 Построение, изложение и оформление государственных нормативов производится в соответствии с требованиями и положениями, установленными настоящим государственным нормативом с включением некоторых положений СТ РК 1.1 и СТ РК 1.5.

Титульные листы и шмуцтитулы государственных нормативных технических документов оформляют в соответствии с Приложениями Г и Е.

6.2.3 Нормативные ссылки и определения применяемых терминов при нецелесообразности размещения непосредственно в тексте государственного норматива, а из-за большого объема помещают в приложениях.

В государственных нормативах приводят ссылки:

- на данный государственный норматив
- на нормативные правовые и нормативные технические документы (строительные нормы, своды правил, стандарты, руководящие документы в строительстве и т.д).

6.2.4 В предисловии к руководящим документам в строительстве (РДС РК) и строительным нормам (СН РК, СН РК EN) включают сведения об утверждении и введении их в действие для применения на обязательной основе в качестве государственного нормативного документа Республики Казахстан. Указываются данные приказов Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

Для нормативных документов добровольного применения предисловие также оформляется с указанием статуса их применения и приказов по их утверждению.

Государственные нормативы издают типографским способом форматом 210 X 297 мм.

6.2.5 Обозначения руководящих документов в строительстве, строительных норм,

сводов правил, нормативных технических пособий и др. в Республике Казахстан состоят из индекса: РДС РК, СН РК; СП РК; НТП РК и т.д.

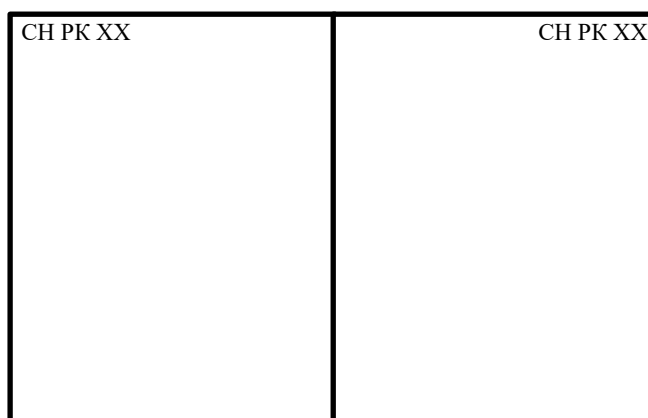
Обозначения нормативных документов, межгосударственных строительных норм и межгосударственных сводов правил: МСН; МСП. Обозначение строительных норм, идентичных Еврокодам – СН РК EN. После индекса указывается номер комплекса в структуре государственных нормативов, а затем через дефис – порядковый номер государственного норматива данного вида в комплексе и четырех последних цифр – года принятия норматива. При этом порядковые номера РДС РК, СН РК, СН РК EN, СП РК, НТП РК начинаются с номера 00 (01).

Обозначения других строительных норм, стандартов, принятых в качестве идентичных или модифицированных по отношению к международным нормам и стандартам – в соответствии с требованиями СТ РК 1.9.

Обозначения нормативных документов по стандартизации – в соответствии с требованиями СТ РК 1.5.

6.2.6 Колонтитулы. В верхних колонтитулах приводится обозначение нормативного документа. В зависимости от номера страницы (четная или нечетная) обозначение нормативного документа располагается в левом или в правом углу соответственно. В нормативном документе на государственном языке его обозначение приводится на государственном языке, а на русском языке соответственно на русском языке.

Схема расположения обозначения нормативного документа в колонтитулах приведена на рисунке 1.

Рисунок 1 – Схема расположения обозначения нормативного документа

6.2.7 Предисловие (вторая страница титульного листа). Образец структурного элемента «Предисловие» для государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства, за исключением нормативных технических пособий (НТП), приведен в приложении Д.

6.2.8 «Предисловие» для нормативных технических пособий (НТП) к СН РК EN. Образец структурного элемента «Предисловие» для нормативных технических пособий (НТП) к СН РК EN приведен в приложении Д.

6.2.9 Структура. В соответствии с СТ РК 1.5 в нормативные технические документы включают структурные элементы, отвечающие назначению норматива.

РДС РК 1.01-01-2014

Примерная структура параметрических строительных норм СН РК, содержащих требования технических регламентов (по назначению) по обеспечению безопасности зданий и сооружений, сформированные в виде целей и функциональных требований нормативов представляется изложить в следующем виде (примерная структура норматива):

- Титульный лист
- Предисловие
- Содержание
- Введение
- 1 Область применения
- 2 Нормативные ссылки
- 3 Термины и определения
- 4 Цели и функциональные требования
- 4.1 Цели нормативных требований
- 4.2 Функциональные требования
- 5 Требования к рабочим характеристикам
- 5.1 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий (сооружений) (при аварийных ситуациях, опасных природных воздействиях и при землетрясениях).
- 5.2 Требования к пожарной безопасности зданий (сооружений) (при пожарах и аварийных ситуациях).
- 5.3. Требования по обеспечению безопасности для здоровья людей (животных).
- 5.4 Требования безопасности в процессе эксплуатации (использования) зданий (сооружений)
- 5.5 Требования по защите от шума
- 5.6 Требования по обеспечению доступности маломобильных групп населения
- 5.7 Требования по экономии энергии и сохранения тепла (сокращение топливно-энергетических ресурсов, уменьшение потерь тепла в зданиях и сооружениях), к эффективному использованию материальных ресурсов
- 6 Требования по обеспечению безопасности при чрезвычайных ситуациях (при необходимости)
- 7 Требования к охране окружающей среды
- 8 Библиография (при необходимости)

Примечание - Структура документа, наименования и обозначения разделов и подразделов текста норматива могут изменяться в зависимости от вида и назначения объекта технического регулирования.

Своды правил по проектированию и строительству должны содержать приемлемые решения по обеспечению выполнения требований технических регламентов (ТР РК) и строительных норм (СН РК).

Примерная структура свода правил:

- Титульный лист
- Предисловие
- Содержание
- Введение
- 1 Область применение
- 2 Нормативные ссылки
- 3 Термины и определения
- 4 Приемлемые (строительные, проектные и др.) решения
- 4.1 Общие положения

- 4.2 Градостроительные решения (при необходимости)
- 4.3 Объемно-планировочные решения
- 4.4 Конструктивные решения зданий (сооружений)
- 4.5 Инженерные сети и системы, сокращение топливно-энергетических ресурсов, уменьшение потерь тепла в зданиях и сооружениях
- 4.6 Решения по обеспечению доступности маломобильных групп населения,
- 4.7 Меры по соблюдению требований по гигиене и защите здоровья человека
- 5. Пожарная безопасность
- 6. Экономия энергии и сохранение тепла, эффективное использование материальных ресурсов
- 7. Безопасность при чрезвычайных ситуациях (при необходимости)
- 8. Охрана окружающей среды.
- 9. Приложения
- 10 Библиография (при необходимости)

Примечание - Структура документа, наименования и обозначения разделов и подразделов текста норматива могут изменяться в зависимости от вида и назначения объекта технического регулирования.

6.2.10 Содержание. Содержание документа размещают после предисловия с новой страницы и при необходимости, продолжают на следующих страницах. Слово «Содержание» записывают прописными буквами посередине страницы. В содержании приводят порядковые номера и наименования разделов, подразделов, под подразделов, приложений.

В содержании указывают наименование и статус приложений (обязательное или информационное).

6.2.11 Введение. Во введении приводят обоснования причин разработки документа. Введение не должно содержать требований к объекту нормирования, его не нумеруют и размещают после содержания на отдельной странице.

Структурный элемент «Введение» обязателен для единообразия содержания, разрабатываемых проектов нормативных документов.

6.2.12 Нормативные ссылки. Структурный элемент «Нормативные ссылки» должен содержать перечень нормативных технических документов, на которые в тексте документа имеются (даны) ссылки. Перечень ссылочных нормативных технических документов начинают со слов: «Для применения настоящих строительных норм (нормативных технических пособий, свода правил) необходимы следующие ссылочные нормативные документы:».

В конце раздела следует приводить примечание в соответствии с СТ РК 1.5 или следующего содержания:

- 1) для документов обязательного применения:

«Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационному каталогу «Перечень нормативных правовых и нормативных технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», составляемому ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующему ежемесячно издаваемому информационному бюллетеню–журналу. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным

(измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку».

2) Для документов добровольного применения:

«Примечание - При пользовании целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационным каталогам «Перечень нормативных правовых и нормативных технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», «Указателю нормативных документов по стандартизации Республики Казахстан» и «Указателю межгосударственных нормативных документов по стандартизации Республики Казахстан», составляемым ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням—журналам и указателям, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку».

В перечень нормативных ссылок включают полные обозначения и наименования нормативных документов в порядке возрастания регистрационных номеров обозначений (при наличии) в следующей последовательности:

- законодательные акты, технические регламенты;
- государственные строительные нормы и классификаторы технико-экономической информации;
- межгосударственные строительные нормы и классификаторы технико-экономической информации;
- международные, региональные строительные нормы и классификаторы технико-экономической информации;
- руководящие документы в строительстве;
- нормативные технические пособия и своды правил;
- международные, региональные стандарты, национальные стандарты иностранных государств, разрешенные для применения на территории Республики Казахстан;
- ведомственные нормативные документы.

6.2.13 Приложения. Приложения обозначают прописными буквами русского алфавита, начиная с А (за исключением букв Ё, З, Й, О, Ч, Ъ, Ы, Ь), которые приводят после слова «Приложение». Согласно СТ РК 1.9 приложения нормативного технического документа могут быть обозначены прописными буквами латинского алфавита (за исключением букв I и O), если это обусловлено применением при его разработке международного (регионального или национального) нормативного документа.

Каждое приложение начинают с новой страницы. При этом в верхней части страницы *посередине* приводят и выделяют полужирным шрифтом слово «Приложение», записанное строчными буквами с первой прописной, и обозначение приложения. Под ними в скобках, курсивом указывают статус приложения, используя слова *обязательное* или *информационное*.

При делении текста приложения на разделы, подразделы, пункты и подпункты, а также наличии в приложении графического материала, таблиц, формул, их нумерация принимается в пределах каждого приложения. Перед номером ставится обозначение этого приложения.

Приложения должны иметь общую с остальной частью документа сквозную нумерацию страниц.

В тексте документа на все приложения должны быть даны ссылки.

6.2.14 Заголовки. Для разделов и подразделов стандарта применяют заголовки.

Заголовки разделов пишут прописными буквами над текстом посередине и выделяют полужирным шрифтом. Подзаголовки печатают строчными буквами полужирным шрифтом, отделяя от номера пробелом, начиная с прописной буквы не приводя точку в конце. При этом номер раздела или подраздела или пункта печатают после абзацного отступа. Абзацный отступ 1 см.

6.2.15 Формулы. Формулы нумеруют сквозной нумерацией арабскими цифрами, за исключением, помещаемых в приложениях, таблицах и поясняющих данных к графическому материалу. При этом номер формулы записывают в круглых скобках на одном уровне с ней справа от формулы.

6.2.16 Для краткого пояснения и (или) уточнения содержания таблицы приводят ее наименование, которое записывают с прописной буквы над таблицей после ее номера, отделяя от него тире. При этом точку после наименования таблицы не ставят.

Обозначение и наименование (при наличии) следует располагать по центру над таблицей, выделяя полужирным шрифтом.

Таблица должна иметь наименование в обязательном порядке.

Ширина таблицы должна соответствовать ширине текста.

Таблица 1– Толщина шайбы в зависимости от диаметра болта

в миллиметрах

Номинальный диаметр резьбы болта (винта, шпильки)	Внутренний диаметр шайбы d	Толщина шайбы					
		легкой		нормальной		тяжелой	
		a	b	a	b	a	b
2,0	2,1	0,5	0,8	0,5	0,5	–	–
2,5	2,6	0,6	0,8	0,6	0,6	–	–
3,0	3,1	0,8	1,0	0,8	0,8	1,0	1,2

Если в конце страницы таблица прерывается и ее продолжение будет на следующей странице, то в первой части таблицы нижнюю горизонтальную черту, ограничивающую таблицу, не проводят, за исключением линий, несущих смысловое значение.

Образец переноса таблицы на следующую страницу необходимо принять по СТ РК 1.5.

Продолжение (окончание) таблицы 1

Номинальный диаметр резьбы болта (винта, шпильки)	Внутренний диаметр шайбы d	Толщина шайбы					
		легкой		нормальной		тяжелой	
		a	b	a	b	a	b
5,0	2,1	0,5	0,8	0,5	0,5	–	–

6.2.17 Графический материал. Графический материал следует представлять в

штриховом виде (в виде чертежей схем, диаграмм, рисунков и т.п., выполненных линиями). Фотографии (фотоснимки) могут использоваться только тогда, когда их невозможно преобразовать в штриховые рисунки.

Графический материал располагают непосредственно после текста, в котором о нем упоминается впервые, или на следующей странице, а при необходимости в отдельном приложении.

Шрифт символов на рисунках должен соответствовать действующим стандартам.

Следует использовать наклонный шрифт (курсив) в случаях:

- а) обозначения символов величин;
- б) надписей, поясняющих символы величин;
- в) символов, обозначающих числа.

Вертикальный полужирный шрифт должен использоваться для всех остальных буквенных обозначений.

Любой графический материал (чертеж, схема, диаграмма, рисунок и т.п.) обозначают в слове «Рисунок», выделяя полужирным шрифтом.

6.2.18 Графический материал, за исключением графического материала приложений, нумеруют арабскими цифрами, как правило, сквозной нумерацией, приводя эти номера после слова «Рисунок». Если рисунок один, то его обозначают «Рисунок 1».

Графический материал каждого приложения нумеруют арабскими цифрами отдельной нумерацией, добавляя перед каждым номером обозначение данного приложения и разделяя их точкой.

Пример - Рисунок В.3

Слово «Рисунок» и его номер приводят под графическим материалом, располагая горизонтально по центру. Далее может быть приведено его тематическое наименование, отделенное тире.

Пример - Рисунок 1 – Детали прибора

При необходимости под графическим материалом помещают также поясняющие данные, примечания и сноски. В этом случае обозначение и наименование графического материала помещают после поясняющих данных.

Примечания к графическим материалам не должны содержать требований или информации, которые обязательны для применения.

Любые требования в отношении содержания графического материала должны быть даны в тексте: в ссылке к рисунку или в абзаце между рисунком и его наименованием.

Сноски к рисунку должны обозначаться строчными буквами, начиная с буквы «а».

Если графический материал применяют для иллюстрации размещения размеров, значения которых представлены в табличной форме, или если графический материал сопровождается данными, приведенными в табличной форме, то таблицу и графический материал приводят на одной странице или двух смежных страницах. При этом таблицу приводят ниже графического материала или справа от него, а при необходимости – на следующей странице.

Если графический материал не умещается на одной странице, то допускается переносить его на другие страницы. При этом тематическое наименование допускается не повторять на последующих страницах данного графического материала. Указывают обозначение рисунка и курсивом слово «продолжение».

Пример - Рисунок 1 (продолжение)».

На каждый графический материал дают ссылку в тексте НД.

Вокруг рисунка не следует использовать рамку и её составляющие элементы. Допускается деление рисунка на фрагменты. Фрагменты рисунка обозначаются строчными буквами (например, рисунок может включать в себя фрагменты а), б), в) и т.д.)

Примечание - По возможности следует избегать применения фрагментов рисунков, поскольку это усложняет изложение и обработку НД.

Весь графический материал необходимо представить в штриховом виде (рисунки не должны быть размытыми при распечатке). Штриховой рисунок это черно-белое изображение, которое состоит из одних сплошных линий, как при рисовании пером и тушью (требование по подготовке публикации для печати в типографии).

6.2.19 Структурный элемент «Библиографические данные». Структурный элемент «Библиографические данные» оформляют в соответствии с СТ РК 1.5. Структурный элемент «Библиографические данные» приводят в нижнем поле на последней странице нормативного технического документа, отдельной от текста норматива. В библиографические данные нормативного технического документа включают:

- индекс Универсальной десятичной классификации (УДК);
- код группы или подгруппы Межгосударственного классификатора стандартов (МКС), к которой относится разрабатываемый норматив по классификатору МК (ИСО/ИНФКО МКС) 001;
- ключевые слова, в числе которых указывают основные слова, однозначно характеризующие объект нормирования, в порядке, в котором эти слова приведены в заголовке или упоминаются по тексту.

6.2.20 Параметры страниц НД. Нормативный технический документ и его проект оформляют на белой бумаге формата А4. Параметры поля страницы должны быть, см:

- верхнее – 2,5;
- нижнее – 2,5;
- внутри – (левое) – 2,5;
- снаружи (правое) – 2,0.

Электронная версия выполняется в программе Windows Microsoft Office. Графический материал, в том числе тексты, рисунки, схемы и диаграммы печатаются в приложениях Word, Excel, (Corel draw) в формате RTF, черным шрифтом. Допускается рисунки и диаграммы издавать в цветном изображении.

Версия стандарта на государственном языке печатается шрифтом KZ Times New Roman, высотой шрифта 12; версия на русском языке – шрифтом Times New Roman, высотой шрифта 12.

Размер междустрочного интервала должна быть 1,15.

6.2.21 Примечания и примеры. Примечания и примеры следует помещать непосредственно после текста, таблицы и графического материала к которым они относятся.

Примечания и примеры не должны содержать требований

Примечания и примеры в нормативном документе должны быть выделены уменьшенным размером шрифта и дополнительно обозначены междустрочным интервалом. Точка или двоеточие после слов «примечание» и «пример» не ставится. Текст отделяют интервалом и начинают с прописной буквы. Слова «Примечание →» и «**Пример**» пишут начиная с прописной буквы и с красной строки. В конце текста примечания или примера ставится точка.

Одно примечание не нумеруют, а после слова «Примечание» ставят тире. Несколько примечаний в пределах того же самого пункта, рисунка или таблицы нумеруют по порядку арабскими цифрами. При этом после слово «Примечания» не ставят двоеточие.

Примеру должно предшествовать слово «**Пример**», после слова «**Пример**» ставят тире, при этом слово выделяют полужирным курсивом.

Несколько примеров в пределах того же самого пункта, рисунка или таблицы нумеруют по порядку арабскими цифрами. При этом после слово «Примеры» не ставят двоеточие.

Примеры

Примечание – Детали поставляются в комплекте.

Примечания

1 В категорию самостоятельных испытаний в обоснованных случаях могут быть выделены испытания на надежность, радиационную стойкость др.

2 Для целей сертификации продукции проводят сертификационные испытания или используют результаты испытаний других категорий в порядке установленном правилами сертификации.

Примечание к таблице помещают в конце таблицы над линией, обозначающей окончание таблицы.

Пример оформления примечания к таблице.

Таблица 2 – Степень огнестойкости здания

Степень огнестойкости здания	Класс конструктивной пожарной опасности здания	Наибольшая допустимая высота здания, м	Наибольшая допустимая площадь этажа пожарного отсека, м ²
I	С0	75	2500
II	С0	50	2500
	С1	28	2200
III	С0	28	1800
	С1	15	1800

Таблица 2 – Степень огнестойкости здания (продолжение)

Степень огнестойкости здания	Класс конструктивной пожарной опасности здания	Наибольшая допустимая высота здания, м	Наибольшая допустимая площадь этажа пожарного отсека, м ²
IV	C0, C1	5	800
		3	1200
	C2, C3	5	500
		3	900
V	Не нормируется	5	500
		3	800

Примечание – Степень огнестойкости неотопливаемых пристроек к зданию, следует принимать по классу конструктивной пожарной опасности отопливаемой части здания.

6.2.22 Национальные приложения к СН РК EN. Национальные приложения оформляются также как и основной текст СН РК EN и содержат следующие структурные элементы:

- Введение;
- Общие сведения;
- Параметры, принятые в Национальном приложении;
- Руководство по применению Приложений;
- Ссылки на непротиворечивую дополнительную информацию;
- Библиография.

6.2.23 Нормативные технические пособия к СН РК EN. Нормативные технические пособия разрабатываются к СН РК EN и содержат обязательные, рекомендуемые, альтернативные, развивающие и дополняющие положения, обеспечивающие их применение.

В нормативные технические пособия могут включаться извлечения из СН РК EN, других нормативных технических документов, не противоречащие принципам и правилам Еврокодов, а также приводятся примеры расчетов, конструирования, различных схем, рисунков, диаграмм и др. материалов, поясняющие и развивающие их.

В случае, когда в НТП, для удобства пользователей, необходимо привести какое-либо положение СН РК EN полностью сохраняя его текст, после номера пункта пособия приводят в квадратных скобках [датированную ссылку на норматив и элемент, в котором приведено это положение (текст)].

Графический материал и формулы приводят в тексте НТП с указанием после номера пункта НТП, в скобках, номер ссылочного пункта СН РК EN.

При необходимости приведения в тексте НТП ссылки на какой-либо пункт СН РК EN без его цитирования, а только изложения технической сути положения в тексте применяются выражения: «В соответствии с ...», «Согласно ...» и далее излагается текст, не противоречащий положениям СН РК EN, в редакции разработчика НТП.

Каждый отдельный раздел НТП необходимо начинать с новой страницы (требования правописания СН РК EN).

Допускается нумерация подпунктов в скобках с буквенными обозначениями и через дефис, как это принято в СН РК EN.

Допускается использование информационных приложений со ссылкой на научно-техническую литературу, с обязательной ссылкой.

7 ПОРЯДОК РЕГИСТРАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ

7.1 Организация работ по регистрации и учету государственных нормативов.

7.1.1 Обязательной регистрации в Уполномоченных государственных органах подлежат государственные нормативы, входящие в систему государственных нормативных документов, в том числе:

- строительные нормы (СН РК), руководящие документы в строительстве (РДС РК);
- своды правил по проектированию и строительству (СП РК);
- нормы технологического проектирования (НТП);
- национальные стандарты в строительстве (СТ РК);
- нормативы государственного архитектурно-строительного контроля;
- нормативные технические пособия, нормативные методические документы (указания);
- сметные нормативные документы;
- нормативы иных органов государственного надзора в строительстве, а также введенные в действие на территории Республики Казахстан в соответствии с международными договорами и соглашениями, в том числе:
  1. межгосударственные строительные нормы (МСН);
  2. межгосударственные стандарты в строительстве (ГОСТ);
  3. межгосударственные своды правил по проектированию и строительству (МСП).

7.1.2 Регистрацию государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства осуществляет подразделение Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства РК.

7.1.3 Изменения и дополнения, вносимые в действующие государственные нормативы, вносятся на основании приказа уполномоченного органа в установленном порядке.

7.1.4 Сведения о принятых государственных нормативах в области архитектуры, градостроительства и строительства публикуются в ежегодном «Перечне нормативных правовых и нормативных технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории РК», подготавливаемом уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

7.1.5 Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства осуществляет работы по подготовке информации, изданию и переизданию государственных нормативов в пределах своей компетенции.

7.1.6 Государственные нормативы не могут быть воспроизведены и тиражированы без разрешения уполномоченного органа, утвердившего эти нормативы.

7.1.7 Подразделение-заказчик, ответственное за выпуск государственного норматива (СН РК, СП РК, СТ РК, МСН, ГОСТ, МСП, РДС РК и др.) передает в подразделение

Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства материалы, необходимые для регистрации (Приложение Г) в срок не позднее 30 календарных дней со дня принятия норматива.

По государственным нормативам, выпускаемым подразделением Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства указанные материалы в тот же срок передаются ответственному за регистрацию, подготовившему норматив к утверждению.

7.1.8 Подразделение Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства ответственное за регистрацию в 3-х дневный срок после получения материалов:

- заносит данные о государственном нормативе в Реестр (журнал регистрации);
- передает в Госстандарт материалы, необходимые для регистрации стандартов (Приложение Г) и после регистрации заносит в Реестр дополнительные данные о государственном нормативе:

- сообщает шифр зарегистрированного государственного норматива подразделению, ответственному за выпуск документа.

7.1.9 Перечень документов, представляемых для регистрации государственных нормативов:

- копии приказа Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства о принятии и введении в действие государственного норматива РК или межгосударственного нормативного документа в качестве государственного норматива – 2 экз;

- экземпляр принятого государственного норматива (СНиП РК, СН РК, МСП, РДС РК и. т.д.);

- копия принятого межгосударственного стандарта (ГОСТ) с записью в предисловии о введении его в действие на территории Республики Казахстан;

- экземпляр проекта государственного норматива (для ГОСТ и СТ РК), прошедшего издательское редактирование;

- справка о регистрации.

7.1.10 Подразделение Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, ответственное за выпуск государственного норматива, в срок не более 1 месяца со дня принятия государственного норматива, формирует дело норматива (СН РК, СП РК, СТ РК, РДС РК, НТП, МД, МП) согласно приложению Е.

7.1.11 На каждого норматива формируется документ (дело) в соответствии с требованиями архивной документации.

Оформленное дело передается в архив.

7.1.12 На изменения к государственному нормативу оформляется самостоятельное дело, также как и на государственный норматив.

7.2 Организация работ по государственной регистрации государственных нормативов в качестве нормативного правового документа

7.2.1 В соответствии с Законом РК "О нормативных правовых актах" (ст 1 п.11) к

нормативным правовым актам относятся – официальные документы, принятые уполномоченным органом, устанавливающие правовые нормы, изменяющиеся или приостанавливающие их действия, к которым относятся приказы уполномоченного органа по утверждению и введению в действия нормативных документов.

7.2.2 Строительные нормы и руководящие документы в строительстве в области архитектуры, градостроительства и строительства относятся к производным нормативным правовым актам (ст. 3, п.3), когда нормативные правовые акты содержат обязательные требования к продукции и процессам их жизненного цикла, а также определяют порядки организации и осуществления какого-либо вида деятельности.

7.3 Рассмотрение государственных нормативов, утверждаемых другими государственными органами

7.3.1 Представляемые в установленном порядке проекты нормативных документов, связанные с отраслевыми особенностями министерств, ведомств и других организаций Республики Казахстан, по проектированию, инженерным изысканиям и строительству, эксплуатации объектов подлежат рассмотрению и согласованию Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

7.3.2 При необходимости, к рассмотрению проекта Государственного норматива могут привлекаться заинтересованные министерства и ведомства, а также соответствующие научно-исследовательские и проектные организации.

7.3.3 Представляемые министерствами и ведомствами в Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства, проекты государственных нормативов рассматриваются с точки зрения их соответствия техническим регламентам, строительным нормам, сводам правил и другим государственным нормативам, действующим на территории Республики Казахстан в области архитектуры, градостроительства и строительства.

7.3.4 Национальные стандарты Республики Казахстан разрабатываются, утверждаются, регистрируются, издаются и применяются в порядке установленном нормативами, утвержденными Уполномоченным государственным органом по техническому регулированию, стандартизации и метрологии.

Утверждение государственных нормативов отраслевых министерств, ведомств и других организаций Республики Казахстан производится в порядке установленном ими.

7.3.5 При Комитете по техническому регулированию, стандартизации и метрологии МИР РК создан Единый фонд нормативных документов отраслей экономики, который проводит государственную регистрацию государственных нормативов, в том числе ведомственных нормативов.

Отраслевые министерства, ведомства и другие организации должны предоставлять Уполномоченному государственному органу по делам архитектуры, градостроительства и строительства сигнальные экземпляры утвержденных государственных нормативов для включения в Единый перечень действующих нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства (АГСК).

8 ИЗДАНИЕ, РАСПРОСТРАНЕНИЕ И ПРИМЕНЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ

8.1 Организация работ по изданию и распространению государственных нормативов

8.1.1 Уполномоченный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства имеет исключительное право на издание государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства через свои подразделения, ответственные за разработку и утверждение соответствующих нормативов.

8.1.2 Издание и распространение государственных нормативов осуществляется “исполнителем”, которому передаются права в установленном законодательством порядке.

8.1.3 Издание государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства и публикацию официальной информации об их издании осуществляет орган, являющийся информационно-издательским центром по информационному обеспечению и упорядочению изданий, размножению и распространению.

При издании государственных нормативов, оформление производится в соответствии с настоящим документом.

8.1.4 Издание государственных градостроительных нормативов и регламентов осуществляется органами, их утвердившими, в установленном ими порядке.

Официальная информация об утверждении и один экземпляр каждого государственного норматива направляется в Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства для формирования сводной справочно-библиографической базы данных.

8.1.5 Информация о действующих в РК государственных нормативах и изменения к ним публикуются в ежегодном «Перечне нормативных правовых и нормативных технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории РК».

8.1.6 Обеспечение пользователей и организаций информацией и государственными нормативами осуществляется органом или подразделением юридического лица, получившим права от уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

8.1.7 Информационное обслуживание осуществляется и в форме разового заказа и на основе договора.

8.1.8 Исполнитель принимает на себя выполнение работ по подготовке к изданию в части оформления в соответствии с настоящими Правилами – оформление титульных листов, верстка в соответствии с макетом.

8.1.9 Цена реализации государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства определяется “Исполнителем”.

8.2 Применение государственных нормативов

8.2.1 Государственные нормативы на территории Республики Казахстан

применяются в соответствии с положениями настоящего руководящего документа в строительстве.

8.2.2 Строительные нормы и руководящие документы в строительстве, содержащие обязательные требования утверждаются уполномоченным государственным органом и вводятся в действие на территории Республики Казахстан для применения на обязательной основе, строгое соблюдение которых обеспечивает соблюдение требований технических регламентов и других нормативных правовых документов..

8.2.3 Своды правил, нормативные технические пособия, стандарты и другие нормативные технические документы одобряются (согласовываются) уполномоченным государственным органом вводятся в действие для применения на добровольной основе в качестве приемлемых решений по обеспечению соблюдения требований строительных норм и других нормативных правовых документов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

8.2.4 Межгосударственные строительные нормы, (МСН) своды правил (МСП), стандарты принимаются и вводятся в действие в порядке, установленном межгосударственными нормативами.

8.2.5 Строительные нормы, идентичные европейским стандартам проектирования (Еврокодам) СН РК EN, стандарты (EN), международные стандарты (ИСО), ГОСТы и другие принимаются и вводятся в действие в соответствии с СТ РК 1.9, а также с учетом требований соответствующих региональных и международных организаций.

8.2.6 Международные, межгосударственные стандарты, а также национальные стандарты других стран применяются в области архитектуры, градостроительства и строительства непосредственно в качестве стандартов Республики Казахстан в порядке, установленном СТ РК 1.9.

8.2.7 Обязательные требования государственных нормативов подлежат применению всеми органами управления, оценки соответствия, контроля и надзора, предприятиями и организациями, гражданами Республики Казахстан, общественными и иными организациями, включая совместные предприятия с участием зарубежных партнеров, зарубежными юридическими и физическими лицами – всеми субъектами–участниками архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан.

Отсутствие в договоре (контракте) ссылок на государственные нормативы, содержащие обязательные требования, не освобождает исполнителей от их соблюдения.

8.2.8 В качестве средств соблюдения требований параметрических норм применяются методы оценки соответствия и другие документальные доказательства (сертификаты соответствия, протоколы испытаний, экспертные заключения и другие официальные документы), документально зафиксированные и подтвержденные факты успешного применения альтернативных решений и др.

8.2.9 Приемлемые решения или рекомендуемые положения государственных нормативов применяют по усмотрению исполнителя (производителя продукции) или по требованию заказчика (кроме объектов, финансируемых за счет государственных инвестиций).

При применении в проектировании и строительстве объектов положений и параметров государственных нормативных технических документов предопределяет

обязательности соблюдения этих положений в процессе строительства.

Указанные положения становятся обязательными для применения, если в договоре (контракте) на выполнение работ или поставку продукции предусмотрены соответствующие указания со ссылкой на эти нормативы.

При отсутствии в договоре (контракте) таких указаний экспортирующие или контролирующие органы вправе требовать применения рекомендуемых положений государственных нормативов, если исполнитель не представил альтернативных решений, имеющих официально признанные доказательные документы

8.2.10 Исполнитель может разработать любое другое (альтернативное) собственное решение (см. п. 5.3) и осуществить его, как наиболее рациональное в конкретной ситуации, не ухудшающее требований основного норматива. Применение альтернативных решений следует рассматривать лишь как один из способов выполнения соответствующих обязательных требований государственных нормативов.

8.2.11 На существующие здания и сооружения, запроектированные и построенные в соответствии с ранее действовавшими нормативными документами, вновь разрабатываемые государственные нормативы не распространяются, за исключением случаев, когда дальнейшая эксплуатация таких зданий и сооружений в соответствии с новыми данными приводит к недопустимому риску для безопасности жизни и здоровья людей. В таких случаях компетентные органы исполнительной власти или собственник объекта должны принять решение о реконструкции, ремонте или сносе существующих зданий и сооружений.

При изменении функционального назначения существующих зданий (сооружений) или отдельных помещений в них, должны применяться действующие государственные нормативы в соответствии с новым назначением этих зданий или помещений.

8.2.12 Юридические и физические лица несут ответственность за нарушение обязательных требований и правильность применения положений государственных нормативов в соответствии с законодательством.

8.3 Применение альтернативных нормативов

8.3.1 Проекты альтернативных решений предназначены для ограниченного круга субъектов технического регулирования, которые применяют нетрадиционные, уникальные или инновационные решения, технологии, материалы, изделия, процессы или методы.

Альтернативные решения направлены на новаторство и развитие технического прогресса в строительстве и является одним из способов развития параметрического метода нормирования.

8.3.2 Альтернативное решение считается соответствующим строительным нормам, если оно удовлетворяет требованиям методов оценки, применяемых для определения соответствия требованиям к рабочим характеристикам объектов и (или) строительных материалов, изделий и конструкций.

8.3.3 Применение альтернативных решений (норм) в государственной системе технического регулирования должно сопровождаться проведением оценки их соответствия, в зависимости от назначения альтернативного решения, требованиям по обеспечению безопасности строительства и эксплуатации объектов, строительных материалов, изделий и

конструкций, требованиям действующих технических регламентов и строительных норм, гарантирующим безопасность объектов и создание безопасных условий для жизни и здоровья людей и окружающей среды.

8.3.4 Для альтернативных проектных решений доказательством презумпции соответствия требованиям государственных нормативов служит положительное заключение государственной экспертизы на экспериментальный проект строительства объекта или на экспериментальный проект технологий, а для альтернативных строительных материалов, изделий и конструкций – результаты оценки соответствия аккредитованных лабораторий Республики Казахстан.

8.3.5 По результатам положительной оценки соответствия альтернативных решений (проектов) составляются соответствующая документация и проект альтернативного нормативного документа, который, для включения в систему государственных нормативов, передается для рассмотрения в Уполномоченный орган по делам по делам архитектуры, градостроительства и строительства РК.

8.3.6 Рассмотрение и утверждение (одобрение) альтернативного нормативного документа в качестве государственного нормативного технического документа проводится в соответствии с порядком, указанным в подразделе 5.2 настоящего норматива.

8.4 Порядок внесения изменений и дополнений в действующие государственные нормативные документы, разъяснения по вопросам применения и разрешения на отступление от требований нормативов

8.4.1 Изменения и дополнения, вносимые в действующие государственные нормативы разрабатываются и утверждаются в порядке, установленном для разработки и утверждения, введения в действие этих нормативов. В случаях, предусмотренных техническим заданием, порядок разработки изменений может быть упрощен.

Отмену государственных нормативов осуществляют органы, их утвердившие.

8.4.2 Регистрацию, учет и издание государственных нормативов с изменениями и дополнениями осуществляет Уполномоченный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства в установленном им порядке.

Утверждение, регистрация национальных стандартов в области строительства и изменения к ним осуществляется уполномоченным органом по техническому регулированию и метрологии Республики Казахстан.

8.4.3 Текущую информацию об утверждении, изменении и дополнении, отмене государственных нормативов организует Уполномоченный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства РК в установленном им порядке.

8.4.4 Разъяснения по содержанию отдельных требований государственных нормативов дают, по поручению Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, организации разработчики соответствующих нормативных документов.

В необходимых случаях, по поручению Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, разъяснения по вопросам применения государственных нормативов дают научно-исследовательские, проектные институты и другие специализированные организации.

8.4.5 Поправки редакционного характера в принятые государственные нормативы утверждаются Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства РК.

Информация о принятых поправках доводится до организаций строительного комплекса РК путем публикации в справочно-информационных изданиях

9 АРХИТЕКТУРНЫЕ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬНЫЕ И СТРОИТЕЛЬНЫЕ КАТАЛОГИ И ПЕРЕЧНИ

9.1 Архитектурные, градостроительные и строительные каталоги

9.1.1 Архитектурные, градостроительные и строительные каталоги (АГСК) представляют собой систему информационного обеспечения субъектов-участников архитектурной, градостроительной и строительной деятельности Республики Казахстан сведениями и информацией, образующей определенную систему каталогов и перечней.

9.1.2 Каталоги представляют собой объединенные в отдельные документы действующие типовые проектные решения, узлы сопряжения, строительные материалы, строительные конструкции и другие информационные материалы, представляющие интерес субъектам-участникам архитектурной, градостроительной и строительной деятельности для их применения в соответствующей деятельности.

9.1.3 Каталоги составляются Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства или по его поручению организациями, назначенными ответственными за подготовку и их ведение.

9.1.4 Для включения в каталоги информацию о типовых проектных решениях здания, узлов сопряжения составляются каталожные листы с соответствующими техническими параметрами определяемыми разработчиками проектов в соответствии с положениями нормативов.

9.1.5 Типовая проектная документация по назначению имеет следующие виды:

- типовые проекты зданий и сооружений – для многократного применения при проектировании и строительстве путем привязки к конкретной площадке строительства, а также для использования при разработке индивидуальных проектов (ТП);
- типовые проектные решения (ТПР) для методического обеспечения проектирования конкретных объектов строительства, привязки типовых проектов;
- типовые строительные конструкции, изделия и узлы (ТСК, ТСИ, ТСУ) – для многократного применения при проектировании и строительстве, а также при массовом (серийном) производстве и использовании на предприятиях строительной индустрии и площадках строительства;
- типовые материалы для проектирования (ТМП) – для применения в качестве методического обеспечения проектирования конкретных объектов строительства, привязки типовых проектов;
- типовые комплексные проекты для промышленного строительства, включающие разработку отдельных проектных решений и чертежей, в частности: чертежей типовых конструкций, чертежей архитектурных (ТДА) и монтажных (ТДМ) деталей, решений типовых секций, проектов технологических цехов, линий и участков, планировочных схем и т.д.

9.1.6 Правила предоставления типовой проектной документации для регистрации и внесения в АГСК определяется соответствующими нормативными техническими документами, утвержденными Уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

9.1.7 Перечень архитектурных, градостроительных и строительных каталогов (АГСК) может быть расширен по мере накопления данных о типовых проектах и проектных решениях. Периодичность обновления архитектурных, градостроительных и строительных каталогов зависит от объемов накопления данных, но не реже один раз в пять лет.

9.1.8 В соответствии с потребностями субъектов рыночных отношений наиболее необходимыми являются следующие виды АГСК, указанные в таблице 3.

Таблица 3 – Перечень архитектурных, градостроительных и строительных каталогов

№ п.п	Шифр	Наименование
1.	АГСК-0	Государственные нормативные правовые акты РК в области архитектуры, градостроительства и строительства
2.	АГСК-1	Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства
3.	АГСК-2	Типовые проекты и типовая проектная документация (предприятия, здания и сооружения)
4.	АГСК-3	Строительные конструкции и изделия
5.	АГСК-4	Строительные материалы
6.	АГСК-5	Технология производства строительных работ
7.	АГСК-6	Государственные нормативы по ценообразованию в строительстве и сметным нормам
8.	АГСК-7	Государственные нормативы отраслей и ведомств РК.

9.2 Перечни нормативных правовых актов и государственных нормативных и нормативных технических документов

9.2.1 Перечень государственных нормативов (нормативных технических документов) в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан (далее – Перечень) составляется Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства или по его поручению организации, назначенные ответственными за подготовку и ведение Перечня.

9.2.2 Перечень относится к системе информационного обеспечения субъектов – участников архитектурной, градостроительной и строительной деятельности Республики Казахстан и является официальным документом, составленным в соответствии со структурой системы государственных нормативов и представляет собой классификационной доказательной базой действия государственных нормативов на территории Республики Казахстан.

9.2.3 Перечень формируется на основе информации Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства о состоянии (действии на территории РК, изменениях и дополнениях и т.д.) государственных нормативов, представляющих систему нормативных технических документов, информации о нормативных документах по стандартизации, а также информации о документах, регулирующих проектирование и строительство сооружений транспорта, гидротехнических сооружений, объектов нефтяной и газовой промышленности, связи, энергетических объектов, объектов гражданской авиации, автомобильной отрасли, железнодорожного транспорта, объектов в области чрезвычайных ситуаций, документы других отраслей и ведомств, обеспечивающих формирование благоприятных, безопасных и других необходимых условий обитания и жизнедеятельности человека.

9.2.4 Перечень государственных нормативов (нормативных технических документов) в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан составляется в виде нормативного технического документа с соответствующими разделами: титульный лист, предисловие, содержание, введение, основная часть (перечень) и указатели.

Форма основной части перечня приведена в таблице 4.

Таблица 4 – Форма основной части перечня

Шифр и номер	Наименование норматива	Информация об утверждении (одобрении)	МКС
1. Организационно-методические нормативные документы Комплекс 1.01			

10 ХРАНЕНИЕ ПОДЛИННИКОВ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ, ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ К НИМ

10.1 Хранение и ведение отраслевого фонда утвержденных подлинников государственных нормативов, изменений и дополнений к ним, осуществляется Уполномоченным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.

10.2 Принимаемый на хранение подлинник документа должен регистрироваться в специальном реестре и храниться на правах документов строгой отчетности.

Приложение А
(обязательное)

Таблица А.1 Структура государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства

Комплексы актов	Основные направления стандартизации и нормирования
1 ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИЕ НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ	
1.01 Нормирование в строительстве	Цели, задачи, объекты, методология и организация работ по, нормированию в строительстве
1.02 Инженерные изыскания для строительства и проектирование	Состав, общие требования и порядок проведения инженерных изысканий для строительства, предпроектных и проектных работ. Порядок согласования, экспертизы и утверждения проектов. Виды, содержание и оформление градостроительной и проектно-сметной документации
1.03 Производство	Организация строительства, технологическая подготовка и общие правила строительного производства, механизация строительства, обеспечение безопасности труда и охрана окружающей среды в процессе строительства. Контроль качества и приемка законченных строительством объектов. Организация производства строительных изделий и материалов. Виды, содержание и оформление технологической и исполнительной документации.
1.04 Эксплуатация	Общие правила технического обслуживания, обследования и ремонта строительных конструкций и систем инженерного оборудования зданий и сооружений. Виды, содержание и оформление ремонтно-эксплуатационной документации.
1.05 Градостроительный кадастр	Общие правила создания и ведения градостроительного кадастра. Виды, содержание и оформление документации градостроительного кадастра.
1.06 Архитектурная и градостроительная деятельность	Организационно-методические положения, определяющие структуру и функции единой системы органов архитектуры и градостроительства. Правила и методы осуществления архитектурной деятельности ее участниками.
2 ОБЩИЕ НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ДОКУМЕНТЫ	
2.01 Основные положения надежности строительных сооружений	Общие принципы обеспечения безопасности, эксплуатационной пригодности и долговечности строительных сооружений, инженерных систем, конструкций и материалов. Основные понятия надежности, классификация строительных сооружений по степени ответственности, нагрузки и воздействия различных видов. Классификация отказов, параметры расчетных моделей и принципы установления нормативных требований по надежности строительных
2.02 Пожарная безопасность	Общие принципы обеспечения пожарной безопасности при решении градостроительных, объемно-планировочных и конструктивных задач, классификация зданий, сооружений и их элементов по огнестойкости и пожарной опасности, средства противопожарной защиты, пути эвакуации и зоны безопасности. Пожарно-технические

Таблица А.1 Структура государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства (продолжение)

Комплексы актов	Основные направления стандартизации и нормирования
	показатели строительных конструкций, материалов и изделий, принципы расчета, методы контроля и испытаний.
2.03 Защита от опасных геофизических воздействий	Общие принципы инженерной защиты и характеристики опасных геофизических воздействий (сейсмика, оползни, обвалы, лавины, сели, эрозия, подрабатываемые, карстовые, затопляемые и подтопляемые территории и др.). Требования к инженерным изысканиям для строительства, градостроительным, объемно-планировочным, конструктивным и строительно-технологическим мероприятиям по обеспечению безопасности людей, а также эксплуатации сооружений инженерной защиты.
2.04 Внутренний климат и защита от вредных воздействий	Общие принципы обеспечения теплового, воздушно-влажностного, акустического и светового режима помещений. Характеристики воздействия окружающей среды (в т.ч. климатические воздействия, вибрация, шум, излучения, токсичные выделения и другие). Расчетные методы и конструктивное обеспечение защиты здоровья людей от этих воздействий, методы контроля и испытаний.
2.05 Размерная взаимозаменяемость и совместимость	Общие принципы обеспечения размерной взаимозаменяемости и совместимости в строительстве, правила координации размеров, допуски геометрических параметров. Методы измерений и контроля точности.
3 НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ДОКУМЕНТЫ ПО ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВУ, ЗДАНИЯМ И СООРУЖЕНИЯМ	
3.01 Градостроительство	Основные положения расселения, размещения производительных сил, развития межселенной, инженерной и транспортной инфраструктуры территорий, планировка и застройка территорий, поселений и их отдельных частей.
3.02 Жилые, общественные и производственные здания и сооружения	Классификация и технические требования к жилым, общественным, производственным и складским зданиям, сооружениям и их частям. Основные положения по производству работ, правила приемки, методы контроля и испытаний.
3.03 Сооружения транспорта	Классификация, нагрузки и воздействия, геометрические параметры и технические требования к сооружениям и элементам автомобильных и железных дорог, метрополитена, морского, речного, воздушного, промышленного и городского транспорта. Основные положения по расчету, проектированию и производству работ, правила приемки, методы контроля и испытаний.
3.04 Гидротехнические и мелиоративные сооружения	Классификация, нагрузки и воздействия, основные требования к плотинам, каналам, дамбам, берегоукрепительным и другим сооружениям. Основные положения по расчету, проектированию и производству работ, правила приемки, методы контроля и испытаний.
3.05 Магистральные и промысловые	Классификация, нагрузки и воздействия, геометрические параметры и технические требования к трубопроводам и хранилищам для газа,

Таблица А.1 Структура государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства (продолжение)

Комплексы актов	Основные направления стандартизации и нормирования
трубопроводы	нефти и нефтепродуктов, а также их размещению. Основные положения по расчету, проектированию и производству работ, правила приемки, методы контроля и испытаний.
3.06 Обеспечение доступной среды жизнедеятельности для инвалидов и других социально защищаемых слоев населения	Основные положения и общие требования по обеспечению доступной среды жизнедеятельности для инвалидов и других социально защищаемых слоев населения.
4 НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ НА ИНЖЕНЕРНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ И ВНЕШНИЕ СЕТИ	
4.01 Водоснабжение и канализация	Классификация систем и потребителей, технические требования к наружным сетям, сооружениям и их размещению, внутренним системам. Нормы потребления воды, водоподготовка и очистка стоков. Основные положения по проектированию и производству работ, режиму эксплуатации. Санитарно-техническое оборудование, арматура, приборы и канализационные трубы. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
4.02 Теплоснабжение, отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха	Классификация систем и потребителей, технические требования к наружным сетям и сооружениям, их размещению, сетевой воде, внутренним системам и оборудованию. Нормы потребления теплоты, очистка выбросов, использование вторичных тепловых ресурсов. Основные положения по проектированию и производству работ, режиму эксплуатации. Отопительные приборы, арматура и воздуховоды. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
4.03 Газоснабжение	Классификация систем, технические требования к газопроводам, оборудованию и отключающим устройствам. Нормы потребления газа. Основные положения по проектированию и производству работ, режиму эксплуатации. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
4.04 Электроснабжение	Классификация линий и потребителей. Основные положения по проектированию и производству работ. Правила электрических установок
4.05 Мусороудаление	Технические требования к системам мусороудаления, оборудованию, организации систем сбора, удаления и утилизации твердых бытовых отходов. Основные положения по проектированию, монтажу и эксплуатации
5 НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ДОКУМЕНТЫ НА СТРОИТЕЛЬНЫЕ КОНСТРУКЦИИ И ИЗДЕЛИЯ	
5.01 Основания и фундаменты зданий и сооружений	Классификация и расчетные характеристики грунтов. Методы расчета и проектирования оснований и свайных фундаментов. Основные положения по производству работ, режиму эксплуатации и диагностике состояния. Правила приемки, методы контроля и испытаний.

Таблица А.1 Структура государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства (продолжение)

Комплексы актов	Основные направления стандартизации и нормирования
5.02 Каменные и армокаменные конструкции	Общие требования к каменным и армокаменным конструкциям зданий и сооружений. Методы расчета и проектирования конструкций и их соединений, основные положения по возведению конструкций, режиму их эксплуатации и диагностике состояния. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
5.03 Железобетонные и бетонные конструкции	Общие требования к монолитным, сборным и сборно-монолитным бетонным и железобетонным конструкциям. Методы расчета и проектирования конструкций и их соединений, основные положения по изготовлению, возведению конструкций, защите от коррозии, режиму их эксплуатации и диагностике состояния. Железобетонные и бетонные конструкции заводского изготовления. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
5.04 Металлические конструкции	Общие требования к несущим и ограждающим, в том числе с эффективным утеплителем, конструкциям из стали и алюминиевых сплавов. Методы расчета и проектирования конструкций и их соединений, основные положения по изготовлению, монтажу конструкций, защите от коррозии, режиму их эксплуатации и диагностике состояния. Металлические конструкции заводского изготовления. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
5.05 Деревянные конструкции	Общие требования к деревянным конструкциям зданий и сооружений. Методы расчета и проектирования конструкций и их соединений, основные положения по изготовлению, монтажу конструкций, защите от коррозии, режиму их эксплуатации и диагностике состояния. Деревянные конструкции и изделия заводского изготовления. Правила приемки, методы контроля и испытаний.
5.06 Конструкции из других материалов	Общие требования к асбестоцементным и конструкциям из других материалов. Методы расчета и проектирования конструкций и их соединений, основные положения по изготовлению, монтажу конструкций, режиму их эксплуатации и диагностике состояния. Конструкции заводского изготовления. Правила приемки, методы контроля и испытаний
5.07 Окна, двери, ворота и приборы к ним	Общие требования к изделиям. Стандарты организации на изделия и комплектующие детали. Правила приемки, методы контроля и испытаний
6 НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ ОРГАНОВ ОЦЕНКИ СООТВЕТСТВИЯ И ГОСУДАРСТВЕННОГО НАДЗОРА И КОНТРОЛЯ	
6.01 Оценка соответствия, контроль, надзор	Организационно-методические, состав, общие требования, порядок проведения, организационная структура

Приложение Б
(информационное)

УТВЕРЖДАЮ

Председатель (Заместитель председателя) _____ (Полное наименование Уполномоченного органа)

_____ (Ф.И.О.) _____

_____ (Дата) _____

Тематический план работ _____ (Полное наименование Уполномоченного органа) по разделу _____ (раздел и наименование бюджетной программы)

№ п/п	Наименование нормативно-технического документа	План на ____ год	Квартальное плановое освоение, тыс. тенге			Срок окончания	
			I	II	III	IV	
Раздел __ «Разработка (переработка) нормативных документов, проектных предложений, технических решений							
Мероприятие _____							
	Всего по мероприятию						
	Нормативные документы в сфере технического регулирования						
1							
2							
3							

Приложение В
(информационное)

ЭТАПЫ КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНА

№№ п./п.	Наименование работ по этапам и их результат	Сроки выполнения	Стоимость этапов, тыс. тенге
1	2	3	4
1.	Организация разработки или переработки норматива и подготовка принципиальной концепции (макета) Государственного норматива с согласованием в Уполномоченном государственном органе по делам архитектуры, градостроительства и строительства		
2.	Разработка первой редакции проекта Государственного норматива и передача ее в Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства		
3.	Рассылка первой редакции проекта Государственного норматива заинтересованным организациям и членам Научно-технического Совета Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства.		
4.	Рассмотрение Научно-техническим советом сводки отзывов или проведение согласительного совещания с приглашением соисполнителей и полномочных представителей организаций, приславших принципиальные замечания, в т.ч. организаций других государств. Составление окончательной редакции Государственного норматива		
5.	Согласование Государственного норматива с органами надзора, если это предусмотрено. Представление проекта Государственного норматива в Уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства со всеми материалами и приложениями		
6.	Участие в подготовке в Уполномоченном государственном органе по делам архитектуры, градостроительства и строительства проекта Государственного норматива к принятию, на условиях, установленных в договоре		

Приложение Г
(информационное)

ФОРМА ОБЛОЖКИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НОРМАТИВОВ

Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства (на государственном/ русском языках)	
_____ _____ (вид норматива – строительные нормы, нормативное пособие, свод правил, руководящий документ по строительству и т. д.) на государственном/ русском языках	
Цветная полоса: с элементом «кереге» СН РК, СН РК ЕН, – красная; СП РК, НТП РК и др. НТД –синяя; РДС РК – зеленая	_____ (наименование норматива) – на государственном/ русском языках _____ _____ (обозначение норматива)– на государственном/ русском языках Издание официальное – на государственном/ русском языках
_____ (наименование Уполномоченного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства, утвердившего документ) – на государственном/ русском языках (год издания)	

Приложение Д
(информационное)

ФОРМА ПРЕДИСЛОВИЯ

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** _____ (әзірлеген ұйымның атауы)
- 2 **ҰСЫНҒАН:** _____ (Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган)
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** _____ (Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының) 20XX жылғы «__» _____ бұйрығымен

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 4 **РАЗРАБОТАН:** _____ (организация разработчик)
- 5 **ПРЕДСТАВЛЕН:** _____ (уполномоченный государственный орган по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан)
- 6 **УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом _____ (уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан) от «__» _____ 20XX года

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатысыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Приложение Е
(информационное)

ФОРМЫ ШМУЦТИТУЛОВ

шмуцтитул (первой страницы)
нормативного документа на государственном языке

ҚР ҚН Х.ХХ–ХХ–20ХХ
СН РКХ.ХХ–ХХ–20ХХ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА ГОСУДАРСТВЕННОМ
ЯЗЫКЕ
НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Енгізілген күні – 20ХХ–ХХ –ХХ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

Т Е К С Т

Ресми басылым

шмұцтитул (первой страницы)
нормативного документа на русском языке

ҚР ҚН Х.ХХ–ХХ–20ХХ
СН РК Х. ХХ–ХХ–20ХХ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Дата введения – 20ХХ–ХХ–ХХ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Т Е К С Т

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НОРМАТИВТІК–ТЕХНИКАЛЫҚ
ҚҰРАЛДАРЫ**
НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ПОСОБИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА
ГОСУДАРСТВЕННОМ ЯЗЫКЕ**

НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Енгізілген күні – 20ХХ–ХХ –ХХ

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

Т Е К С Т

Ресми басылым

шмұцтитұл (первой страницы)
нормативных технических пособий к СН РК EN на русском языке

ҚР НТҚ Х.ХХ–ХХ–20ХХ
НТП РК Х.ХХ–ХХ–20ХХ

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НОРМАТИВТІК–ТЕХНИКАЛЫҚ
ҚҰРАЛДАРЫ**
НОРМАТИВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ ПОСОБИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

НАИМЕНОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Дата введения – 20ХХ–ХХ–ХХ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Т Е К С Т

Приложение Ж
(информационное)

СПРАВКА ДЛЯ РЕГИСТРАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА

_____
_____
(вид норматива, наименование, комплекс государственных нормативов по РДС РК 1.01– 01–2014,
_____
для стандартов также группа по Классификатору)

1. Наименование организации – разработчика государственного норматива и ее адрес, ответственный исполнитель _____

(фамилия, инициалы исполнителя, телефон)

2. Кем принят (утвержден) государственный норматив _____

_____
(дата, № и наименование государственного норматива о принятии или утверждении)

3. Ответственный исполнитель государственного норматива в Уполномоченном государственном органе по делам архитектуры, градостроительства и строительства

_____
(фамилия, инициалы исполнителя, телефон)

4. Сумма затрат на разработку, экспертизу и принятие государственного норматива

_____
(тенге, в ценах года принятия)

Начальник _____

(Наименование подразделения)

_____
(Ф. И. О.)

Приложение И
(информационное)

**ПЕРЕЧЕНЬ ДОКУМЕНТОВ, ВХОДЯЩИХ В ДЕЛО
ГОСУДАРСТВЕННОГО НОРМАТИВА**

- 1.** Письмо организации–разработчика о представлении проекта государственного норматива для его принятия Уполномоченным государственным органом по делам архитектуры, градостроительства и строительства.
- 2.** Пояснительная записка к проекту государственного норматива.
- 3.** Проект государственного норматива, рассылавшегося на отзыв (первая редакция)
- 4.** Перечень организаций, которым рассылался проект государственного норматива на отзыв (с отметкой о получении отзыва).
- 5.** Заключение, полученные по проекту государственного норматива (подлинники).
- 6.** Сводка отзывов.
- 7.** Протоколы научно-технических советов ведущей организации–разработчика или согласительного совещания.
- 8.** Перечень организаций, которым рассылалась окончательная редакция проекта государственного норматива на согласование с указанием данных о согласовании.
- 9.** Подлинные документы, подтверждающие согласование.
- 10.** Предложения об отмене действующих государственных нормативов или проекты изменений в них, связанные с введением нового государственного норматива.
- 11.** Докладная записка подразделения, ответственного за разработку государственного норматива, Руководителю Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства о принятии государственного норматива.
- 12.** Принятый государственный норматив.
- 13.** Копия Приказа Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства о принятии и введении в действие государственного норматива.

УДК 69.009

МКС 91.040.01

Ключевые слова: нормирование, техническое регулирование стандартизация, техническое нормирование, государственные нормативы, цели, задачи, принципы, структура, объекты стандартизации и технического нормирования, разработка, принятие, применение государственных нормативов

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің
Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және
жер ресурстарын басқару комитеті**

**СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС
САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕР**

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСТАҒЫ БАСШЫЛЫҚ
ҚҰЖАТТАРЫ**

ҚР ҚБҚ 1.01-01-2014

**СӘУЛЕТ, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС
САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК НОРМАТИВТЕР
НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР**

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

Компьютерлік беттеу:

Басуға _____ 2015 ж. қол қойылды. Пішімі 60 x 84 ¹/₈.

Қарпі: Times New Roman. Шартты баспа табағы 2,1.

Тараламы _____ дана. Тапсырыс № _____.

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21

Тел./факс: +7 (727) 392 76 16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**Комитет по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства
и управления земельными ресурсами Министерства
национальной экономики Республики Казахстан**

**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ НОРМАТИВЫ В ОБЛАСТИ
АРХИТЕКТУРЫ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА**

РУКОВОДЯЩИЕ ДОКУМЕНТЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

РДС РК 1.01-01-2014

**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ НОРМАТИВЫ В ОБЛАСТИ
АРХИТЕКТУРЫ, ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА И СТРОИТЕЛЬСТВА
ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

Набор и компьютерная верстка:

Подписано в печать _____ 2015 г. Формат 60 x 84 ¹/₈

Гарнитура: Times New Roman. Усл. печ. л. 2,1

Тираж _____ экз. Заказ № _____

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21

Тел./факс: +7 (727) 392 76 16 – приемная